

Paul
Féval

Cavalerul Mystere

Paul Féval

Cavalerul Mystere

† Capitolul 1 — Un nas de gentilom

Într-o dimineață de aprilie a anului 1641, pe atunci coroana de crini o purta Ludovic al XIII-lea, iar sceptrul era în mâna lui Armand Duplessis, Cardinalul-duce de Richelieu, gărzile de la căpitănia palatului regal, Louvre, văzură venind dinspre cheiul Senei un tânăr în ținută militară, care se apropia cu pas sprinten. Purta o tunică cu guler de piele și, în curmeziș peste piept, centura săbiei. Cizmele înalte îi treceau peste genunchi iar pălăria înaltă, cu borul ridicat, era împodobită cu o singură pană. Aceasta era ținuta de campanie a soldaților din armata Flandrei, o spadă lungă și subțire, cu apărătoare rotundă, prinsă de centură completa înfățișarea lui războinică.

Ajungând aproape de poarta palatului, el duse mâna la pălărie în chip de salut și întrebă o strajă:

— Hei, camarade, poți să-mi spui dacă domnul de Guitaut se află în palat?

Acel căruia îi adresase întrebarea era un flăcău falnic, în costum de paradă, îmbrăcat cu o mantie largă, brodată și purtând pe cap o pălărie lată, cu panaj mare.

Fără să răspundă, el îl măsură cu o privire disprețuitoare pe acest purtător de sabie, care cuteza să se înfățișeze la rege ca într-o tabără militară, cu cizme și pintenii, amăgindu-se că îi va fi îngăduit, în această ținută, să-l vadă pe căpitanul gărzilor reginei. Răbdarea nu părea să fie însușirea de căpetenie a tânărului militar. Văzându-se cercetat astfel, cu neobrăzare, el încruntă ușor sprâncenele și își mușcă buzele. Folosind un ton mai sec decât prima oară, el repetă:

— Hei, domnule, vă întrebasesem dacă îl pot vedea pe domnul de Guitaut!

— Adresați-vă ofițerului de serviciu, răspunse straja, întorcându-i spatele.

Soldatul șovăi o clipă. Se întreba poate dacă, înainte de a-și vedea de treburile lui, nu s-ar cuveni să-i ceară socoteală acestui insolent. Dar se gândi că disprețului e mai bine să-i răspundă cu dispreț. Se răsuci pe călcâie, cu pas hotărât, pătrunse pe poartă într-o curte mică, unde un ofițer fercheș, acoperit tot cu fireturi și galoane, se distra ațâțând doi bidivii înhâmați la o trăsură.

Animalele, plictisite se vede de o prea lungă odihnă, loveau pământul cu tropot mare și smuceau din cap, spre marea mulțumire a lacheilor și a unui vizitiu îmbrăcat ca un prinț. După ce salută cuviincios, tânărul le adresa și lor întrebarea de mai sus.

— Regele e la Chantilly iar regina s-a retras o vreme la mănăstirea Carmelilelor, așa că ar fi de mirare ca domnul de Guitaut să se afle la Louvre, unde n-are ce face!

Așa îi răspunse ofițerul, care vorbind abia dacă binevoise să se întoarcă cu fața spre noul venit.

— Neplăcută situație! Totuși având în vedere că sunt însărcinat să-i fac o comunicare importantă și cât se poate de grabnică, nu mă pot mulțumi cu un răspuns așa de nelămurit. Vă rog, deci, domnule, să-l înștiințați pe domnul de Guitaut, sau, în lipsa lui, pe nepotul său, domnul de Comminges, că aștept aici și trebuie neapărat să-i vorbesc.

Aceste cuvinte rostite pe un ton ferm îl făcură pe ofițer să-și părăsească plăcuta îndeletnicire și să-l privească mai atent pe acest mesager atât de puțin familiarizat cu uzanțele Curții, dar care, totuși, părea foarte convins de misiunea sa importantă. Avea în fața sa un băiețandru care mai păstra, din anii adolescenței, frăgezimea de puf a obrazului și candoarea privirii. Totuși, de sub această aparență copilărească transpăreau o semeție și o siguranță bărbătească. Era un tânăr frumos și zvelt, înalt, cu încheieturi fine, iar ovalul pur al chipului său era înmădurat de splendide buclecastanii. Doi ochi mari, limpezi și surâsul grațios al gurii sale cu buze mândre, abia umbrite de un puf delicat, aduceau o lumină aparte chipului său armonios. Totul vădea într-însul pe gentilomul de rasă, nu pe soldatul de rând, cum părea să-l arate îmbrăcămintea.

Ofițerul luă scrisoarea pe care i-o întindea necunoscutul

și, traversând o mică terasă, pătrunse în apartamentele reginei.

Așteptându-l, tânărul privi cu mult interes telegarii și trăsura strălucitoare cu blazonul desenat pe uși, îmbrăcată pe dinăuntru în brocart și împodobită cu perne de mătase. Pentru acest oștean, neobișnuit cu luxul, trăsura părea să fie lăcașul unei zâne. Și, de fapt, nu era chiar o zână acea făptură care apăru pe trepte? O zână frumoasă, blondă, cu ochi albaștri ca visul, cu un obraz pur ca floarea de liliac alb. Cu un pas ușor, parcă fără să atingă pământul, ea înainta către dânsul.

Înainte ca lacheii să-i poată prevedea mișcarea, fermecătoarea făptură deschise ea însăși portiera trăsurii. Se pregătea să urce în trăsură, când caii, sătui de o îndelungată așteptare, dădură să plece. Probabil că echilibrul zânelor e supus acelorași legi ca și acela al muritorilor de rând. Frumoasa imprudentă, al cărei picior micuț călcă în gol, se clătină, scoțând un mic strigăt de spaimă.

Dar oșteanul se repezise ca fulgerul și graba lui fu răsplătită, primind în brațe o povară neasemuit de plăcută: un corp suplu, cu talia plină și pietroasă, care, căzând, se abandonase cu totul sprijinitorului său. Roșind, stingherită de neândemânarea sa, îi mulțumi cavalerului său improvizat cu un surâs divin. Totul durase numai o clipă, timpul unei priviri și al unui surâs. Ochii unei domnișoare de șaisprezece ani au desigur o vedere ageră, căci fu de ajuns numai acest moment pentru ca tânăra călătoare să remarce înfățișarea plăcută a oșteanului.

În ce-l privește, chipeșul băiat fu uimit de frumusețea acestei fete, care întrunca farmecul delicat al unei femei în plină floare cu vioiciunea îndrăzneată a unei zâne. Ea îi lăsă o puternică impresie... El credea că o simte încă în brațele sale, atunci când trăsura zbura de acum pe poartă, în tropotul cailor strălucitori.

Străjerul fusese singurul martor al acestei scurte scene. Dându-și seama cât de bine fusese primit convorbitorul său de adineauri, străjerul regretă purtarea lui disprețuitoare. De aceea el înaintă, socotind bun prilejul unei apropieri.

— Hei, prietene, zise el făcând cu ochiul, nevinovații au mâini norocoase. Iată ce însemnează să ai mână fericită.

— Cine e această tânără? întrebă soldatul, smuls din visare.

— Bună bucățică, nu-i așa? Și plină de viață ca o

cinteză! Este o domnișoară din suita reginei, domnișoara de Cernay.

Militarul oftă:

— E foarte frumoasă!

În această clipă ofițerul de serviciu se întoarce, însoțit de un mare gentilom, elegant îmbrăcat. Acesta ținea în mână o scrisoare pe care militarul o recunoscuse, era cea adusă de el.

— Dânsul este mesagerul? întrebă gentilomul, surprins.

— Da, domnule conte.

Domnul de Comminges, căci el era, nepot și locotenent al domnului de Guitaut, se îndreptă către soldat și îl fixă cu o privire atentă, ca și cum ar fi vrut să-și întipărească în minte trăsăturile sale. După aceea îl întrebă:

— Dumneavoastră îl căutați pe domnul de Guitaut?

— Da, domnule, eu.

— Și dumneavoastră ați scris această scrisoare? Soldatul înclină capul, în semn de încuviințare.

— Domnul de Guitaut nu este la Louvre. El nu are să vină azi aici, dar, ca să nu întârziem, am să-i duc eu mesajul dumneavoastră îndată. Și nu mă îndoiesc că, după ce-l va citi, se va grăbi să vă întâlnească. de aceea vă rog să reveniți aici, după-amiază, la ora cinci.

— Nu voi lipsi, spuse tânărul. Apoi, cu voce mai scăzută, întrebă:

— Pot să aduc... obiectul?

Comminges păru încurcat. Șovăi o secundă, apoi zise:

— Nu, e inutil pentru moment. Domnul de Guitaut vă va cunoaște mai întâi, e preferabil. Apoi o să vă dea el instrucțiunile sale pentru... lucrul despre care este vorba!

Și adăugă, încet:

— Nădăjduiesc că n-ați vorbit nimănui despre motivul care vă aduce aici?

— Dumneavoastră sunteți prima persoană pe care o văd de când am sosit.

— Foarte bine! Fiți discret și de-acum înainte. Nu vă încredeți în nimeni. Fiți prudent și nu uitați că vă așteptăm.

— La ora cinci voi fi aici.

Locotenentul îi întinse mâna tânărului soldat, care i-o strânse respectuos, dar fără să se piardă cu firea.

— Așadar, ne vedem după-amiază!

— Da, domnule conte!

Tânărul, a cărui neașteptată sosire pricinuisese o emoție atât de vie locotenentului gărzilor reginei, ieși din Louvre cu

același pas energic și decis, cu care pășise înăuntru.

“Cavalere, își zise el pe drum, n-ai fost înșelat. Ai fost primit la palat într-un chip foarte plăcut... Iată treburile tale pe o cale bună. Totuși, încă nu l-ai văzut decât pe domnul Comminges. Ce se va întâmpla când, în locul nepotului, îl vei vedea pe unchi? pe căpitan, în locul locotenentului?... Ah! vom vedea atunci efectul talismanului meu. În așteptare, iată, am la dispoziție o întreagă după-amiază. Cum aș putea s-o întrebuițez mai bine? Afară de gazda din strada Sainte-Genevieve, nu cunosc pe nimeni în acest Paris nesfârșit”.

Cavalerul, să-l numim așa, în lipsă de ceva mai bun, fiindcă, la urma urmei, așa își zice și el, Cavalerul, la acest gând, încetini pasul. Din punctul unde ajunsese, avea de ales între două drumuri: la dreapta, prin Porte-Neuve, putea să ajungă la Tuileries și la noile locuri elegante de plimbare, dar ar fi trebuit să se întoarcă de-a lungul Louvre-ului. La stânga, se profila Pont-Neuf. Zărea numeroase barăci înșirate pe lângă parapete începând de la biserica Samaritaine, ce-și înălța zidirea împodobită de chipuri, având deasupra o clopotniță mică, până la cochetul castel Gaillard, pe malul celălalt, cu turnulețele sale gotice.

— Pe legea mea, o să aleg Pont-Neuf, se hotări el. Dar, mai înainte, să prânzese în această cârciumă: La trei Marii, iată ceva atrăgător. După aceea, voi saluta pe bunul rege Henric, tatăl soldaților ridicați prin meritul lor și pe faimoasa Samaritaine.

Pont-Neuf merita acest nume, căci nu fusese terminat decât de vreo treizeci de ani. Aici se întâlneau leneșii de toate speciile și se știe că Parisul n-a dus niciodată lipsă de gură-cască.

Un proverb al timpului spunea că nu puteai trece peste Pont-Neuf, fără să întâlnești o fată, un călugăr și un cal alb. Desigur, în această zi frumoasă de primăvară, fetele nu lipseau deloc, de la cameriste sprintene în fuste ușoare și baticuri albe, până la domnișoare de familie, cu părul strălucind de pudră din Cipru, îmbrăcate cu corsaj decoltat și cu rochii largi, pe care gura lumii le botezase ascunzători de bastarzi. Cât despre călugări, nu era greu să descoperi niscaiva în grupurile de târâie-brâu adunate împrejurul spectacolelor în aer liber. Iar cai albi treceau destui pe ulița îngustă, rău pavată și înglodată de murdării, pe care trăsurile își deschideau greu cale prin gloata pestriță de pedestri și călăreți. Mulțimea amestecată, unde gentilomii, burghezii și

militarii se îmbulzeau laolaltă cu salahorii, meseriașii și lacheii și unde nu lipseau, vezi bine, nici cerșetorii, nici pungașii, circula de-a lungul dughenelor, în care se vindeau mărfurile cele mai ciudate. Librarii și negustorii de haine vechi se învecinau cu vânzătorii de plasturi și de dresuri.

Totuși, oamenii se îngrămădeau de preferință înaintea nenumăratelor spectacole gratuite, care dădeau acestui loc de plimbare înfățișarea unui bâlci perpetuu. Iată-l aici pe celebrul Mondor făcând reclamă pentru „leacul universal”; mai încolo, maestrul Gonin uimea asistența prin scamatoriile sale. pe el, un singur om îl întrecea în îndemănare. Dar acest rival își exersa talentele pe o scenă mai vastă, fiindcă el era Cardinalul de Richelieu. Așa se manifestă răutatea publică, ea, care nu-și pierde niciodată drepturile sale. Mai ales aici, unde își găsea hrană din belșug în cupletele satirice pe care le spuneau aproape la tot pasul cântăreții ambulanți. Să nu se uite că în această epocă Parisul își amintea încă de agitațiile Ligii, pe care mulți bătrâni le trăiseră și că erau în ajunul veselei Fronde, unde aveau să joace roluri mulți din acești tineri cadeți, cu aer agresiv și fanfaron, care își plimbau insolenți mustățile lor ceruite de „mici maestri” și spadele lor lungi de „rafinăți”.

Această mulțime tumultuoasă făcea un vacarm de nedescris. Uruitul neîntrerupt al roților și scârțâitul osiilor cântau un bas continuu, pe care se înfiripa un concert întreg de note discordante: chemările paiatelor, bubuituri de tobe, chicoteli de fete gâdilăte. Toată zarva asta, topită într-o rumoare festivă, se ridica spre profilul de faun și spre barba zâmbitoare a bunului rege Henric, care, așezat solemn pe calul de bronz, în mijlocul gloatei, părea că prezidează vesela desfătare.

Orologiul de la Samaritaine sună două ore și tărăboiul era asurzitor, când tânărul cavaler, întremat de o masă îmbelșugată, intră pe Pont-Neuf. Cu nasul în vânt și cu ochiul la pândă, el întrupa perfect figura unui gură-cască de-abia venit din provincie. Pentru el, totul era motiv de mirare. Fusesse nevoit să-și încetinească pasul. Se lăsă acum purtat de colo, colo în vâltoarea mulțimii, amuzat când din învâlmășeală îi sărea în față vreo trecătoare atrasă de chipul său frumușel.

Privind în dreapta și în stânga, admirând tarabele și ascultând reclama saltimbancilor, înghesuit și înghesuind, el ajunsese la un loc mai ridicat. Acolo se opri ca să admire

cuvîncios statuia Bearnezului cocoțat pe un soclu monumental, flameat de patru sclavi înlănțuiți. El traversă chiar șoseaua, spre a o vedea mai bine și se opri chiar la orificiul acestui fel de pâlnie pe care o formează Piața Dauphine. Nu văzu deci cum venea din partea cealaltă un trecător destul de ciudat, care, mergând cu pas repede, răsfoia totuși cu mare atenție paginile unei cărți, probabil foarte captivantă.

Cum Cavalerul era absorbit în contemplare și trecătorul în lectură, o ciocnire între ei nu se putea evita. Ea se produse sub forma unei izbituri violente, pe care tânărul o primi în spate și care îi dădu impresia prăbușirii unui bolid. Întorcându-se pe jumătate, el se găsi în față cu originalul cititor.... Sau, mai degrabă, el se găsi față în față cu cartea, căci omul, citind mai departe, făcuse doar un pas în lături, ca să ocolească obstacolul.

Cavalerul, cum știm, nu era un ins prea răbdător. Nu cântări deci dacă această nepăsare era pricinuită de o preocupare adâncă, sau dacă ea provenea dintr-o impertinență calculată. Hotărât să pretindă scuzele la care avea dreptul spatele său mortificat, el se proțăpi drept în calea vandalului.

Cititorul păru mirat de încăpățănarea cu care obstacolul se așeza mereu în fața lui, dar, pentru nimica toată, nu renunța la preocuparea care-l absorbea. Încercă numai, cu un gest mașinal, să îndepărteze piedica.

De data asta, întrecea orice măsură. Roșu de mânie, tânărul strigă aspru:

— Hei, omule, oprește-te o clipă. Altfel, riști să-ți rupi... El nu termină fraza. Celălalt se hotărâse în sfârșit să ridice ochii și, zărindu-i chipul, Cavalerul rămase cu gura căscată de mirare.

Ceea ce înmărmurise astfel pe mîniosul oștean, așa încât să-i taie dintr-odată cuvântul, nu era nici spaima caraghioasă a cititorului, când își dădu seama că avea un om în fața-i, nici aerul mirat pe care-l luă acest lunatic trezindu-se pe pământ, trecând pe Pont-Neuf, la o mie de leghe de locurile unde vagabonda spiritul lui. Nu! Era ceva mai mult decât toate acestea! Cavalerul rămăsese crucit fiindcă...

Dar, înainte de a o spune, e mai bine să schițăm în linii mari înfățișarea personajului. Ea merită osteneala. Închipuiți-vă o dihanie mare, clădită în cel mai ciudat chip: lung și deșirat, purtând pe două picioroange lungi un pântece

extraordinar, supt înăuntru și care părea că, din pur spirit de contradicție, era comeav, în loc să fie convex, așa cum natura face în mod obișnuit pânțele oamenilor. Deasupra acestui abdomen anormal, el arăta vederii un piept grozav, lat și puternic, din care porneau două brațe lungi ca aripile unei mori de vânt.

Îmbrăcăminteă lui nu era mai prejos. De culoare închisă, simplu croite, hainele lui semănau la prima vedere cu acelea ale unui student. Dar gulerul dublu, panglicile înnodate și tăieturile mânecilor îl împodobeau astfel încât puteau să se potrivească foarte bine și unui om de la Curte. O pălărie mare pe care fâlfâia o singură pană, lungă și subțire, îi sta militărește pe cap. Și o sabie, mare cât toate zilele, îl bătea până peste călcâie.

Era el oare un om mereu gata de harță, unul dintre acei rafinați, cum întâlneai atâtea în această epocă plină de dueluri? Cum să explicăm atunci mulțimea de cărți de toate formatele, cu care era încărcat și acele hârtii de tot soiul, care ieșeau din buzunarele lui, îndoite sau răsucite sul?

Hotărât, era un pedant... sau un preot, un editor poate...sau mai bine un librar ambulant? Ei, drace! Nu! Această figură măreață, privirea lui de vultur erau ale unui gentilom. Dar cel puțin: era el tânăr sau bătrân? frumos sau urât? Greu să răspunzi... Dacă stăteai și te gândeai, trebuie să fi fost foarte tânăr, deși nu mai avea păr pe frunte și surâsul său trist îi dădea o expresie dezamăgită.

Frumos? Nu! Simpatice? Da. Cu fruntea lui înaltă de gânditor și ochiul scânteind sub tufișul sprâncenelor, gura purta pecetea unei bunătăți amestecate cu dispreț. Spiritual, viteaz, generos? Desigur, cu o ușoară urmă de sminteală. Dar oricât de completă ar părea această schiță, noi n-am ajuns la partea principală. Chiar în mijlocul acestui obraz de gentilom și de filozof, se ridica ceva ciudat și impertinent, care explica tot restul. Posesorul acestei anomalii nu putea fi oricine!... Ce era anume?

Era o masă de carne, largă la bază, lungă și curbă la vârf, semănând mult cu ciocul puternic al unui papagal: nasul. Văzând acest nas de paradă — nas înduioșător și comic - Cavalerul înmărmuri și îi pieri graiul.

Acum, smuls din visare, ciudatul personaj înfățișa, Cavalerului figura unui om care pică din lună.

— Domnule, zise el cu o voce nemulțumită, v-am lovit din întâmplare?

Încă roșu de mânie, Cavalerul se simți dintr-odată dezarmat. Pofta lui de a mușca se transformă în poftă de răs.

— Îmi pare că am simți ceva, într-adevăr, zise el vesel frecându-și spatele.

Lunatecul, asupra căruia figura plăcută a convorbitorului părea să producă efectul obișnuit, surăse la rândul său și, înclinându-se, zise:

— Vă rog să primiți scuzele mele.

— Nu era nevoie de asta. La rândul meu, retrag cuvintele acelea cam nepotrivite. Fruntea necunoscutului se încruntă:

— Ah, ce cuvinte ați spus?

Soldatul tăcu, încurcat. Nu vorbești de funie în casa spânzuratului. Putea el să amintească de ... infirmitate, acestui gentilom atât de educat?

El răspunse deci:

— Nimic. O prostie.

— Prea bine, zise el și, salutând politicos, îi întoarse spatele și plecă.

Auzise el oare?

— Iată un tânăr plin de tact, își zicea cititorul depărtându-se. Chipul lui naiv îmi place. Mi-ar fi părut rău dacă ar fi trebuit să-l pun la punct pe acest soldat simpatic.

La rândul lui, prea înflăcăratul cavaler se dojenea:

— După felul în care pornisem eu, dacă aș fi întâlnit un arțăgos, ar fi trebuit să ne spintecăm. Din fericire, acest gentilom e plin de blândețe și de răbdare, cu toată sabia lui de uriaș!

Trecerea, cu zgomot năprasnic, a unei trăsuri în galop, îl smulse pe cavaler din gândurile sale. Abia avu timp să facă un salt înapoi, ferindu-se să intre sub copitele bidiviilor. Deși praful și noroiul murdăreau tăbliile, ca după o cursă lungă în goana mare, el recunoscuse echipajul sclipitor de la Louvre. Mai mult, la portieră, întors înspre el, îi apăruse chipul fermecător al blondei necunoscute. Îl zărise ea oare în trecerea aceasta iute? I se păru că ochii ei limpezi și gura gingașă se luminaseră de un surâs. Să fi fost doar o iluzie? Cine știe?

Înainte de a-și reveni, trăsura dădea colțul și se pierdea de-a lungul zidurilor întunecatei case Nevers. Mănat de o atracție irezistibilă, cavalerul se grăbi într-acolo. Când ajunsese la capul podului, el zări trăsura oprită în fundul unei stradele strâmte și umbrite, deasupra căreia frunzișul marilor arbori, trecând peste ziduri, forma o boltă de verdeață. Prin portiera deschisă, apăru silueta grațioasă a frumoasei zâne, sărind pe

scări aproape fără să le atingă. Apoi ea dispăru ca o nălucă printr-o poartă tăiată în zidul înalt.

Atrăgătoarea viziune dispăruse de mult și tânărul indiscret rămânea mereu în același loc, cu ochii pierduți în penumbra străzii. Hohote de răs, izbucnind ca o avalanșă înapoia lui, îl aduseră brutal la simțul realității. El întoarse fața și văzu că stătuse tot timpul cu spatele la o tribună, pe care niște actori gesticulau și își serveau replici cu o vervă bogată, care ațâța veselia spectatorilor. Neavând altceva mai bun de făcut, Cavalerul rămase să privească spectacolul, peste capetele mulțimii.

— Iată o ocupație tihnită! își zise el. Aici, cel puțin, nu voi mai fi ispitit să părăsesc prudența ce mi-a recomandat-o domnul de Comminges.

Într-adevăr, viziunea recentă nu-i smulsese din amintire întâlnirea neobișnuită cu lunganul gentilom, nici întorsătura neplăcută pe care era cât pe ce s-o ia lucrurile. Mulțumit că poate să se dovedească atât de înțelept, era foarte atent la scamatori. Aceștia erau trei la număr, numero Deus impare gaudet, și fiecare din ei valora cât greutatea lor în aur.

Primul nu era altul decât domnul Brioche, maestru în aceste jocuri și neîntrecut în jocul marionetelor. Personaj grav și cu frumoasă vorbire, a cărui frază meșteșugită abunda în cuvinte savante, în sentințe alese, el avea aerul satisfăcut al unui burghez cu casă proprie.

Alături de el se agita un valet, îmbrăcat într-un costum neobișnuit, jumătate verde, jumătate galben, făcut dintr-o vestă de pânză groasă luată de la aripile vreunei mori de vânt. Acesta, cu fața lui lividă de momâie în care sclipea un ochi răutăcios, se străduia să-l încurce pe stăpânul său cu tot felul de întrebări absurde, adesea chiar necuviincioase. El sublinia caraghioslăcurile cu mimică adecvată, tot învărtind o pălărie cu boruri largi, căreia îi da formele cele mai neașteptate; în câteva minute, el o transformase în bonetă pătrată de doctor la Sorbona, apoi în pălărie de student în medicină, îi dase forma unui fetru de gentilom și iată-l, acum, formând o pălărie foarte irreverențioasă de cardinal, aluzie care dezlănțuise râsul mulțimii.

Al treilea personaj, mut dar deloc prost, era o maimuță. O maimuță care se strâmba groaznic, vicioasă și ticăloasă, căutând să facă mereu o nouă răutate, dibace să fure batista, să ascundă dulciurile, să-i ciupească pe bărbați și să gâdile fetele.

Mulțimea, foarte pestriță, care se îngrămădea în fața scenei de scânduri părea că se amuză peste măsură cu glumele mușcătoare ale valetului, cu strâmbăturile maimuței și cu discursurile pretențioase ale maestrului scamator. În veselia ei zgomotoasă, mulțimea participa chiar la spectacol, și scena se muta deseori la parter, întrebările curgeau din mulțime și glumele proaste se țineau lanț.

Ochiul bufonului tocmai scânteiea un fulger de răutate fixându-se pe un punct îndepărtat, în ultimele rânduri ale asistenței.

Se făcu liniște. Ce va mai inventa el acum? Desigur, pregătea o pozna fără pereche. Paiața păstră câteva momente o înfățișare speriată; era felul său de a-și încălzi publicul; apoi se hotări brusc.

Cu mâna întinsă și degetul ridicat, arătând punctul îndepărtat pe care-l fixa ochiul său bulbucă, cu o voce mănioasă el zise:

— Hei, domnul gentilom de colo, retrăgeți-vă numai oleacă, vă rog; mă împiedicați să văd Notre-Dame!

Toate capetele se îndreptară ca la comandă către personajul căruia i se cerea socoteală și, la vederea lui, o veselie nebună zgudui asistența. Odată cu ceilalți, Cavalerul întoarse și el capul și, urmând ținta privirii tuturor, fu foarte surprins recunoscând silueta caracteristică a încăpățânatului cititor. Stând liniștit pe picioroangele sale, acesta privea spectacolul. La început, nu păru a-și da seama că bufonul i se adresase lui. De aceea veselia mulțimii se făcu și mai mare. Paiața repetă de data asta pe un ton de blândă rugămintă:

— Domnul meu, dacă nu credeți potrivit să vă dați cu totul la o parte, luați cel puțin lucrul acela care astupă orizontul.

Cavalerul, ascultând această glumă grosolană, se simți cuprins de o vagă neliniște. O cută ușoară brăzdase fruntea celui întrebat. Așadar, despre el era vorba. El plimbă o privire liniștită peste vulgul înveselit, apoi întrebă simplu:

— Ce anume să dau la o parte?

— Ei, ripostă poznașul, făcând pe încurcatul, chestia care împodobește figura dumneavoastră... Asta... În sfârșit...

— Acest nas! i-o tăie scurt gentilomul.

— Ah, da, pe legea mea, asta era, numai atât! răspunse celălalt cu aparența celei mai vii satisfacții.

Originalul personaj îl fixă cu o privire de milă disprețuitoare, apoi, foarte serios:

— Nu pot să-l dau jos... E o amintire de familie și țin la ea. Această replică neașteptată fu salutată cu un murmur de mirare. Pentru prima dată pehlivanul era bătut, își găsisese nașul. Oșteanul marcă lovitura:

— Strașnic răspuns, zise el jubilând, anticarul ăsta știe să muște!

Totuși, paiata nu putea să se dea bătută. Era în joc popularitatea lui. Neliniștit un moment de privirea rece a adversarului și pierzându-și prezența de spirit, își recăpătă îndată stăpânirea de sine.

Uitându-se chiorăș spre adversar, măscăriciul își pleoști pălăria ca o provocare, apoi începu, cu un aer de nătărău:

— Maestre, se adresează el gravului Brioche, dumneavoastră, care sunteți mai învățat decât un doctor de la Sorbona, puteți să-mi spuneți care e partea cea mai nobilă din corpul omenesc?

— Văd unde vrei să ajungi. Vii iar la mine cu o chestie care miroase urât. De data asta n-ați ghicit și bănuiala este lipsită de temeii. Maestrul înălță capul și începu doctoral:

— Esop pretinde că organul cel mai nobil al omului e limba. ... Pe această temă, aducând o puzderie de citate grecești și latinești, el începu să brodeze o dizertație uimitoare despre meritele specifice ale fiecărei părți din corpul omenesc.

— Sunteți departe de adevăr, întrerupse pezevenghiul, cu un aer compătimator.

Și, arătând spre hidoasa maimuță care se scâlâmbăia pe umărul său, el adăugă:

— Privește, frate... Nu-i așa că seamănă cu noi trăsătură cu trăsătură?

Brioche avu o tresărire indignată, de cel mai mare efect comic.

— Are și ea, ca noi toți, limbă, ochi, urechi și mâini, mai multe ca noi: patru, fără să mai socotim coada. Mă prind că n-are nimeni așa ceva.

Publicul se prăpădea de râs.

— Știi însă ce-i lipsește?

Poznașul făcu o pauză, în timp ce privirea sa căuta în mulțime ochii învingătorului de adineauri. Întâlnindu-i, fixați asupra sa, îi aruncă o privire provocatoare, iute ca o lovitură de pumnal.

— Ei bine, zise el, am să vă spun eu îndată ce-i lipsește. Este...

— Un nas, vorbi răspicat gentilomul, tăindu-i efectul.

Și de data asta, bufonul părea învins. El făcu o strâmbătură.

— Credeți-mă, domnule, aveți toate motivele să vă cunoașteți cât se poate de bine.

Aluzia era atât de clară și de directă, încât spiritul prinse. Publicul trecu de partea bufonului.

Cavalerul, fierbând de nerăbdare, ca și cum insulta îl privea direct, nu-l pierdea din ochi pe gentilom. Ce avea să facă acesta? îl văzu încrucișându-și brațele cu nepăsare.

Întărâtat de nefireasca lui blândețe, cel de pe scenă pierdu orice măsură.

— Ascultă această sentință, maestre. Dacă dânsul a spus că partea cea mai nobilă a omului este...

Gentilomul, desfăcând brațele, se decise să facă un pas înainte.

— ... este aceea pe care a spus-o domnul, rezultă că...

Al doilea pas spre scenă! îndepărtată cu forța, mulțimea se desfăcea în fața lui.

— ... că omul, cel mai nobil...

Al treilea pas! Coțcarul, neliniștit, începu să se bâlbăie.

— ... este acela care arc...

Al patrulea pas! încet, fără grabă, tăindu-și cale precum prora corăbiei aruncă apa în lături, gentilomul continua să înainteze spre platforma de scânduri, cu privirea de vultur mereu fixată asupra măscăriciului, care era din ce în ce mai puțin stăpân pe sine și zise cu vocea strangulată:

— ... care are cel mai lung...

† Capitolul 2 — Îngeri păzitori!

Acum, cei doi adversari se atingeau aproape. Instinctele animalelor le face să presimtă și să se teamă de furtună; dar un gură-cască parizian e fără pereche când miroase un scandal apropiat. Mulțimea aștepta ceva nemaivăzut și se bucura dinainte, imaginându-și ce va urma. Bizarul personaj se sprijini în coate pe marginea estradei, care-i ajungea până la piept.

Cavalerul, care urmărise cu răsuflarea tăiată fazele acestui nou fel de duel, îl auzi pe gentilom întrebând curios:

— Cel mai lung... ce anume?

Răsetele încetaseră. Spaima paiatei părea să fi câștigat simpatia mulțimii, așteptând sfârșitul, spectatorii se ridicaseră pe vârful picioarelor, ca să nu piardă nimic.

— Ce anume... cel mai lung? repetă gentilomul cu o insistență de gheață.

Poporul din Paris nu e deloc răbdător. Lui nu-i place să vadă la strâmtoare pe aceia care, pe drept sau pe nedrept, se bucură de simpatia populară. Sub calmul său aparent, atitudinea gentilomului se ghicea atât de amenințătoare, încât din mulțime se ridică un murmur general de proteste.

Simțindu-se încurajat, bufonul prinse glas și, recăpătându-și obraznicia, strigă în obrazul gentilomului:

— Cel mai lung nas!

Abia pronunță vorba, că măscăriciul zbură de pe platformă aruncat printre spectatori de un pumn zdravăn.

— Așa da! strigă Cavalerul, care fusese surprins de răbdătoarea blândețe a gentilomului.

Dar lucrurile se încurcau. Un val de revoltă cuprinse mulțimea. Maimuța, strâmbându-și fața cârnă, scrâșnea din dinți înspre dușman, căutând să-l muște. Cu dosul palmei, agresorul o aruncă peste parapetul podului, jos în apă. Brioches invoca cerul cu mâinile ridicate, căznindu-se să se împotrivească invadării scenei, dar gentilomul îl apucă de umeri și lovindu-l cu cizma în partea... cea mai puțin nobilă, îl proiectă și pe el la mare distanță.

La început buimăcită, mulțimea dădu drumul unui val de proteste și de amenințări, asemeni mărăitului unei haite, căreia îi smulgi ciolanul. După acestea, necunoscutul își redobândi calmul. De sus, de pe scenă, el aruncă mulțimii o privire mirată. Cavalerul văzu pe chipul său un zâmbet trist. Era evident că, răzbunând demnitatea sa ofensată, gentilomul nu dorea să împingă mai departe aventura.

Înjurăturile răsunau din toate părțile. El ridică din umeri disprețuitor. Deodată câțiva îndrăzneți se hotărâră. Un semnal de luptă trecuse peste gloată. Se puteau lăsa luați în răs de un singur om? Vezi bine că nu! Săbiile ieșeau din teacă. Cât ai clipi, scena, luată cu asalt, fu invadată de vreo zece bărbați cu sabia scoasă, urlând amenințător.

Atunci gentilomul se hotărî să iasă din indiferență. El zâmbi cu milă. Spada lui lungă ieși iute la lumină și, cu aerul

omului sigur de ce avea de făcut, se puse în gardă. O clipă mai târziu, atacatorii cei mai înfocați erau arumeați peste cap, pe treptele scenei.

Cavalerul aplaudă această execuție de maestru. Dar el nu cunoștea mulțimea și mânia ei! În locul unui luptător respins, apăreau doi. Toți pungașii de pe Pont-Neuf, mirosindu-le a bătaie, alergau într-acolo. Și noii veniți erau cu atât mai înverșunați, cu cât habar n-aveau pentru ce începuse bătaia.

Gentilomul le ținea piept tuturor, neliniștit doar de loviturile puternice, cu bastonul, care începeau să curgă amenințând să-i rupă sabia. Asaltat din toate părțile de furioși, el rămânea calm și stăpân pe sine, continuând să distribuie, cu metodă și cu cruțare, o ciomăgeală bună, învărtind sabia și folosind tăișul ei numai la mare nevoie și cu părere de rău. Totuși, situația lui devenea critică. Agresorii nu renunțau deloc și, la fiecare lovitură primită, se înfuriau și mai tare.

Vajnicul luptător ostenise parcă, sudoarea îi împodobeă fruntea, tâmpilele îi erau tot o apă. Dar, văzându-l impasibil și metodic, puteai ghici că nici nu se gândea să înceteze lupta, socotind ca un punct de onoare să fie mai degrabă tăiat în bucăți pe loc decât să cedeze o palmă de teren adversarilor săi. Să-și deschidă un drum prin mulțime, nici nu putea fi vorba. Avea să cadă oare acolo, în acest duel eroi-comic, victima îndrăznelii sale și a mâniei absurde a mulțimii?

Deodată se făcu brusc o spărtură în mulțimea asaltatorilor. Dominând tumultul, o voce tânără se ridică tremurând de indignarea prea mult stăpânită.

— Țineți-vă bine, domnule! Sunt cu dumneavoastră.

În același timp gentilomul văzu țâșnind alături de el un soldat frumușel în tunică scurtă de piele. Era și timpul. Curajosul luptător nu mai rezista decât printr-o minune de voință. Cu tunica sfâșiată, cu fața însângerată, el răsuflea zgomotos. Brațul robust al tânărului oștean învărti cu iuțeală spada și cercul din jurul lor se lărgi.

— Mai puteți rezista? întrebă el iute.

— Pe legea mea, amândoi suntem prea tari!

„E un om din sud”, gândi oșteanul, și zise tare:

— Atunci, domnule, păziți-vă pielea. Să-i atacăm pe ticăloșii ăștia.

Cu o ardoare năvalnică, el se aruncă asupra mulțimii, surprinsă de sosirea acestui adversar neașteptat.

— Loviți cu latul! zise Lăți-Lungilă.

— Sigur, răspunse soldatul.

Cele două săbii coseau în dreapta și în stânga, deschizând în rândurile gloatei o cărare mai mult dureroasă decât însângerată. Avântul lor nestăvilit răsturna tot ce le sta în cale.

Sub efortul lor îndoită, bariera de oameni fu covârșită. Adversarii cei mai înverșunați se dădură în lături și cei doi ieșiră din împresurare.

În aceeași clipă, venind din piața Dauphine apărură o patrulă de sergenți de pază. Poliția, atrasă în sfârșit de zgomot, se hotără să intervină... prea târziu, ca întotdeauna!

— S-o luăm din loc, șopti soldatul. Iată, vine poliția.

— Drace! răspunse gentilomul cu părere de rău, trebuie oare să cedăm acestor neisprăviți terenul?

Tovarășul îl prinsese însă de mână zdravăn și-l trăgea după sine.

Încurajată de prezența puterii, mulțimea se strânsese din nou și, arătând spre fugari, pornise în urmărirea lor.

Trăgând după el pe lunganul infuriat, soldatul se infundă orbește într-o stradă.

— Pe aici, zise el cu încredere, pe aici. Suntem salvați! Acolo, la umbra zidurilor și sub bolta verde a arborilor, cei doi se opriră o clipă să răsufle. Dar, apropiindu-se ceata gălăgioasă a urmăritorilor, ei reluară goana. Nu făcuseră zece pași, că fură nevoiți să se oprească.

— Doamne, Dumnezeu, exclamă tânărul, ne-au prins!

În fața lor, nici o ieșire. Stradela providențială se infunda. Zăpăceala tânărului soldat trebuie să fi fost foarte comică, fiindcă, cu toată primejdia care îi amenința, tovarășul lui nu putu să-și stăpânească râsul.

— Cu atât mai bine, strigă el, făcând să șuiere spada. Odissea noastră se va sfârși neplăcut.

Sergenții apăreau la intrarea fundăturii. Cei doi căutară un loc potrivit unde să se apere. Nici unul nici celălalt nu voiau să se lase înhățați. Cardinalul dăduse legi aspre împotriva celor care trăgeau sabia. Prinși în flagrant delict, cazul lor era limpede, îi aștepta închisoarea! Și știe toată lumea că e mai ușor s-o eviți decât să ieși din ea.

În acest colț, un unghi al zidului, unde se vedea o portiță, vai, strașnic zăvorâtă, li se păru un adăpost acceptabil. Ei se adăpostiră acolo și, cu mâna pe sabie, așteptară. Unda dușmanilor se rostogolea spre ei, umplând

străduța de o zarvă amenințătoare. Ei se pregătiră să întâmpine ferm atacul. Cât ai clipi, mulțimea se năpusti asupra lor, îi copleși, îi înghesui, făcându-le cu neputință orice mișcare. Valul de oameni îi atinse, îi covârși. În sfârșit, îi aveau în mână!

În această clipă decisivă, ei avură impresia foarte clară că, sub această presiune neînduplecată, zidul din spate ceda. Coșmar sau realitate? Ei simțiră că pătrund cu spatele în zid. Apoi, ochii lor, orbiți de sclipirea a douăzeci de săbii amenințătoare, se întunecară. Brusc, totul dispăru, și nu mai văzură nimic!

În același timp urletele sinistre ale mulțimii încetară să mai răsunе în urechile lor. Ele păreau că se șterg, îndepărtându-se, topite deodată într-un murmur confuz. Mare e Dumnezeu! Aveau să-și piardă cunoștința acum? Ei se luptară împotriva acestei slăbiciuni subite; în cele din urmă, își dădură seama, din calea afară de mirați, că se aflau pur și simplu de partea cealaltă a zidului.

Nu era o amăgire. Erau apărați de asaltul furios al dușmanilor de o mică ușă de stejar, cu canaturi groase, cu balamale zdravene. Această porțiță, de care se lipiseră în disperare de cauză ca să-și vândă scump libertatea, această porțiță se învărtise ușurel din țâțâni. Ei trecuseră prin ea ca în stare de somnambulism. Apoi, după ce trecuseră ei, ușa se închisese brusc în nasul celor care se pregăteau să-i înhațe, rămași afară, buimaci.

O mână cerească? Nici gentilomul certăreț, nici generosul său tovarăș nu erau atât de înfumurați ca să creadă că s-ar fi produs o intervenție supranaturală în favoarea lor. Atunci, cine deschisese și închisese această poartă?

Râsete cristaline, răsunându-le în urechi, îi făcură să întoarcă într-acolo capul. Hotărât că providența se amesteca în treburile lor și că ea aranja bine lucrurile!... Înclinarea lor era desăvârșită... Două zâne suave se iviră în fața privirii lor fermecate. Două silfide... În rochii largi de catifea. Și una din ele avea ochii mângâietori, părul blond și obrazul pur ca liliacul. Era tânăra din trăsură!

Ei își luaseră pălăriile de pe cap și se pregăteau să mulțumească grațioaselor gazde, unul cu un cuvânt bine simțit, celălalt cu un madrigal alcătuit cu iscusință. Dar nu li se dădu răgaz.

Fetele deznodară iute eșarfele de mătase de la corsaj și le

așezară peste ochii celor doi intruși. Aventura devenea din ce în ce mai uimitoare! Fără o vorbă, necunoscutele vrăjitoare le înnodară eșarfele la ceafă. Ei le făcură pe voie, cu desăvârșire uluiți de această cascadă de surprize. Astfel, transformați în orbi, aveau aerul celor ce se joacă de-a baba-oarba, sau, mai degrabă, ținând seama de ținuta lor războinică, păreau soldați trimiși ca soli într-o tabără dușmană.

Luați de mână de îngerii lor păzitori, se lăsară purtați pe potecile parfumate ale unei grădini fără capăt. Ce li se ascundea oare? Ce scenă tainică, pe care nu trebuiau să o vadă, se desfășura în acest cadru idilic? Se înțelege cât de aprinsă era curiozitatea lor. Totuși nici unul, nici celălalt nu se gândiră să înlăture banda ușoară, pe care buna lor credință îi obliga să o respecte.

Totuși, ei își ascuțiră urechile și li se păru, în iutea lor trecere, că aud mai multe voci șoptind. Ce persoane puteau fi acelea și ce convorbiri grave aveau loc în acest parc, ca să fie învăluite în atâta taină?

Sfârșindu-se drumul, fură dezlegați la ochi. Se aflau într-o curte pavată, foarte spațioasă, spre care dădea o terasă monumentală. Acolo, tot răzând, cu trandafirii aprinși în obraji de alergare și, poate, cine știe, și de emoție, fetele făcură o frumoasă reverență de Curte protejaților lor și, ușoare ca două nimfe, dispărură, parc-ar fi zburat. Voinicii noștri stătură o clipă împietriți, uitându-se unul la altul. Nu li se dăduse răgaz nici să răsufle, nici să îngaime cel mai mic compliment. Susceptibilul gentilom și începuse să bată din pinteni, când deodată, își dădu seama de dezordinea nemaipomenită a ținutei lor.

Peste obrazul rumen al tovarășului său se așternuse un strat gros de praf, amestecat cu sudoare; de cingătoare atârna o teacă strâmbă și pălăria, al cărui fulg rupt se clătina, pălăria lui mândră nu mai avea fund. Nici gentilomul nu se putea lăuda. Obrazul îi era brăzdat de zgârieturi însângerate, tunica ciopârțită, găitanele abia se mai țineau, buzunarele erau sfâșiate și căscate și gulerul era sucit cu dinaintea la spate.

Zdrențuiți, plini de praf, nădușeală și sânge, alcătuiau un tablou caraghios, cum stăteau înțepenți în această curte măreață în fața acestui palat princiar. Și amândoi făcându-se mici, mici, se simțeau umiliți și neputincioși.

Drept urmare, cei doi eroi din învălmășeala de pe Pont-Neuf ieșiră din casa Nevers, mai grăbiți decât la intrare.

† Capitolul 3 – Legământul de prietenie

Îndată ce ieșiră în stradă, cei doi răsuflară adânc. Erau zăpăciți de-a binelea. Cavalerul își reveni cel dintâi. Vesel cum nu se mai poate, el izbucni într-un hohot de râs nebun. Tovarășul lui rămase însă serios. Scoțându-și pălăria cu un gest nobil, puse mâna pe umărul prietenului său și, foarte emoționat, zise:

— Domnule, mi-ați salvat viața. Tânărul ridică vesel din umeri.

— Ei, asta-i acum! îndemânatic cum sunteți, v-ați fi descurcat și singur. Fierbințeala sângelui m-a atras în luptă și v-am dat un ajutor neînsemnat...

— Nu, nu, știu eu ce spun! Singur, n-aș fi putut să-mi tai cale și eram în stare să mă las măcelărit, decât să cedez acelor ticăloși. N-am să pot uita ce ați făcut pentru mine. Dați-mi mâna, zise el și, apucându-i-o, i-o scutură voinicește. de acum suntem frați de cruce până la moarte!

Mișcat de această efuziune mai mult decât voia să arate, oșteanul răspunse cu o strângere de mână.

— Frați de cruce, fie! Dar atunci, faceți-mi plăcerea și urmați-mă, căci nu e bine să zăbovim lângă locul isprăvilor noastre.

Observația nu era lipsită de miez. Se găseau pe un fel de ridicătură, de unde puteau să vadă de departe un colț din Point-Neuf, unde grupuri de oameni agitați comentau cu însuflețire lupta lor extraordinară.

— Aveți dreptate, încuviință încercatul mânător de spadă. Locul este cam expus privirilor. Hai să căutăm un alt loc mai potrivit ca să legăm cunoștința în liniște, cum se cuvine.

— Și mai ales să ne aranjăm ținuta, suspină Cavalerul, care își aminti că ora întâlnirii cu domnul de Guitaut se apropia.

El aruncă o privire plină de ciudă către hainele lui zdrențuite și către sabia îndoită. Trecură prin poarta Nesle, pe

sub o boltă cu turnulețe, traversară o mocirlă peste un podeț, apucară o potecuță ce șerpuia printre grădini și ajunseră la o răspântie, în inima cartierului Saint-Germain.

Acolo, ochiul de șoim al gentilomului zări o cârciumioară cu grădină ca la țară, căreia un smoc de fân înnodat legănându-se deasupra porții îi servea drept firmă. Sub bolta de viță, o masă de lemn și două scaune le oferea ospitalitate rustică.

— Aici e de noi, zise gentilomul, căzând mulțumit pe scaun.

— Uf! exclamă Cavalerul și făcu la fel.

O clipă mai târziu, o chelneriță îndemânatică așeză în fața acestor clienți aleși două pahare și o oală de vin rece. Cei doi tovarăși sorbiră întâi cu nesaț o dușcă bună. Apoi înzdrăveniți de licoarea care pornise să le alerge prin vine, cu picioarele întinse alene, se priviră în față și-și zâmbiră, într-un gând și o simțire. Mai bine decât orice cuvânt, zâmbetul lor parcă spunea: „După primejdia înfruntată împreună, ce bine e între prieteni, alături de suflete calde și generoase, departe de tulburarea mulțimii!”

De fapt, dacă i-ai fi văzut cum stăteau la masă unul în fața celuilalt, ai fi jurat că sunt prieteni vechi. Ceva mai puternic decât timpul îi legase fără știrea lor. Soldatul simțise o simpatie instinctivă pentru acest gentilom deșirat, așa de spiritual, așa de viteaz, în stare să tragă sabia împotriva lumii întregi pentru a apăra onoarea unui nas ca o pacoste.

Gentilomul îi era recunoscător necunoscutului soldat, adolescentului îndrăzneț care, punându-și în primejdie viața, părea să nu prețuiască așa cum se cuvine devotamentul său. Totuși, nu puteau sta așa, fără a-și spune o vorbă...

Spadasinul se hotărî să rupă tăcerea.

— Sunteți soldat? întrebă el.

— Sergent în regimentul din Flandra.

— Nu cumva tocmai de dumneavoastră m-am izbit ca un neîndemânatic la ieșirea din piața Dauphine?

— Ba da! Și era cât pe-acî să vă cer socoteală!

— Da, îmi amintesc, răsă cu poftă gentilomul. Recunoașteți c-ar fi fost păcat.

— Așadar fusesem remarcat. Păreați totuși atât de absorbit...

— Ieșeam de la librarul meu de la galeriile Palatului. Citeam primele pagini ale unei cărți excelente.

— A, ce titlu poartă?

— Călătorie în regatul Lunei.

Tânărul oștean era cât pe-acți să izbucnească în răs, dar se stăpâni și zise serios:

— Nu cunosc cartea...

— E o noutate.

— Aa, da, și de cine e scrisă?

— Chiar de mine, răspunse gentilomul cu un accent de desăvârșită modestie.

— Sunteți deci poet? se miră soldatul.

— Da, sunt.

Tânărul ridică paharul.

— Atunci, domnule, închin paharul în sănătatea dumneavoastră! Și, ridicându-se pe jumătate de pe scaun, exclamă: Pentru Apolo, și pentru Muzel!

Această atenție îl surprinse plăcut pe poet. Și, ca să nu-i rămână dator, îi răspunse, cu paharul ridicat:

— Pentru Mane și pentru Bellona! Și băură până la fund. Cavalerul reluă:

— Așadar sunteți luptător și poet totodată.

— O, mai sunt și matematician, fizician, filozof, elev al lui Gassendi... și, în clipele de răgaz, cadet în Gardă.

În timp ce el enumera aceste diverse îndeletniciri, tânărul făcea ochii tot mai mari de mirare. Poetul nu dădu atenție și urmă:

— Fără îndoială ați picat de curând la Paris.

— Abia aseară!

— În concediu?

Cavalerul era cât pe aci să spună că nu, dar își aminti recomandarea la prudență și discreție ce i-o făcuse domnul de Comminges. se mărgini să schițeze un gest vag din cap, care putea să însemne și da și nu.

— Fac prinsoare că ați venit să vă căutați norocul la Paris.

— Mai știi? răspunse Cavalerul, din ce în ce mai încurcat. de data asta, poetul înțelese reticența lui.

— „Oh, gândi el, băiatul ăsta ascunde vreun secret... Să fim discreți”.

Cavalerul avea o expresie contrariată. Caracterul său sincer și încrezător nu era obișnuit cu ascunzișurile. Dar se supuse consemnului primit.

— Într-adevăr, răspunse el, e ceva din ce-ați spus. Să zicem că am venit să-mi caut norocul!

— Pe legea mea, tot pentru același motiv am venit și eu.

Hai să-l căutăm împreună. Deși dumneavoastră râvniți după laurii armelor, pe când eu mă mulțumesc și cu mirtul pașnic al literelor...

Această profesiune de credință pacifică aduse un zâmbet pe buzele Cavalerului.

— Pentru un poet visător, zise el, cred că mânuiți prea bine spada...

— Spada nu e nimic! Mânuiesc și mai bine condeiul!

De data aceasta, Cavalerul trebui să soarbă o dușcă prelungă, ca să-și recâștige gravitatea.

— Nu cumva sunteți gascon? întrebă pe neașteptate gentilomul cărturar.

— Gascon? se miră soldatul de această întrebare stranie.

— Da, gascon! Altfel vorbind, nu cumva ați văzut lumina zilei pe malurile armonioase ale Garonei, sau pe acelea surâzătoare ale sorei sale Dordone? Sunteți din Bearn ca marele Henric, din Toulouse ca Pibrac, născut la Pan, precum Cassian sau mai modest, din Perigord, ca subsemnatul?

— Credeți-mă, nu.

— Păcat, răspunse poetul, clătinând capul în semn de adânc regret.

Neliniștit oarecum, soldatul întrebă, naiv:

— Este musai?

— Nu, dar e un avantaj. Pentru a reuși în viață trebuie să fii și prudent și abil. de altfel, sunt liniștit în ce vă privește, calitățile acestea nu vă lipsesc; dacă nu sunteți gascon, cel puțin sunteți vrednic să fiți.

Apoi, cu o siguranță care îl uimi pe Cavaler:

— Dar nu mă îndoiesc că în compania mea veți deveni gascon. Fiindcă, nici vorbă, nu ne vom despărți. O întâlnire atât de providențială ca a noastră trebuie să aibă ea vreun tâlc mai adânc. Din ceasul acesta suntem prieteni ca Oreste și Pylade.

Peste fruntea Cavalerului trecu o umbră de tristețe. Poetul observă și îl întrebă:

— Ce aveți? Propunerea mea nu vă convine?

— O, ba da, din toată inima, răspunse tânărul.

El voia să mai spună ceva, dar poetul, încălzit de perorația sa, nu-i dădu răgaz. El umpluse paharele:

— Să ciocnim pentru prietenia noastră fără moarte!

Băură solemn, ca și cum acest gest ar fi pecetluit între ei un pact definitiv. Adevărul este că, înfierbântați încă de proaspăta lor aventură și cuprinși de aburii băuturii, prietenii

noștri începeau să se cherchelească; mai ales poetul, pe care o dulce fericire îl înmuia și care deveni deodată familiar.

— Iată-te deci picat în acest Paris, tu singur și cu sabia ta. Cunoști pe cineva pe-aici?

Cavalerul, cu toată beția care-l cuprindea treptat își păstra încă prudența.

— Pe nimeni, răspunse el.

— Cel puțin ai bani?

— Așa și așa! răspunse soldatul stingherit. Namila încruntă fruntea.

— Drace! Din fericire sunt eu aici. Prea iubitul meu tată tocmai mi-a pus la dispoziție partea cuvenită mie. Sunt deci bogat cât doi... Dar, ia spune-mi, nu ai și tu vreo iubită?

Tânărul se simți roșind până în vârful urechilor.

— O iubită? La ce servește?

— Ehe, prietene, Parisul este un adevărat labirint, și riști să fii sfășiat de Minotaur.

— Minotaurul? ce animal mai e și ăsta?

— Un animal cu o sută de ochi, cu o sută de urechi, care vede totul, aude totul și care poate că știe, la ora asta, de pozna noastră. Animalul ăsta îi pândește pe tinerii care au stârnit ceva zarvă în lume și, dacă faptele lor îi displac sau îl pun în umbră, are la dispoziție mai multe peșteri spre a-i închide pe imprudenți.

— Pe legea mea, zise Cavalerul, râzând de temerile îndrăznețului său amic, de cine vreți să vorbiți?

— E domnul cardinal, șopti scandalagiul.

— Ce avem noi a face cu el?

— Nu poți ști niciodată. Satana asta se amestecă în toate. Și iată, cine știe dacă adunarea aceea tainică, prin mijlocul căreia am trecut legați la ochi, nu s-a făcut din voia lui?

— Drace, spuse tânărul, neliniștit.

Nu se temea pentru sine, dar, dacă era vreun pericol, acesta o amenința pe fermecătoarea lui zână! Însă poetul urmă, mai vesel:

— De aceea te întrebam dacă, în acest hățiș, nu ai vreo Ariadnă, dispusă să-ți întindă la nevoie firul salvator.

De ce se gândi oare Cavalerul la acea frumoasă necunoscută, cu care se întâlnise de două ori și pentru ce, gândindu-se la ea, se simțea atât de adânc tulburat?

Gasconul golise ce mai rămăsese în oală și asta-i iuțise limba. Sprijinindu-și coatele pe masă, el urmă, bucurându-se

că nevinovatul său prieten îi sorbea cuvintele:

— Crede-mă, dragul meu, astăzi domnește femeia. Ea a dat Parisului barbar profilul său fermecător. Fosta regină i-a dăruit politețea rafinată a Italiei; tânăra regină i-a împrumutat gravitatea romanțioasă a Spaniei îndrăgostite. Amor și spirit, totul se cuprinde azi în aceste două vorbe. Femeia este suverană în această țară. Fără ea, noi nu însemnăm nimic. Păi, nu tot printr-o femeie a devenit însuși domnul cardinal, acest mare politician, adevăratul rege al Franței? Dacă regina Maria n-ar fi aruncat într-o zi asupra lui o privire încurajatoare, ce-ar fi fost el la această oră, cu toată ambiția și geniul său? Nimic...nimic decât un biet episcop în cel mai sărac scaun episcopal din toată Franța.

Tânărul protestă:

— Să faci un episcop, mai merge, zise el. Dar să faci un general?

— A, te trezești încă pe timpul regelui Henric, când era de-ajuns să fii un bun camarad, să ai pumnul tare și sabia cutezătoare, ca să aspiři la rangurile cele mai înalte. Căpitanii nu mai răsar azi nici din cazărmi, nici de pe câmpurile de bătălie.

— Atunci de unde apar?

— Din saloanele frumoaselor Prețioase, dragul meu. Cavalerul râse cu hohote. De data asta, gasconul se împotrivi:

— Nu râde! Vei vedea curând. Vei întâlni în saloanele la modă pe Prețioasele, doamne de neam nobil, afectate în vorbire și maniere, care au întreținut, în saloanele epocii, o atmosferă intelectuală, favorabilă artei și filosofiei. pe viitorii noștri generali compunând madrigaluri, curtând și făcând spirite...

Dar soldatul nu se putea opri din răs. De aceea poetul urmă:

— Pe ce ne prindem că-ți voi arăta chiar în seara asta pe un Conde, văr al regelui și aprig războinic, deși până mai ieri a fost paj — ducele d 'Enghien însuși... dus de nas de soră-sa, gingașa „Hermiona”, ca un leu domesticit, care l-a botezat...

Pe jumătate răsând, pe jumătate mâhnit, Cavalerul zise:

— Eu n-am învățat să curtez decât încărcăturile de la tun, să fac madrigaluri numai tunurilor împărătești, să surâd doar când plec la atac.

— Hei, zise gasconul înveselit, iată un mic cuplet de efect! Tu vei prinde iute cântecul zilei. Și astă-seară, nu vei face o figură rea în casa Rohan-Guemence.

— În seara asta, în vizită?... Eu?

— Vezi bine! Nu ți-am spus că nu te mai las să pleci?

— Dar nu cunosc pe nimeni acolo.

— Asta nu contează! Te voi prezenta eu.

— Dar...

— Nu există nici un dar!

— Totuși, ca să fiu prezentat, ar trebui să mă cunoașteți mai întâi!

— Ai dreptate, pe legea mea. Uite cât sunt de distrat. Iată că stăm de vorbă de un ceas ca doi prieteni și încă nu știm nimic unul despre celălalt, nici chiar numele.

O umbră de stinghereală trecu pe fruntea ostașului.

— Deci, urmă poetul, în lipsă de nași mai buni să ne prezentăm fiecare.

— Fie, zise tânărul, cu o hotărâre bruscă. Mă numesc Cavalerul Tancred.

— Tancred... și mai cum? Chipul soldatului deveni palid.

— Tancred și atât.

Gentilomul, la început mirat, apucă mâna prietenului său și strângând-o să i-o frângă zise, ca și cum această stare civilă așa de sumară l-ar fi mulțumit pe de-a-ntregul:

— Minunat! Apoi se ridică, salută elegant și, cu același ton pe care l-ar fi folosit spre a anunța pe Rohan sau pe Montmorency, el zise:

— Iar eu, Hercule-Savinian-Cyrano de Bergerac.

O tăcere scurtă urmă după această prezentare. Domnul de Bergerac o folosi ca să-și refacă toaleta. Cavalerul stătea și se gândea. Pentru prima dată în viața sa, încerca în acest moment un sentiment de jenă, un fel de rușine. Rușine de acest nume de război pe care-l purta, în lipsa altuia... „Ce-o fi gândind despre mine acest gentilom? Acum el știe cine sunt. El, care-mi oferea prietenia atât de generos! Vai, nu pot să i-o primesc”.

Gândul acesta îl chinuia, căci se legase strâns de acest tovarăș, așa de îndrăzneț și plin de noblețe.

„Totuși, își zise Cavalerul ridicând fruntea, umilirea mea nu-i decât trecătoare... Măine voi avea dreptul să țin fruntea sus... Da, mâine! Dar azi?” Căzu iar pe gânduri. O idee obsedantă îl ispitea: „Dacă i-aș spune povestea mea? Fără îndoială că nu m-ar mai respinge!” Dar alungă imediat acest gând: „Nu, nu am dreptul. Nu pot să dau pe față acest secret, care nu-i numai al meu”.

Necunoscând lupta care se dădea în sufletul tovarășului

său, poetul se străduia în acest timp să îndrepte tăişul stricat al spadei sale. Cavalerul luă hotărârea care credea că este de datoria lui, anume aceea de a se despărţi îndată.

— Domnule, zise el cu o voce pe care o voia cât mai fermă, a venit timpul să ne despărţim.

Gasconul înălţă capul mirat:

— Să ne despărţim? întrebă el ca şi cum n-ar fi înţeles.

— Fără îndoială! Înţelegeţi prea bine acum că un capriciu al soartei a încrucişat drumurile noastre, dar că acestea nu erau deloc făcute să se întâlnească! Vă încredinţez că nu voi uita niciodată primirea dumneavoastră generoasă. Cu vocea sugrumată, el încheie brusc: Adio, domnule de Bergerac.

Poetul sări în picioare şi i se așeză în cale, deschizând brațele lui lungi.

— Ei Doamne! Ce mai e şi cu gluma asta? îţi închipui că, după ce i-ai salvat viaţa lui Bergerac, acesta te va părăsi ca pe un străin? Ei drăcie!

— Totuşi, trebuie!

— Şi pentru ce, mă rog?

— Fiindcă nu suntem făcuţi să fim prieteni. Dumneavoastră sunteţi nobil şi eu nu sunt decât un biet soldat.

Sărăcia nu împiedică

— Fără avere, în lumea asta...

— Fără avere! Dumneata, prietene, porţi în teacă brevetul de mareşal.

Cavalerul zâmbi fără voie, melancolic, în orice caz, şi acesta e lucrul cel mai grav, sunt fără familie şi fără nume.

— Fără nume?! izbucni Cyrano. La naiba, ai unul şi încă unul foarte simpatic, pe legea mea: Tancred. Aduce cu numele unui erou... al unui erou de roman!

— Romanţios, poate! dar cam scurt cu siguranţă. Numai cu acest nume mă îndoiesc c-ar fi posibil să fiu primit bine de frumoasele dumneavoastră prietene în casa Rohan.

— Orgoliosule! Aş vrea eu să le văd nemulţumite, atât timp cât sunt eu mulţumit!

— Nu, nu! Nu se cuvine să roşiţi dumneavoastră din pricina unui prieten.

— Cavaliere, ce vă trece prin minte?

— Iată, zise tânărul scuturând buclele frumoase, fără să bănuiţi, chiar dumneavoastră nu vă mai purtaţi cu mine la fel ca înainte de a-mi cunoaşte numele!

— Cum vine asta?

— Adineaurea mă tutuiați și acum...

— Acum te tutuieci din nou, și cu asta basta!

Cyrano se ridicase. El își aținti privirea de șoim asupra tovarășului său:

— Te tutuiesc și-ți ofer încă o dată prietenia mea. Ai s-o respingi? Mâna lui mare se întindea larg deschisă. Dacă refuzi, voi considera că mă disprețuiești și că nu mă crezi destul de gentilom ca să-ți fiu prieten. Și în cazul acesta...

El făcu o mișcare iute înspre mânerul spadei.

— În acest caz, oricât ai fi salvatorul meu, tu mă insultă și-ți voi cere socoteală.

Cavalerul, fără să-i pese de nimic, nu-și putu opri râsul. Nu se supărase niciodată când cineva amenințase să-i spintece inima cu vârful săbiei.

Poetul nu râdea deloc. Cu privirea întrebătoare și cu mâna întinsă, aștepta. Atunci tânărul simți cum o emoție puternică îi strânge inima. Ochii i se umeziră brusc, și nu găsea cuvinte să exprime ceea ce simțea. El nu cuprinse mâna întinsă, ci, cu un gest instinctiv, se aruncă spre tovarășul său. Brațele poetului se desfăcură larg ca să-l primească și amândoi rămaseră îndelung îmbrățișați, piept lângă piept.

— Așa da! tună poetul râzând mulțumit, pe onoarea mea aș fi fost supărat dac-ar fi trebuit să-ți fac vreun rău.

Cavalerul, bucuros, îngăimă:

— În sfârșit, pot vorbi! Vreau să vă spun că această prietenie oferită de dumneavoastră așa de spontan unui soldat oarecare...

— Ai primit-o?

— Desigur! Ei bine, acest soldat nu este nedemn de ea! Da, mai adineaurea, șovăiam să încredințez unui necunoscut taina vieții mele. Dar acum, totul s-a schimbat. Iată-ne legați unul de altul. Ne-am încredințat sufletele unul altuia. Aveți dreptul să știți cine sunt.

Cu un gest, Cyrano îl opri:

— Nu te întreb nimic, Cavalere. Tu ești salvatorul meu și asta mi-e de ajuns.

— Dumneavoastră, poate! Dar mie, nu! Să nu mai fie între noi nici neînțelegere, nici taine. Ascultați și judecați apoi dacă sunt sau nu demn de prietenia dumneavoastră.

Poetul îi luă mâna și, cu o gravitate blajină, îi zise:

— Vorbește, dragul meu, dacă asta e dorința ta. Cyrano te ascultă și, orice s-ar întâmpla, nici un cuvânt nu va ieși de

pe buzele lui din tot ce-i vei încredința.

El își sprijini coatele pe masă. Cavalerul înălță capul. Mândria lucea acum în privirea lui.

Reculegându-se un moment, el începu:

— V-am spus că sunt un biet soldat, un tânăr fără rang, fără avere și fără nume. Totul era adevărat, până acum câteva zile. Acum nu mai e așa. Măine, soarta mea se va decide și-mi voi recâștiga rangul. Voi înceta să mai fiu un aventurier rătăcitor și voi sta în locul la care sunt îndreptățit în lume. Da, mâine, cavalerul Tancred nu va mai fi, voi purta în sfârșit numele tatălui și al strămoșilor mei.

— Drace, iată o introducere pe cînste! exclamă gasconul, surprins.

Ostașul urmă, cu aerul lui de candidă stânjeneală:

— La drept vorbind, acest nume nu pot să vi-l spun astăzi. Cyrano făcu un semn discret:

— Dacă trebuie să nu-l spui, prietene, n-are a face. Urmează!

— Nu, nu, vă înșelați... Adevărul este că nici eu nu-l cunosc. Totul este ciudat în povestea mea. A sosit ceasul care-mi va hotărî soarta. Norocul e la un pas de mine. El întrece visurile mele cele mai îndrăznețe. Toate acestea le știu! Numai că, ceea ce nu știu, este în ce anume constă acest noroc.

Această mărturisire spusă atât de naiv ațâță curiozitatea poetului, care murmură:

— E încântător!

— Trebuie să vă spun mai întâi că sunt însemnat de Destin. Port în inimă un semn, săpat cu o pecete de neșters: o stea, steaua mea! Iar semnul acesta nu m-a înșelat. Printr-însul, mâine, din simplu sergent cum sunt, voi fi egal cu cei din frunte!

— La naiba! e un roman întreg, strigă Cyrano frecându-și mâinile.

— Un roman? zise Tancred. Să zicem. Și adăugă grav: însă un roman fără închipuiri, un roman adevărat; adevărat ca Evanghelia... Ascultați. Am șaisprezece ani...

— Șaisprezece ani! zise poetul examinând voinicia tânărului. Șaisprezece ani! pe legea mea, promiți mult!

— Eram un biet copil, venit... nu se știe de unde, poate din Flandra, poate din altă parte! Niște cavaleri mercenari m-au găsit când eram micuț și m-au luat la ei. Erau răi și murdari, oameni aspri care fac din război o meserie,

vânzându-se la mezat celui care dă mai mult, ținând când cu regele, când cu împăratul. Azi pentru domnul Cardinal și pentru suedezi, mâine împotriva lor, pentru lorenii sau spanioli. Ei m-au crescut în condiții vitrege, de-a lungul nesfârșitelor peregrinări. Acestor împrejurări le datorez precocitatea mea și mânuirea destul de corectă a spadei...

Poetul aprobă în tăcere.

— Despre nașterea mea n-am cunoscut mult timp decât că aveam sânge nobil în vine. De aceea, m-am obișnuit să mă port ca un gentilom în toate ocaziile.

— Slavă Domnului, întrerupse Cyrano, m-am convins și eu mai devreme.

— Mi se spunea deci Cavaler: Cavalerul Stelei, sau după numele meu de botez, Cavalerul Tancred.

— Amândouă-mi plac.

— În ce privește familia mea și prima copilărie, nu știam nimic și, de altfel, nu eram deloc neliniștit. Aveam semnul meu.

— Steaua?

— Steaua, da. Bătrânul soldat care-mi ținea loc și de tată și de mamă și chiar de doică mă încredința că el cunoștea tâlcul și că, într-o zi, mi-l va destăinui. Adesea, după ce-și termina treaba, când vinul îi dezlega limba, el mormăia: „Dă-i înainte, fiule. Ai încredere în steaua ta! Va veni un timp când vei fi așa de bogat și puternic că vei face să pâlească pe toți seniorii de sânge”. Eu râdeam și-l auzeam murmurând: „Voi fi bogat și eu și cunosc pe cineva care nu va râde”. Totuși, niciodată n-a vrut să spună mai mult. Ceilalți socoteau acestea drept cuvinte spuse la beție. Eu, însă, ghiceam că spune adevărul. Desigur că știa el și alte lucruri, numai că, pentru a mi le spune, aștepta să fiu bărbat întreg, capabil să-mi cer, cu sabia în mână, locul meu sub soare...

Tânărul se reculese un moment, apoi urmă:

— Desigur, nu era deloc duios bătrânul cavaler: era un om de sabie și de sânge; poate că nu-mi salvase viața și nu mă crescuse decât din lăcomie, ca să facă din mine unealta norocului său. Dar el a însemnat toată copilăria mea. El a făcut din mine un bărbat și un soldat. Ajung acum la momentul când, dintr-o dată, m-am trezit singur pe lume și când taina destinului meu a început să se risipească.

Cyrano fu cuprins de fiori de plăcere. Îl urmărea cu un interes pasionat.

— Continuă, murmură el neliniștit.

† Capitolul 4 — Steaua Cavalerului

Supunându-se acestui îndemn, Cavalerul urmă:

— Era în timpul ultimului război. În vremea aceea noi luptam plătiți de regele Franței, contra oamenilor împăratului. Lupta fusese grea în acea zi și seara ne prinse disputând încă dușmanului câmpul de bătaie. Totuși, tumultul începea să scadă în timp ce păleau ultimele raze de soare. Deodată răsună un bubuit îndepărtat: O ghiulea pierdută căzu asupra noastră și reteză scurt picioarele bătrânului cavalier.

Poetul găfâia de emoție.

— Continuă, zise el.

— Iată-l deci întins la marginea unei păduri. Eu stăteam în genunchi lângă el, sprijinindu-i capul. Vedeam sângele cum se scurge. Clipă de neuitat! Ochii lui mă ținteau cu o privire rătăcită. Surprins de lovitură, el părea că îmi cere ceva! Eu priveam cum i se duce viața, scurgându-se picătură cu picătură.

Și, odată cu el, pierea și nădăjdea mea de a cunoaște vreodată o taină atât de însemnată pentru mine. Totuși nu cutezam să-l întreb. Ar fi însemnat să-i arăt că îl pândeai moartea. El sufla din greu. Deodată, văzu sângele curgând și picioarele retezate. Atunci încercă să se ridice, urlând, înjurând, blestemând soarta, înfruntând moartea, invocând pe Dumnezeu. Înțelesei că bătrânul meu tovarăș va porni pe celălalt tărâm fără să fi putut vorbi, ducând cu sine în mormânt taina, speranțele mele... viața mea... Puternic impresionat, Cyrano izbucni:

— Un roman! Un roman mai pasionant decât ăsta... mai frumos decât cele mai iscusite invenții ale aceluia căpitan Scudéry. Continuă, Cavaliere, te ascult cu nesa!

— În acest minut tragic, ca și cum Dumnezeu ar fi vrut așa

— Apăru un om la marginea pădurii. Îl cunoșteam pe omul acela

— Ce soldat nu-l cunoștea? Era un preot. Cam ciudat

preot, adevărat. Suflet de cavaler și de gentilom, mai mult decât de abate. Tânăr încă, și mereu în linia de foc. se povestea că, înainte de a îmbrăca rasa, purtase zalele și mantaua de mușchetar și asta nu era de necrezut.

Trecea deci pe acolo, căutând vreun rănit ca să-l ajute sau vreun muribund ca să-l încurajeze. Și iată că, zărindu-l, cavalerul meu își schimbă fața. El, care blestema, se zbătea ca un dement împotriva morții, deveni deodată umil, resemnat și blând ca un miel care merge la tăiere. O, minune! Un nume îi scăpă de pe buze. Conștiința părea că i se deșteaptă. Încet, mă rugă să mă îndepărtez și îl chemă pe preot. Acesta se apropie, se aplecă, se lăsă în genunchi. Atunci, ușor, îndelung, mutilatul depuse mărturia ultimă către omul lui Dumnezeu. Ce remușcare grea împovăra conștiința lui? Îl vedeam de departe cum vorbea cu întreruperi, grăbindu-se de teamă să nu moară înainte de a spune totul. În această convorbire tainică se vede că era vorba de mine, căci, din când în când, ochii preotului se îndreptau înspre locul unde eram eu.

La un moment dat, el se ridică în picioare și, după arătările muribundului, merse să caute ceva în tocurile pentru pistoale de la șeaua lui, care-mi păru să fie o cutie... o casetă. Acum muribundul vorbea în fraze scurte, întretăiate de icnetele morții. În sfârșit, abatele ridică mâna și făcu peste fruntea lui semnul care absolvă. Cavalerul păli mai tare, un zâmbet ușor zbură peste buzele-i livide... trecuse creștinește în viața de dincolo.

Cyrano respiră puternic.

— Și caseta? strigă el, caseta asta conținea fără îndoială secretul nașterii tale?

Cavalerul scutură din cap, în semn de neștiință.

— Nu știu. Am primit-o închisă. Abatele mi-a dat-o ca pe un depozit sfânt.

— Cel puțin ți-a spus ce era într-însa?

— Nu! Altceeva trebuie să mi-o spună.

— Dar cuvintele mortului le-ai aflat?

— Nici asta, căci el le primise ca taină duhovnicească. Ele au rămas, așa cum se cuvenea, între el și Dumnezeu.

— Păcat, zice gasconul necăjit. Dar atunci de unde știi?

— V-am spus-o: nu știu decât un singur lucru. Anume că această casetă închide într-însa tot bunul meu, unica mea speranță, norocul și numele meu. Cuvintele preotului mi-au rămas săpate în minte.

— Să vedem: ce ți-a spus preotul?

— Mi-a spus așa: „Omul care a murit se află de acum în fața Judecătorului suprem. Nu mai ține de noi să-l judecăm. El s-a răscumpărat în ultimul ceas. Orice-ai putea afla cândva, să nu-l blestemi. Și când vei fi dobândit un mare noroc, care mâine te așteaptă, amintește-ți numai atât: că datorezi totul căinței lui din urmă!”

— Asta e totul?

— Așteptați. El a adăugat: „Nu pot să-ți spun mai mult, dar în curând vei ști și vei înțelege. Atunci, oricât de nesperată ți-ar fi soarta, nu uita niciodată că tot binele vine de la Dumnezeu, care dă și poate să ia îndărăt; și roagă-te din când în când pentru cel care, prin ultimul gest, te-a salvat”.

Foarte bine, izbucni Cyrano. Strașnic preot! Ar trebui să plătești să se facă, în memoria lui, câteva rugăciuni.

— După aceste cuvinte, el îmi încredința o cutiuță de lemn rar, pecetluită cu o stea.

— Steaua ta, pe legea mea.

— Această cutiuță el mi-a poruncit să o aduc la Paris și, aici, să o încredințez unui om, spunându-i doar numele lui. El mă va recunoaște prin două cuvinte: e vorba de numele unui oraș și de o anumită dată.

— Asta e totul?

— Da, e totul. Restul îl va face cel ce va primi caseta. Prin el o să ajungă acest obiect la persoana pe care o privește. „O femeie, gândi Cyrano. E fatal, întotdeauna o femeie!”

Trecuse destul timp cu povestirea. Soarele începea să coboare. Deodată, patru bătai sunară în turnul bisericii Saint-Germain-des-Pres. Cavalerul sări brusc în picioare.

— E ora patru! Era cât pe-acți să pierd audiența. Cu un gest, el își aranjă ținuta.

— Unde te duci? întrebă Cyrano.

— La Louvre.

— La Louvre? zise poetul, uimit.

— Da, sunt așteptat acolo.

— Asta-i bună. Nu mi-ai spus nimic... E o adevărată trădare. Tu ai audiență la Louvre și stai sub protecția mea!

— Vreți să v-o retrageți?

— Păi, înseamnă că eu am nevoie să fiu protejatul tău!

— Vă stau la dispoziție, răspunse tânărul, amuzat de aerul buimăcit al prietenului său. Procedez și eu la fel ca dumneavoastră. Când mă credeți sărac și lipsit mi-ați pus la dispoziție averea dumneavoastră, așa încât ceea ce vă ofer eu

este mult mai puțin, jumătate dintr-a mea.

Dar Cyrano, confuz, se apără:

— Vezi că... nu mai știi dacă trebuie...

— Aha, observ că de data aceasta dumneavoastră dați înapoi. Deci mă insultați și e rândul meu să vă cer socoteală.

Cu un gest voios, el duse mâna la spadă.

— Copile! zise poetul strângându-l la piept.

Tânărul strânse cingătoarea în cataramă, își aranjă pălăria, aproximativ netezită, peste buclele ca mătasea și, cu un gest prietenesc de rămas-bun, plecă.

Cyrano îl privi cum se îndepărta, cu pasul său marțial și ușor, plin de încredere și de speranță.

„Iată un om de toată isprava! gândi el. E senior de viță aristocratică. Îmi pare rău, dar parcă l-aș fi iubit mai mult ca simplul soldat”.

† Capitolul 5 — Serviciu contra serviciu

În timp ce Cyrano, încântat de noul său prieten, își domolește emoțiile cinând, iar Cavalerul se îndreaptă cu pas viu către Louvre, unde destinul său va să-i arate calea către avere și către glorie, noi ne bucurăm de un scurt răgaz. Cum am putea să-l folosim mai bine, decât aruncând o ochire fugară asupra situației generale, așa cum se prezenta ea la vremea când se desfășoară primele întâmplări ale povestirii noastre? Această digresiune aparentă va arunca oarecare lumină asupra unor situații, obscure încă, și îndeosebi asupra tainicei consfătuiri din casa Mevers, care îi neliniștea întrucâtva și pe eroii noștri.

Armand Duplessis, Cardinal și duce de Richelieu, era mai departe stăpânul statului. De douăzeci și șapte de ani el conducea Franța cu pumnul său de Fier, către un ideal dublu: hegemonia Franței în Europa și suveranitatea absolută a regelui în Franța. În calea lui, puternicul ministru întâlnise două obstacole: protestanții înăuntru, Casa de Austria în afară. Dar geniul său nu se sinchisea de asemenea piedici; cu ajutorul catolicilor, îi învinsese pe protestanții din Franța; cu

ajutorul protestanților din Suedia și Germania, el învinsese Sfântul Imperiu Roman și pe Maiestatea Sa Catolică. Anglia stătea în cumpănă, nesigură. El o anihilase, dând regelui Carol I ca soție pe sora lui Ludovic al XIII-lea.

Favoritul monarhului englez, lordul Buckingham, îl neliniștea încă: dar cucerind La Rochelle, Richelieu îi răpi frumosului duce ceea ce el avea mai de preț pe lume: prestigiul, și, coincidență providențială, o lovitură de pumnal a unui puritan îi răpi și puținul ce-i mai rămăsese: viața. După toate acestea, cine se mai putea îndoi de misiunea divină a domnului Cardinal?

Cineva se îndoi totuși: Regina-Mamă, bătrâna italiancă, aceea care-l ridicase la putere într-un acces de pasiune senilă, iar acum se căia amarnic. Astrologul ei îi prezicea sfârșitul ministrului ingrât și moartea regelui nesupus.

E vorba de Maria de Medicis. într-adevăr, sabia contelui Chalais avea să ajute puțin la realizarea acestei profeții. În asemenea împrejurări, Maria de Medicis, ca o mamă grijulie, trebuia să se gândească mai întâi să-și căpătuiască familia: ea ar fi dorit să o recăsătorească pe văduva fiului său, nepăsătoarea Ana de Austria, cu al doilea fiu al său, prea iubitul Gaston, și de după paravanul acestor doi tineri fără minte, ar fi domnit ea, înțeleaptă.

Din fericire, Richelieu avea el metodele lui infailibile spre a întoarce în favoarea lui hotărârile astrologiei. El tăie capul lui Chalais și îi surghiuni din Franța pe bătrâna regină și pe fiul ei. Cât despre tânăra regină, Cardinalul o păstră. Și aceasta din mai multe motive, iar cel dintâi era că el o iubea!

Acest om de fier avea slăbiciunile lui. Cea mai ciudată și cea mai tenace fu desigur dragostea lui pentru Ana de Austria, această suverană a cărei inimă visătoare și mândră era cel mai puțin înclinată să împărtășească o pasiune a lui: sumbră și dominatoare. Rând pe rând, regina îl disprețui, se temu de el, îl admiră, dar niciodată nu-l iubi. Inima superbeii spaniole nu bătuse decât pentru un singur bărbat: frumosul, strălucitorul, seducătorul Buckingham.

Între Ana de Austria și Cardinal stătu mereu această crimă. Mort, rivalul triumfa și acum asupra lui Richelieu. Dar, întru acestea, ce se întâmpla cu regele? Regele vâna, regele călărea sau făcea exerciții de arme cu favoriții săi, Baradas și Saint Simon. Regele cânta din luth și compunea cântece amoroase pentru favoritele sale: Hautefort sau La Fayette. El juca cu ele jocuri nevinovate. Erau singurele jocuri

pe care i le îngăduia habotnicia lui scrupuloasă și oroarea de păcat. Se mai ocupa și cu mărturisirea păcatelor pe care nici măcar nu le comitea.

Cât despre soția lui, el o detestase chiar de la început, tocmai pentru comorile erotice pe care frumusețea ei îmbelșugată le arăta. Apoi, fără să o iubească mai mult decât îl iubea ea, începuse să fie gelos. Ludovic al XIII-lea ajunsese să o disprețuiască cu sălbăticie pe Ana. Până într-atâta, încât numai prin viclenie, luându-l prin surprindere și, ca să zicem așa, cu forța, el fu în sfârșit soțul femeii sale și binevoi să asigure un moștenitor Coroanei.

De regatul său, regelui nu-i păsa; lăsa totul în grija domnului Cardinal. Uneori totuși, în acest suveran plătând renăștea ambiția de a deveni rege. La aceasta îl îmboldea cu dinadinsul vreo influență ocultă, vreun revoltat de vază, sau vreun favorit ambițios. Dar numaidecât, marele politician descurca intriga și pe intriganți îi trimitea: pe unii peste frontieră, pe alții la Bastilia, pe alții chiar la eșafod.

În ceasul când începe această poveste, Chalais murise, Marillac murise, Motmorency la fel: un favorit, un ministru și un prinț. Păstrătorul sigiliului, Chateaufort, îmbătrânea într-un turn din Angoulême iar mareșalul Bassompierre la Bastilia. Am amintit doar pe cei mai iluștri. Cât despre favoritele rebele, domnișoara d'Haulefort era la Mans iar domnișoara de La Fayette sta la mănăstire.

Ducesa de Chevreuse, prietena reginei și marea ei confidentă, continua în exil viața ei de frumoasă aventurieră. Și mama regelui, văduva lui Henric al IV-lea, muri săracă în afara Franței, tânjind după fiul și regatul său, pe care nu-l văzuse de unsprezece ani.

Așadar: Richelieu domnea! Anul trecut, cu aceeași lovitură de sabie, el smulsese imperialilor Turinul, iar Spaniei îi luase Arras. Gloria armelor îi surădea în sfârșit! Totuși, niciodată marele Cardinal nu se simțise mai slab, mai amenințat, niciodată nu trebuise să vegheze cu mai multă vigilență și asta fiindcă simțea cum crește antipatia regelui. Toți cei dimprejur îl îmboldeau pe slabul monarh să se debaraseze de un ministru devenit inutil acum, când victoria fusese câștigată și a cărui glorie umbrea maiestatea regală. Intimii, atotputernici asupra acestui suflet șovăitor, nu încetau să repete că, mântuirea regatului fiind asigurată, era timpul să se gândească și la salvarea regelui. Dorea el să moară certat cu toți ai săi: cu mama sa, cu sora din Anglia,

cu fratele și cu soția sa? Putea el să prefere alor săi pe acest om sângeros și satanic?

Un uriaș complot se formase din nemulțumiți și ambițioși, din evlavioși adevărați sau fățarnici, din sufletele sensibile pe care le impresiona tristețea reginei. La drept vorbind era amestecată toată lumea, în afară de cei înțelepți, care întotdeauna au fost puțini și care nici în această epocă tulburată nu erau mai mulți.

Regelui i se smulsese promisiunea că se va debarasa de ministrul său îndată după încheierea păcii. Aflând aceasta, Cardinalul se achitase de datorie dând ordin unuia dintre mareșalii săi să se lase bătut. Din nenorocire, nu putea uza la infinit de acest subterfugiu. Trebuia găsit altceva. Or, mai exista și regina, mai era și Domnul! Regina, o știm, era atunci infinit de frumoasă, în plină floare a strălucirii sale trufașe. Generoasă și bună, dar slabă, nesigură, apăsată de viața sa tristă, lipsită de afecțiune; ea ar fi devenit un instrument docil și primejdios în mâinile oricui ar fi putut afla calea inimi sale.

Gaston, duce de Orleans, fratele regelui, numit în mod obișnuit Domnul, era un personaj complet diferit. Izgonit din Franța, cum știm, la fel de puțin cavalerește precum mama sa, el se reîntorsese retractând cele spuse cândva și impenitentul flușturatec ridicase fruntea după o supunere umilitoare. În mișcarea de revoltă el îl antrenase de data aceasta pe cel mai înalt gentilom al Franței, ducele de Motmorency. Dar chiar pe câmpul de luptă el îl trădase, în această afacere, ducele își pierdu capul, pe când fiul Franței reintră în grații, câștigând o frumoasă sumă de bani: prețul sângelui complicei sale, afară de domeniile ducale.

De atunci, de la revoltă la supunere, de la dezastre la trădare, Gaston își continuase cariera de veșnic nestatornic, îmbogățindu-se la fiecare nouă retractare. Devenise astfel gentilomul cel mai dezonorat din Franța. Dar el purta bucuros acest blazon, căci moștenea de la tatăl său o pasiune nepotolită pentru sexul frumos și de la mama sa, ambițioasa florentină, gustul luxului, al plăcerii și al banului.

Pentru moment, Gaston se căsătorise, împotriva voinței regelui și a Cardinalului, cu Margareta de Lorena, prințesă a unui stat dușman. Curtea Franței refuza să recunoască această căsătorie. Domnul își consola văduvia forțată cu amantele sale, care erau numeroase și de toate condițiile.

Regina nu-i iertase încă Domnului că-l trădase pe Chalâis și că pe ea o părăsise mânia regale. Totuși,

complotiștii își puseseră în cap să o împace pe Ana cu Gaston.

Richelieu simțea cum se apropie lovitura, având ochi pretutindeni: la Curtea reginei, o cumpărase pe fermecătoarea Chemerault; în casa lui Gaston îl avea în mână pe un prieten al acestuia, o secătură eclesiastică, abatele La Riviere; acest ticălos, pe care-l arestase făcându-l să guste puținel Bastilia, îi spunea secretele stăpânului său, trădând dealtfel, concomitent, și pe Domnul care-l găzduia și pe Cardinal, care-l plătea.

Astfel, chiar la ora când Cyrano și amicul său, Cavalerul, au pătruns în grădinile casei Mevers, se ținea acolo un mare consiliu de război între principalii șefi ai complotului. Aceasta explică cu prisosință precauția de a-i lega la ochi pe cei nepoștiți. Dacă ei și-ar fi smuls legăturile, i-ar fi putut vedea pe abatele de Gondi, pe ducele de Guise, pe Beaufort, pe un tânăr cavaler, pe care toți îl numeau cu respect domnul Le Grand! în sfârșit, pe Domnul însuși, însoțit de umbra sa, La Riviere. Numai regina lipsea și nici nu se putea altfel. Dar ducesa de Nevers, Marie-Louise de Gonzague, împreună cu o domnișoară de onoare, cea mai Fidelă și mai apropiată de inima sa, trimisă de regină de la mănăstirea Carmelitelor, unde petrecea un timp de reculegere, aveau să-i relateze ce se va discuta. Ce-ar fi gândit Cavalerul dacă ar fi putut ghici că această conspiratoare în miniatură era domnișoara de Cernay, zâna sa de la Louvre și îngerul său păzitor?

Se vede treaba că discuția fusese animată. La ora târzie când Cavalerul, în lipsă de altă cale, trecu din nou prin poarta Nesle, se întâlni cu un mare alai: trăsurile, litierile, călăreții creau o animație deosebită în inima miciei piețe triumphiulare pe care o lăsase pustie cu o oră înainte.

Noaptea începea să se lase când Cavalerul ajunsese la poarta Nesle, adică exact în clipa când conjurații ieșeau din casa Nevers. De fapt, nimic nu dădea de gol într-înșii pe conspiratori; ei se despărțeau cu sărutări și reverențe, ca și cum ar fi ieșit de la o reuniune galantă. La luminile făcliilor, seniorii conduceau doamnele la trăsurile lor sau le instalau în litiere.

Cavalerul nu dădea mare atenție acestui spectacol. Era grăbit și căuta să străbată iute piața prin mulțime. Dar fu nevoit să se oprească, spre a lăsa liberă trecere unui grup de gentilomi. Aceștia ieșeau pe jos, deși trebuie să fi fost de rang înalt, căci, în fața lor, toți se înclinau cu respect.

— Te pomenești c-am să pierd audiența, gândi cadetul.

Dar de voie, de nevoie, trebui să calce în urma acestor personaje, care mergeau în rând strâns, pe toată lărgimea străzii și, vorbind tare, păreau că nu se grăbesc de fel.

— Pe legea mea, zicea unul, mare gentilom, probabil șeful grupului, toată politica asta mi-a tulburat capul. Aici numai tu, abate, ești în largul tău.

— Foarte bine, Domnule, ripostă cel pe care-l numise abate. Iată-mă deci înălțat ministru, nu-mi mai lipsește decât pălăria.

Gentilomul râse zgomotos.

— Văd de-acum cât îți stă de bine. Asta-i tot ce dorești? Va fi cum zici tu! Nu vei fi tu prima secătură care a ajuns cardinal.

Apoi, întorcându-se spre un frumos cadet, el adăugă:

— Într-adevăr, nu înțeleg nimic din toată sporovăiala lor și aș regreta timpul pierdut, dacă cumnata mea regina nu ne-ar fi trimis o mesageră foarte ispititoare.

— Vreți să vorbiți de acea frumoasă inocentă cu ochi de catifea?

— De care alta ar putea fi vorba? Iată un lucru bun: limbajul ochilor săi este clar, o jur. Eu l-am înțeles. Nu depinde decât de dumneavoastră să faceți cunoștință mai îndeaproape cu acești ochi minunați, propuse celălalt.

— Înțelept sfat, își dădu părerea abatele. Vă înțelegeți cu dușmanul... prin procurator!

Un hohot general de râs sublinie această glumă.

— Hai să ne distrăm acum. E și timpul. Iată, Pont-Neuf începe să fie pustiu, după pofta inimii.

Se știe ce înțelegeau prin cuvântul „să ne distrăm” distinșii seniori din acel timp: însemna să smulgă mantiile de pe burghezii întârziați pe stradă, să-i bată pe paznici, să pună pe fugă pe golanii întâlniți pe drum sau să jefuiască vreo dugheană.

Domnul și ceata lui de gentilomi briganzi erau maeștri în acest fel de distracție, care se chema într-o limbă pitorească: „a jefui o vizuină de iepuri”.

Forțat să urmeze mica trupă, Cavalerul se înfură. O clipă, el ascuțise urechea, vag neliniștit: „Despre care ochi frumoși vorbesc cu atâta lipsă de respect acești aiuriți?” Deodată, el încetini pasul. Trecând prin dreptul străduței unde se dezlănțuise scandalul lor, instinctiv aruncă o privire într-acolo. El zări două luminițe înțepând întunericul. O

trăsură cu felinarele aprinse, fără îndoială. Chipul grațios al tinerei cu ochii limpezi trecu din nou prin mintea lui.

Chiar atunci, orologiul de la Saint-Germain bătea jumătatea. Ora audienței era aproape. Om prevăzător, Cavalerul cercetă împrejurimile cu o privire circulară. Pe pod nu mai era nici țipenie de om. Pașii trecătorilor răsunau departe, în liniștea pieței Dauphine, pe unde ocoleau toți, din prudență.

„Ah, visător mai sunt! zise Cavalerul. Oricine vorbește de ochi frumoși, parcă mi-ar da cu ciocanul în cap”.

Liniștit, el porni din nou la drum. Dar nu făcuse douăzeci de pași când un duduie surd făcu să-i bată inima. El cunoștea zgomotul acesta, era al trăsurii ei, zdruncinându-se pe caldarâmul podului. Se opri deci și așteptă, sperând într-o nouă apariție a minunatei făpturi.

Ea trecu, prea repede, asemeni unei lumini cerești în noapte. Tânărul închise pleoapele, ca să păstreze înlăuntru imaginea fermecătoarei necunoscute. Să nu vă mirați văzându-l atât de înflăcărat, pe Cavalerul nostru. Să nu uităm că el avea doar șaisprezece ani, o vârstă când trăirile sunt foarte puternice. Apariția neașteptată a unei tinere, în toată grația primăvărată a celor cincisprezece ani ai săi, era de așteptat să tulbure inima neprihănită a lui Tancred.

Când redeschise ochii îl izbi o scenă ciudată. Trăsura era oprită de-a curmezișul străzii, un om ținea hățurile cailor pe care-i trăsesese în lături și, din inima întunericului, apăreau bărbați înfășurați în mantii negre. Totul se întâmplase repede, fără zgomot. Birjarul încerca să dea bice cailor, în timp ce lacheii săreau jos, cu sabia scoasă, alergând asupra năvălitorilor. Tânărul tocmai voia să se arunce în sprijinul lor, când... ce să fie, îi văzu întorcând brusc spatele, aruncând armele și luând-o la sănătoasa, dând semne că erau speriați peste măsură. Totul se petrecea în liniște.

Mirat, Cavalerul se întrebă:

— Sunt treaz, sau visez?

Pe drept cuvânt, te puteai îndoi de realitatea acestui spectacol. Dar ușa trăsurii fu brusc deschisă și un bărbat năvăli înăuntru. Atunci se auzi un strigăt, îndată înăbușit.

Necunoscuta era amenințată și îl chema în ajutor. Se repezi, iute ca fulgerul. Omul care se aruncase în fața cailor, se întorsese de acum pe jumătate și se pregătea să ia locul vizitiului, dispărut în învălmășeală. Dar Tancred îl prinse de gât și-l azvârli cât-colo ca pe o jucărie... Ceilalți agresori

înconjurau trăsura, formând un grup compact în fața ușii. Cavalerul se aruncă asupra lor ca o furtună. Surprinși, ei primiră totuși ferm izbitura. Numărul le dădea forța unui zid. Atunci mânia îl orbi pe tânăr. Se retrase un pas ca să-și facă loc, scoase sabia și sări din nou asupra oamenilor negri. În învălmășeala care urmă, el nu văzu și nu auzi nimic. Atât știa că lovea, lovea, lovea cu tăișul, cu latul, chiar cu mânerul, la întâmplare, în grămadă.

— Ce turbat!

Nici un alt cuvânt nu auzi. Nu se auzea decât zăngănit de săbii și mormăituri înfundate. Într-o clipă oamenii în negru fură care crestați, care puși pe fugă și, spre mirarea Cavalerului, piața rămase dintr-o dată pustie. Treizeci de secunde: nu-i trebuise mai mult ca să obțină acest rezultat. La fereastra portierei apărură un cap de bărbat, în timp ce o voce poruncitoare striga:

— Ce înseamnă asta? Cine îndrăznește...

Fraza nici nu se isprăvi, când soldatul deschise hotărât ușa trăsorii și, când îi văzu chipul, cel dinăuntru pierdu orice chef de vorbă. Cu ochii scăpărând și cu sabia însângerată în mână, el avea un aer înfricoșător, încât bărbatul dinăuntru spălă iute putina pe ușa cealaltă.

Stăpân pe situație, eroul prinse în brațe o fată, ale cărei veșminte în dezordine mărturiseau rezistența pe care o opusese unui agresor brutal.

— Mulțumesc, zise ea scurt.

Mișcat, Cavalerul nu găsi nimic să răspundă, și-i strânse doar mâna.

Dar gentilomul alungat nu voia să se dea bătut.

— Hei, strigă el, căutând să-și adune tovarășii, Fontrailles, Noirmoutiers, La Riviere, veniți la mine!

Schilozii, ei veneau fără grabă și fără tragere de inimă.

— Ce? Să ne lăsăm alungați de puștiul ăsta?

— Pe legea mea, zise Noirmoutiers, cadetul ăsta m-a rănit cu sabia la mână. Nici nu pretind mai mult.

— Pe mine puștiul m-a zdrobit lovindu-mă cu mânerul săbiei, gemu Fontrailles. Nu mai pot să repet proba, căci mi-aș pierde spiritul, ceea ce ar fi o mare pagubă, fiindcă este tot ce mai am pe lume.

— În ce mă privește, Domnule, se auzi o voce de departe, eu sunt un sfetnic, nu un om de acțiune. Nu se cuvine unui ministru înțelept să se expună în învălmășeală.

Oamenii căutară dincotro venea vocea și zăriră o siluetă

subțiratică cocoțată pe soclul statuii lui Henric al IV-lea: prudentul abate o luase la picior de la primele lovituri și asistase la luptă din observatorul improvizat.

— Foarte bine, zise marele senior ridicând disprețuitor din umeri, iată-mă deci singur acum. Și, apropiindu-se arogant de cei doi tineri, care se țineau de mână, el întrebă, arogant:

— Hei, dragul meu domn, se vede treaba că dumneata nu știi cine sunt eu...

— Nici nu vreau să știu cine sunteți, răspunse dârz Cavalerul. Sunteți un bărbat care a insultat grosolan o femeie, și asta mi-e de-ajuns!

Un freamăt străbătu printre oamenii negri. Șeful lor pălise de furie. Înduioșat fără voia lui de micul soldat, care-i dăduse totuși o lovitură zdravănă, Noirmoutiers îi șopti:

— Ia seama!

— Să știi că ai putea plăti scump aceste cuvinte, îl amenință seniorul.

— Nu mi-e teamă! Nu depinde decât de dumneavoastră să mă faceți să mă căiesc pe loc. Dacă doriți să scoateți sabia, vă stau la dispoziție.

Vocea abatelui răsună sarcastic de pe soclul statuii:

— Nici să nu-ți treacă prin cap, tinere. Bagă sabia în teacă și vezi-ți de drum. Așa ar fi cel mai înțelept să faci.

Fără să se întoarcă măcar, Cavalerul i-o tăie scurt:

— Dumneata de colo, vezi-ți de treaba dumitale! Gentilomul se sfătuisese încet cu partizanii săi:

— Nu-i de răs, zise el în sfârșit. Veți vedea cum încetează trăncănitul acestui puști îngâmfat.

Tânărul simți cum tremură, în mâna lui, mânuța delicată a tovarășei sale. Îi strânse mâna în semn de încurajare.

Marele senior revenea către trăsură. El ridicase marginea pălăriei ca să i se vadă chipul, și mantia dată la o parte lăsa să se observe un strălucitor costum de curte.

— Mă recunoști? întrebă el.

— Nu, clătină din cap Cavalerul.

— Știi că ești simpatic? Veniți, domnilor, să vedeți o raritate: singurul om din Franța care nu mă cunoaște!

Soldatul se simțea cuprins de neliniște, dar nu vroia să cedeze în fața nimănui. de aceea răspunse trufaș:

— Eu sunt soldat, nu vă fie cu supărare, și nu cunosc decât pe cei întâlniți pe câmpul de luptă.

Această replică trebuie să fi fost o injurie gravă pentru adversarul său, căci acesta încetă să râdă.

— Eu sunt ducele de Orleans.

Dar tânărul părea că și-a pierdut capul. El strigă cu furie:

— Minți!

Gaston d'Orleans, căci el era, tresări. Niciodată fratele regelui nu se găsisese într-o situație atât de jalnică.

— Da, minți! Un fiu al Franței nu se coboară până-ntr-atâta ca să insulte o femeie, aici, în fața statuii tatălui său.

Și Cavalerul arătă cu mâna spre Henric al IV-lea. După această înfruntare, el se așteptă la o dezlănțuire de mânie. Dar, nu! Un hohot de râs îi răspunse.

Mirat, neputând să-și creadă urechilor, se întoarse și pricepu cauza acestei subite ilarități. Ar fi putut el să-și închipuie că, evocând astfel pe marele Henric, gestul său arăta în același timp pe secătura de La Riviere, care stătea calm pe cal, în spatele regelui, și se strâmba ca o maimuță?

Această profanare a efigiei regelui războinic, scump inimii sale de soldat, îl scoase din sărite pe Cavaler. Lăsând mâna protejatei sale, sări către statuia pangărită, strigând:

— Dă-te jos, nătărăule, sau mă sui eu la tine!

Și, în nobila lui indignare, cu vârful săbiei, îi înțepa pe caraghios oriunde-l putea ajunge. Abatele se cobora în grabă, încercând să evite loviturile, strâmbându-se la fiecare nouă lovitură, învârtindu-se pe după picioarele calului de bronz, ca să scape de sabia inamicului, care continua să-l atingă fără milă.

Spectacolul era de un mare efect comic, sporit de gravitatea cu care măniosul soldat proceda la execuția burlescă a acestuia. Scena începuse ca dramă și se terminase ca farsă. Toți râdeau, în frunte cu Domnul.

— Haideți, hotărî el. Nebunul ăsta nu e lipsit de spirit. M-a înveselit. de aceea îi trec cu vederea!

Apoi, arătând statuia regelui:

— Mulțumește marelui Henric, tinere. L-ai scăpat de o secătură și el a intervenit pentru tine.

Acestea fiind zise, ducele de Orleans îi salută pe cei doi cu mâna, elegant și nobil și se îndepărtă înconjurat de ceata celor răniți.

O clipă, fata rămase nemișcată. Pentru ea, deznodământul acestei aventuri, care era cât pe aci să devină tragică, părea o minune. Nici nu-i venea să creadă. În sfârșit,

respiră ușurată. Bătu din mâini de bucurie și se întoarse pe loc. Dar așa de iute, încât eșarfa de mătase îi alunecă de pe umeri și căzu jos. Ea nici nu observă.

— O, mulțumesc, mulțumesc de o mie de ori, zise ea, dumneavoastră vă datorez totul!

— Nu, nu, zise tânărul. Mi-ați luat-o înainte: serviciu contra serviciu.

Ea îl privi mai bine și îl recunoscu.

— E posibil? Tot dumneavoastră v-ați bătut azi după-amiază ca să-l salvați pe găliganul ăla cu nasul coroiat, nu-i așa? Și iată-vă acum din nou cu sabia în mână pentru o necunoscută.

Dar orologiul de la Samaritaine răsună din nou, el tresări și murmură neliniștit.

— Ce să-i faci? Așa a fost să fie! Am pierdut audiența.

— Unde mergeați?

— La Louvre.

— Și eu la fel. Cine vă așteaptă acolo?

— Domnul de Guitaut.

— Căpitanul gărzilor reginei?

— Chiar el.

— Îmi e prieten. Am să vă scuz. Bine. Voiți să mă conduceți? Nu era numai o invitație de politețe. Prin inima lui Tancred trecu o dulce înfiorare.

— Bucuros, răspunse el.

— Atunci, să mergem pe jos. Căci, deși avem trăsura, nu mai sunt nici lacheii, nici vizitiul.

Amândoi începură să râdă. Apoi, luând caii de zăbală ca să-i întoarcă spre țărnul drept, Cavalerul propuse:

— Urcăți în trăsura, am să conduc de zăbală. Fata protestă:

— Nu vă gândiți? Pot eu să-mi las paladinul să facă pe birjarul?

— Totuși, nu e potrivit să vă întoarceți pe jos la Louvre, nici să lăsăm trăsura pe mâna vagabonzilor.

Cu un gest de silă, ea zise:

— Nu vreau să mă sui din nou acolo și nici pe dumneavoastră nu vă las să vă suiți pe capră. Singura soluție... reluă ea surâzând înveselită de o idee nouă.

— Singura soluție...?

— Ar fi să urcăm împreună. În felul ăsta trăsura nu-mi mai face silă.

— Asta rezolvă totul, zise el încântat. Fata puse piciorul

pe scară.

— Uitați eșarfa!

Tânărul i-o ridicase și i-o întindea.

— Dacă v-o dăruiesc, zise ea, o veți păstra în amintirea acestei întâlniri?

Roșind de plăcere, Cavalerul sărută eșarfa în semn de răspuns. Ea i-o înnodă în jurul pieptului.

— Acum purtați culorile mele!

— Nu sunt oare paladinul dumneavoastră? Și se gândi: „Dacă m-ar vedea Cyrano, ar zice că mi-am găsit-o pe Ariadna!”

Sprîjinind-o cu grijă, o ridică până în scaun și se așeză alături. Apoi luă hățurile în mână. Trecură podul și, în zece minute, la poarta Louvre-ului se prezentă acest ciudat spectacol: o trăsură somptuoasă, dar fără vizitiu și fără lachei la spate, mănătă în goană de un soldat încins cu sabie și cu o eșarfă de mătase, care sta alături de o domnișoară în rochie de mare gală...

Cum prevăzuse Cavalerul, ora audienței trecuse. Dar nu era supărat. Avea încredere în steaua lui și în protecția domnișoarei.

Se despărți de ea cu părere de rău. Dar, tocmai în clipa când ieșea din Louvre se auzi chemat de o santinelă:

— Hei, camarade! pe dumneavoastră v-a așteptat domnul căpitan al gărzilor Maiestății sale regina?

— Da!

— N-a putut să mai aștepte, dar a lăsat această scrisoare pentru dumneavoastră.

Cavalerul luă scrisoarea și citi, febril: „Domnul de Guitaut va aștepta mâine dimineață, la ceasul dintâi, pe tânărul gentilom care i-a cerut audiență. Îi recomandă să aducă neapărat caseta, spre a-i fi înmănată fără întârziere”. „Bun! își zise tânărul. Mă voi întoarce mâine cu caseta”.

† Capitolul 6 – Jefuit!

Așa precum îi spusese lui Cyrano, Cavalerul nu sosise la Paris decât în ajun. Și, după cum am văzut, nu-și pierduse timpul! în seara precedentă, băieții de la grajdul „Calul

Bălan”, falnicul han din strada Dauphine, văzuseră coborând din birja de Artois un frumos militar cu ochii cenușii, cu părul castaniu și chipul naiv. Părea să fie sărac, căci, lăsând la o parte spada lui lungă care-i zăngănea lovindu-se de călcâie, nu avea decât un bagaj sărăcăcios pe care-l ținea mereu în mână și de care refuza cu încăpățănare să se despartă chiar pentru o clipă. Noi, care cunoaștem istoria miraculoasei casete, n-am fi fost surprinși văzându-l pe Tancred cum apără valiza contra oricărei mâini străine. Bineînțeles că rândașii de la „Calul Bălan” vedeau altfel chestiunea. De aceea, ei luară în zeflema, pe față, grija bolnăvicioasă ce o arăta tânărul călător pentru o prăpădită de valiză care și-ar fi avut locul mai degrabă la hala de vechituri.

Deși ora era înaintată, tânărul porni să-și afle un adăpost. După ce rătăcise îndelung în acest Paris pe care nu-l cunoștea și se pierduse de mai multe ori prin acest labirint de străzi încălcite, el naufragiase în plin centrul unui vechi cartier de școli, Mont-Sainte-Genevieve.

Acolo, în fața zidurilor scorojite ale Colegiului Navarei, el zări o căsuță veche. Gazda se afla tocmai atunci la poartă.

„Aici ar fi potrivit”, gândi călătorul. Și, scoțându-și pălăria, se opri în dreptul cumetrei.

Nici n-apucase să-i spună primul cuvânt, când femeia, foarte speriată, îl apucă de braț și-l trase în umbra unui culoar. Acolo făcând semne misterioase, îl acoperi cu un potop de vorbe. El înțelese că era așteptat în această casă și că un oarecare domn Bernard anunțase venirea lui. Gazda se felicita că l-a recunoscut după aerul lui de om abia sosit din provincie...

Din fericire, își amintea aproape cuvânt cu cuvânt ultima recomandăție a acelui domn Bernard.

— Când va veni persoana aceea, avertizați-l să ia bine seama și nu uitați să adăugați: Suflă pentru moment un vânt rău.

Această ultimă frază, întovărășită de o mimică expresivă, fu spusă pe un ton de mare taină.

Însă Cavalerul nu mai avea răbdare. El bătu din picior și strigă:

— Oprește-te, cumătră, ce-mi tot descânți cu vântul rău și cu... domnul Bernard?

— Așadar nu pe dumneavoastră vă aștepta el? zise ea.

— La naiba! nu înțeleg nimic din toate poveștile dumitale... Cât despre acest Bernard, pentru prima oară aud

numele lui.

Cumătra îl măsură o clipă cu un ochi neliniștit, căindu-se de limbuția sa.

— Atunci ce doriți de la mine? zise ea.

— Ți-aș fi spus-o de mult, dacă m-ai fi lăsat să vorbesc. Vin de la armată și-mi caut un loc pentru noapte.

Femeia se îndoi la început, dar, văzându-l atât de naiv, se liniști și zise:

— A! căutați un culcuș?... Veniți tocmai bine. De azi dimineață e liberă camera domnului Bernard.

Tânărul, pe care întâmplarea îl distra, întrebă într-o doară:

— Ia spune-mi, de ce te-a părăsit acest domn Bernard?

— Nu știu.

— Nu cumva din cauza vântului?

Gazda îl privi, din nou plină de șovăială și neliniște.

— Haide, zise el scurt, condu-mă în cameră și să terminăm. Urcând scara după bătrână, el se gândi: „Nu-i nici pe departe un palat casa asta. Dar nu-i nimic, merge pentru o noapte. Măine voi fi bogat”.

O oră mai târziu, Cavalerul, care se culcase pe jumătate îmbrăcat, dormea cu capul pe valiză. Nici gazda, nici enigmaticul domn Bernard nu veniră să-l viziteze în timpul somnului. El visă pur și simplu că norocul îl aștepta a doua zi.

Tancred se deșteaptă în zorii zilei. Șuierând un marș de război, își aranjă toaleta, apoi, fără să-și piardă timpul, începu să scrie cererea de audiență la domnul Guitaut. Nu uită să menționeze nici caseta, nici să scrie cele două cuvinte de recunoaștere: numele unui oraș și o dată pe care abatele i le dăduse în scris.

După aceea, incredințându-se că nu-i lipsea caseta din valiză, unde o ascunsese într-un vraf de rufe, el încuie valiza și porni spre Louvre. Știm acum cum a petrecut el ziua aceea: la Louvre domnul de Guitaut lipsea și fusese rechemat la ora cinci; apoi toate celelalte întâmplări, până la ieșirea lui de la Louvre, după ce o condusesse acolo pe frumoasa domnișoară, din pricina căreia pierduse audiența.

Când ieși din Louvre, Cavalerul se feri de Pont-Neuf, care-i fusese de două ori fatal. El nu uitase că originalul lui prieten trebuia să-l prezinte frumoaselor Prețioase din Place — Royale și ardea de dorința să lege cunoștință cu această lume stilată, căreia poetul îi făcuse o descriere așa de

ademenitoare. Constată însă că trebuia să-și schimbe îmbrăcăminte, — deranjată de atâtea întâmplări. Porni spre casă. Când ajunsese, se înnoptase de-a binelea. Întră neobservat, sui scara și ajunsese în camera sa. Aprinse o lumânare. Începu să-și facă cu grijă toaleta. Voind să-și schimbe hainele, băgă cheia în broasca valizei, ca să descurie, dar... era inutil: era descuiată!

— Hei, drace! Și eu, care credeam că am încuiat de două ori!

Dar abia ridicase capacul, când îl apucă un tremur: hainele și lucrurile, aranjate de el cu grijă, erau acum în mare dezordine. răsturnate și mototolite, ca și cum ar fi scotocit o mână străină. Portmoneul era la locul lui. Dar caseta? Prețioasa casetă? Măinile lui febrile căutară iute, răsturnând celelalte lucruri: caseta lipsea. Dintr-o dată, o ceață îi acoperi vederea, o sudoare rece îi brobonea fruntea.

— Nu se poate! Trebuie să fie! N-am căutat eu bine!

Și scotoci din nou. Dar zadarnic. Palid, își șterse fruntea și, deprimat, căzu pe scaun. Caseta, sacrul depozit, toate nădejdlile lui... caseta dispăruse!

El rămăsese câțva timp istovit, cu capul golit de orice gând.

Totuși, acest copil energic și viteaz nu se putea lăsa zdrobit de o lovitură a soartei, oricât de puternică ar fi ea! Revenindu-și, el se ridică în picioare. Prima lui pornire fu să se ducă la gazdă. Fără îndoială, era victima unui furt. Ea trebuia să știe dacă vreun străin intrase în cameră. Dar gazda lipsea de acasă. În capul Cavalerului gândurile se ordonau:

„Un hoț?... Ciudat hoț, care lasă neatins hainele și banii... și umblă după cutii fără valoare!”

Adevărul începea să se lămurească. Nu putea fi un hoț obișnuit: el ar fi furat banii și hainele. Atunci, cine era? Poate misteriosul Bernard? Cine-o fi omul acesta, care dispăruse pe neașteptate? Poate vreun spion sau vreun răufăcător, care, în înțelegere cu gazda, îl prădase în timp ce lipsea...

Tancred ridică din umeri.

— Nu se poate, Bernard n-avea de unde ști că aveam caseta. N-am spus nimănui, afară de Cyrano.

Cavalerul nu putea găsi nici o explicație a furtului. Furtul însă nu putea fi tăgăduit. Scotocindu-se prin buzunare, el mototoli o hârtie: scrisoarea domnului de Guitaut. O citi din nou: „Veniți urgent cu caseta... Ea trebuie predată fără întârziere”.

Și asta, mâine de dimineață! Cum va putea el găsi pe hoț și caseta până a doua zi? Și, fără casetă, cum să se înfățișeze la Louvre? Cine ar crede ce-o să spună el fără dovada concretă: caseta? Fără îndoială, ar fi socotit un înșelător.

— Nu, hotărî el. Nu voi merge mâine la Louvre. Nu-l voi vedea pe domnul de Guitaut. Nu voi apărea în fața lui decât cu fruntea sus, când voi regăsi caseta.

O dată hotărârea luată, îi veni și oleacă de curaj. El avea acum un scop: să dea de urma hoțului. Dar pentru asta nu trebuia să facă scandal, i-ar fi mai greu atunci: dacă gazda ar fi complicea hoțului, ea are să se alarmeze. Dacă însă se va prefăce că n-a observat nimic, atunci va putea urmări mai ușor toate firele acestei afaceri.

Mulțumit de planul pe care și-l propusese, era stăpân pe sine, ca întotdeauna în clipa când avea de dat o lovitură decisivă. Văzându-și catrafusele așezate pe pat, își aminti că trebuia să se îmbrace. Cyrano îl aștepta în casa Rohan.

— Nu schimb nimic din programul stabilit. Trebuie să merg acolo. Poate Cyrano va vedea mai clar decât mine această afacere. El mă va ajuta! ce naiv sunt că mă zăpăcesc la prima încurcătură ce se ivește în calea norocului meu. Sigur vor interveni și alte piedici și nu vreau să-mi mai pierd capul. Cu Cyrano, nici dracu nu mă poate împiedica să dezleg această problemă...

Nădejdea se întoarce în sufletul Cavalerului și, cu ea, curajul de a lupta și forța de a triumfa.

„Pe legea mea, nimic nu e pierdut. Ba e mai bine: sunt mai bogat decât eram ieri, căci pe lângă steaua mea, pe lângă sabie, am acum și un prieten... Și o prietenă, poate?” își mai zise el sărutând eșarfa de mătase, trofeul din ajun.

Îmbrăcându-se în grabă, el petrecu eșarfa pe deasupra tunicii sale de catifea brodată.

Astfel tânărul nostru avea o înfățișare foarte plăcută. El nu avu ipocrita modestie de a și-o ascunde și surâse mulțumit imaginii din oglindă. Apoi, încingând spada, porni. Drumul era lung, dar îl parcurse iute. Străbătu mai multe străzi și ajunse în Place Royale. Case somptuoase o înconjurau, lăsând să treacă prin ferestre lumini strălucitoare. Pretutindenii lacheii, pe afară, purtau în mână torțe aprinse, cu lumini pălpâtoare.

Lumina inunda frumoasa simetrie a fațadelor, se amesteca în desimea umbroasă a frunzișului, se reflecta în geamurile trăsurilor, stropea aurul ornamentelor și al

mobilelor, ilumina chipurile albe-trandafirii ale femeilor și umerii lor dezgoliți.

Parfumuri amețitoare pluteau în aer. O muzică molcomă, în care se țeseau mii de sunete armonioase, îți mângâia urechea. Năucit, Cavalerul simți cum își pierde siguranța. Pentru prima dată și fără o pregătire, avea să înfrunte, el, timidul, focurile încrucișate ale privirilor femeilor. Focuri mult mai de temut decât acelea ale imperialilor, pe câmpul de luptă. Avu un moment de șovăială. Pentru prima oară simți ce e teama. Dar își aduse aminte deviza aleasă: „Până la capăt”!

Aceste cuvinte îl îmbărbătară. Trecând printre trăsurile care vărsau, val după val, noi oaspeți, el se aruncă înainte cu o înverșunare de asaltator, urcă scările, străbătu anticamerele, înlătură pe valeți și se pomeni deodată de-a dreptul în cer: în mijlocul salonului casei Rohan. Aici tumultul se domolea și îmbulzeala înceta; agitația de afară se oprea în prag, respectând sanctuarul, în care cavaleri curtenitori și frumoase doamne stăteau de vorbă pe șoptite aproape, sub înalte lampioane poleite.

Revenindu-și, tânărul oștean se strecură printre grupuri, mișcat mai mult de tăcerea religioasă dinăuntru, decât de animația sclipitoare de afară. Îl căuta pe amicul său, domnul de Bergerac, care avea să-l introducă în această lume, servindu-i de călăuză.

Când trecu dintr-al doilea salon în următorul, îi atrase atenția un senior tânăr și sclipitor, în haină de catifea neagră și acoperit de dantele și panglici. Acest personaj fercheș trecea de la un grup la altul, făcând aici un spirit, dincolo dându-și o părere. Mișcându-se cu o grație ușoară, între rândurile de fotolii, el vorbea cu bărbații, surâdea doamnelor, cu o eleganță firească, de cel mai bun gust. Cavalerul rămase mirat. În acest senior îl recunoscă pe Cyrano. Dar un Cyrano transfigurat, nemaiavând nimic din duelgiul singuratic de pe Pont Neuf. Ai fi zis că, schimbându-și hainele, și-a schimbat felul de a fi și chiar caracterul. Spadasinul și pedantul dispăruseră, apăruse acum gentilomul.

Totuși, oricât de completă i-ar fi fost metamorfoza, figura lui nu se schimbă, mai ales nasul. Și tocmai după nas îl recunoscă ușor Tancred. Văzându-l pe tânărul său protejat, chipul poetului se luminează de plăcere. Îi veni în întâmpinare și îl îmbrățișă. Cavalerul ar fi vrut să-i spună pe loc cele întâmplate după despărțirea lor, dar poetul, fără să-i dea răgaz, începuse să-l poarte printre grupuri, prezentându-l și

conducându-l în această lume nouă pentru el.

O lume nouă, într-adevăr, și ciudată! Tânărul soldat, candid, se simțea aici ca într-o țară străină. Manierele, tonul, subiectele de conversație, din care auzea în trecere frânturi, totul îl deruta. Mai ales idiomul păsăresc care se vorbea aici, acest limbaj frumos, a cărui modă o lansă Casa Rambouillet, suna în urechea sa ca un jargon necunoscut.

Tot trecând din salon în salon, dus de mână de sprințarul domn de Bergerac, Cavalerul trecea pe lângă grupuri acaparate de conversațiile lor.

Aici, sub o arcadă largă, se discută politică:

— Ce gândește regele despre asta?

— Regele s-a săturat să fie numai primul dintre supuși; de altfel, el nu vede decât cu ochii domnului Le Grand, care e favoritul zilei.

— Și domnul Le Grand nu vede decât prin ducesa de Nevers.

— Se poate conta pe dânsul?

— Ca întotdeauna, Domnul va promite și nu se va ține de cuvânt, Domnul va da asaltul și apoi se va retrage, și, până la urmă, ne trage pe sfoară.

— Sunteți necruțător, domnule de Gondi.

— Avem cel puțin pe regină de partea noastră.

— O, regina! Ea este adâncită în rugăciuni, la bunele noastre prietene, Carmelitele.

— ...unde face penitență pentru păcatele pe care le-a comis... cu gândul...

Cyrano îl trase de mână pe amicul său spunându-i:

— Abatele de Gondi se amuză!

În grupul politicianilor, el recunoscuse pe câțiva dintre marii seniori zăriți la ieșirea din casa Nevers. Mai departe, în fața unei sobe monumentale, se vorbește despre literatură. Un cerc de iluștri s-au strâns în jurul unui personaj impunător, care, cu spatele la foc, conduce discuția. Frumoasele Prețioase sorb cuvintele oracolului.

— Domnul de Voiture profetizează! explică Cyrano. Să mergem mai departe.

Acolo, un rând de fotolii, ocupate de doamne, înconjoară un scaun rotund. O femeie mică, slabă și brună, ține o lecție, subliniată de murmurele extaziate ale auditoarelor.

Poetul nu se opri nici de data aceasta, dar murmură:

— Iacătă, domnișoara de Scudéry ține cursul său de geografie amoroasă și explică, tuturor acestor frumoase,

hotarele țării Dragostei.

Ajunseră în centrul acestei strălucitoare reuniuni, în fața unui cerc de doamne, îmbrăcate în toalete somptuoase.

† Capitolul 7 — Botezat de „prețioase”

— Iată c-am sosit, zise Cyrano. Cavalerie, vei cunoaște pe stăpânele casei, doamnele de Rohan. Fără să lase tânărului timp să se reculeagă, el îl prinse de mână și înaintând zise, făcând o plecăciune:

— Doamnelor, iată-l pe prietenul meu, cavalerul Tancred, de care vă vorbeam adineauri. El cere îngăduința să vă aducă omagiul său.

Toți ochii se îndreptară spre noul venit. Roșind, adânc emoționat de a fi ținta acestor focuri încrucișate, Cavalerul se înclină.

Doamnele îl examinau cu atenție, se plecau una către alta și își schimbau impresiile după paravanul evantaielor. Ducea, văduvă în vârstă, trecea drept cunoscătoare la bărbați bine. Ea își dădu cea dintâi părerea.

— Are un chip atrăgător acest soldat merituos...

— Soldat merituos! se îndoi flica sa, romanțioasa Margueritte de Rohan. Mie-mi vine să cred că e vreun mare senior venit incognito.

— Nu e dânsul tânărul erou despre care ne povestești, domnule de Bergerac? se informă cu un glas afectat doamna de Guemende.

— Chiar dânsul e, prințesă. E omul care a ținut piept întregului Pont-Neuf coalizat împotriva mea și căruia eu îi datorez că mai sunt încă în viață și mă bucur de plăcerea de a vă admira.

Superba blondă ținti asupra viteazului tânăr privirea ochilor săi de catifea.

— Ce spuneți despre asta, abate? întrebă ea, întorcându-se spre un omuleț cu chipul prosper, deși era grozav de negru la păr și la piele și picioarele le avea nițel crăcănate.

Abatele de Gondi plimbă împrejur privirea lui de miop.

Privirea-i trecu peste Cavaler, părănd că nu-l vede, ținând pe Cyrano.

— Scumpul meu, îi spuse abatele, cu un aer mulțumit, dacă isprava dumneavoastră de pe Pont-Neuf e destul de frumoasă, aflai însă alta adineauri, în fața căreia trebuie să plecați steagul.

În această lume mică, al cărui zeu era el, abatelui nu-i plăcea să fie eclipsat nici ca spirit, nici ca frumusețe. Atenția binevoitoare a doamnelor pentru Cyrano și pentru protejatul său îl supăra, ca și cum i-ar fi furat din drepturile lui.

— Hai să vedem! îl provocă poetul, cu un zâmbet de îndoială.

— Fiți judecători dumneavoastră, doamnelor. Iată povestea așa cum am aflat-o de la Noirmoutiers care era de față... și care și-acum are nevoie de odihnă... Lucrurile s-au petrecut pe același Pont-Neuf, prietene Bergerac, și totul s-a întâmplat Domnului și șleahței sale.

Și abatele porni să povestească, cu acea vervă îndrăcită al cărei secret numai el îl deținea, cum Domnul, protejat de ceata lui, a oprit cu forța trăsura unei tinere, dar a fost nevoit să coboare mai iute decât urcase, îmboldit în coaste de sabia unui necunoscut. El povesti în amănunt schimbul de cuvinte care a urmat și învălmășeala în care Noirmoutiers primise o lovitură de sabie în umăr.

Conversațiile disperate încetaseră: admiratorii domnului de Voiture și ai domnișoarei de Scudéry, alipindu-se la grupul politicianilor, formaseră, în spatele povestitorului, un nou grup, foarte atent. Ai fi putut spune că succesul era desăvârșit. Cyrano asculta acru...

— Noimoutiers însuși râde de se spetește, urmă abatele. El declară că n-a vrut să întoarcă lovitura de sabie primită și că nu a putut vedea mutra caraghioasă pe care au făcut-o Domnul și credinciosul său La Riviere. Închipuiți-vă că acest netrebnic, e vorba de La Riviere, căutase scăpare din învălmășeală urcând tocmai în spinarea calului de bronz. Or, îndrăcitul, care ținea piept singur la toată șleahța furioasă, indignat de această profanare, se repezi să-l pedepsească. Slujindu-se de sabie ca de o frigare, el tot îl înțepa pe diavolul de abate, care se văita, se jelea, striga după ajutor.

Râsetele zglobii ale doamnelor subliniară acest tablou foarte pitoresc. Ele agitau evantaiile, clipeau vesele din ochi, ca și cum ar fi fost de față.

— Cât despre Domnul, urmă Gondi, el și-a primit partea

sa, nu cea mai puțin amară. Arătându-se tot atât de inteligent, pe cât fusese de viteaz, în chip de compliment, necunoscutul îi adresă un cuvânt care doare pe cineva mai tare decât o lovitură de sabie.

Un freamăt trecu prin asistența nerăbdătoare. Domnul era disprețuit, iar inteligența era prețuită, mai ales când era unită cu vitejia. Abatele reluă deci, jubilând:

— Cum Domnul se mira că poate exista în Paris cineva care să nu-l cunoască pe fratele regelui său, necunoscutul îi replică exact așa: „Nu trebuie să vă surprindă. Eu sunt soldat, și nu cunosc decât pe cei pe care-i întâlnesc pe câmpul de luptă!”

De data aceasta, succesul fu uriaș: lovitura colțului de mistreț primi aprobarea generală. Unii chiar aplaudară.

— Hm! făcu Cyrano cu multă îndoială, dar vocea lui fu acoperită de protestele generale.

— E foarte posibil, zise domnișoara de Scudéry.

— Scurt, clar și precis, scandă Voiture.

Atingându-și ținta, abatele își freca mâinile de satisfacție. ce urmărise el în definitiv? Să abată atenția doamnelor de la acel tânăr cavaler și mai ales a frumoasei Guemence, pe care prietenul lui Cyrano începea s-o intereseze.

Indispus că faptele protejatului lui treceau definitiv pe planul al doilea, poetul făcea grimase de neîncredere.

— Ia spuneți-mi, abate, întrebă o doamnă, cine era acea domnișoară?... Bănuiesc că știți cine anume era persoana pe care Domnul...

Șușoteli, un început de rumoare îi tăie cuvântul. Cavalerul păli ușor. Dar respiră ușurat, când Gondi zise:

— Noirmoutiers este discret. Nu mi-a spus numele...

— Ce contează acest amănunt, suspină blonda prințesă. În ce mă privește, eu pe necunoscut aș vrea să-l cunosc.

Ah! câte nu se șoptiseră în câteva clipe sub evantaie!... Această Guemence! Numai ea putea să spună așa ceva!... Ce seară minunată, ce senzații puternice!

Abatele își mușcă buzele dezamăgit. Replica prințesei îi arătase că nimerise ca nuca-n perete.

— Pe legea mea, mormăi el, pe cuvânt de onoare, nu știu nimic mai mult. Dar iată, vine Noirmoutiers, care vă va oferi cheia enigmei.

Acolitul Domnului venea într-adevăr, cu brațul legat de gât. Și, printr-o coincidență bizară, în același timp cu el, trei

doamne, înconjurată de o curte strălucitoare de gentilomi, intrară în cercul format în jurul lui. Cavalerul tresări. Între cele venite el o recunoscuse pe tânăra din trăsură, prietena sa din casa Nevers.

O rumoare prelungă salută această apariție senzațională și Tancred auzi aceste nume plutind pe toate buzele:

— Doamnele de Nevers... și domnișoara de Cernay.

Ducesele se ridicară și veniră ceremonios în fața doamnelor nou sosite.

Când zgomotul se domoli, ducesa de Rohan redeschise conversația:

— Păcat, frumoasele mele, c-ați întârziat. Ați pierdut o anecdotă galantă, cu care ne delecta abatele.

— Ah! Abatele-și numără victoriile și cuceririle?

— Nu! O aventură de dragoste ratată a sărmanului Domn! Cavalerul, care nu o scăpa din ochi pe necunoscuta sa, o văzu pâlind și roșind rând pe rând. În același timp, fără să înțeleagă de ce, Cyrano simți mâna prietenului său cum îl strânge de braț.

— Și cine este nefericita pe care Domnul o dezonoarează cu atenția sa? întrebă Cinq-Mars cu aerul său impertinent.

— Asta ne-o va spune Noirmoutiers. Toți ochii se îndreptaseră spre secătura.

Cu o mișcare instinctivă, Cavalerul făcu un pas înainte, iar tânăra schimbă, cu salvatorul său, pe care-l recunoscuse, o privire plină de îngrijorare și ca o rugămintă.

Noirmoutiers privi lung cercul agitat al auditorilor, apoi, pe furiș, pe Cavaler și pe protejata sa. Apoi zâmbi:

— Doamnelor, începu el vesel, mi-ar plăcea să satisfac o curiozitate atât de legitimă, dar văd aici pe cineva care vă va mulțumi mai bine decât pot să o fac eu.

— Cine, cine? întrebare nenumărate voci.

— Nu mint: acela care a scăpat pe frumoasa necunoscută din mâinile noastre. Veți conveni că el e cel mai indicat să ne spună numele acesteia.

Se făcu liniște deplină: unii așteptau, priveau în toate părțile, apoi Noirmoutiers înainta spre adversarul său, cu zâmbetul pe buze, cu mâna întinsă. Toți căutară să se apropie ca să vadă mai bine.

Cavalerul, roșind, prinse această mână perplex, dar, în bucuria de a o vedea pe necunoscută scăpând de primejdie, îi mulțumi gentilomului pentru discreție, strângându-i-o puternic, încât acesta făcu o strâmbătură de durere.

Fu o adevărată lovitură de teatru. Toată lumea se agita. Cum? Acest tinerel ținuse piept atâtor gentilomi și scăpase teafăr chiar după ce îl luase în derâdere pe Domnul? Iată ceva extraordinar.

Cât despre Cyrano, nu sunt cuvinte spre a arăta bucuria puternică pe care i-o trezi această veste.

— Așadar, tu, tu ai făcut toate acestea? zise el îmbrățișându-și prietenul.

— Oh, se mai și exagerează! răspunse el modest.

— Da' de loc! Tu exagerezi acum.

Apoi, îndreptându-se spre viitorul cardinal de retz:

— Uite, el era, domnule de Gondî; el era și nu spunea nimic. Ei, acum ce credeți despre sfârșitul povestirii dumneavoastră?

Abatele îl ținți pe oștean îndelung, cu privirea lui mioapă: Iată un om care va ajunge departe, murmură el, învărtindu-se pe călcâie.

Din această clipă, saloanele se umplură de un tumult vesel. Conversațiile măsurate lăsaseră locul unui entuziasm general. Grupurile se amestecaseră din nou. Cât despre Cavalier, el era de-acum al casei. Cyrano, încântat, îl plimba și îl prezenta tuturor: — „Cavalerul Tancred! Salvatorul meu! — Adversarul Domnului! — Partizantul regelui Henric! - Protectorul virtuții! — Prietenul meu!”

Și cum, în epoca aceea, originea încă nu eclipsa meritul, iar o bună lovitură de sabie sau o replică fericită ținea loc de avere, fiecare îl sărbătorea pe tânărul erou, care știuse să îmbine unul cu altul cele două titluri de glorie.

Însă Tancred se silea să nu piardă din vedere dulcea apariție pe care îi plăcea destinului să i-o scoată în cale. El știa acum că se numea Claire de Cernay și că era domnișoară de onoare la Curtea reginei. Auzise o doamnă cerându-i vești despre protectoarea sa regală. Răspunsul îl făcuse să afle că ea tocmai părăsise, pentru câteva ore numai, reculegerea austeră de la Mănăstirea Carmelitelor, ca să o însoțească în lume pe prietena sa Anne de Gonzague-Nevers.

Dar ea mai șopti câteva cuvinte în taină, de unde Tancred deduse că această ieșire mondenă nu era decât un pretext. Probabil că tânăra domnișoară era amestecată în evenimente misterioase. Discuții ce aveau loc în unele colțuri mai retrase, departe de zgomotul general, îi uneau pe domnul de Le Grand, așa era poreclit domnul de Cinq-Mars, mare scutier și favoritul regelui, cu Gondî, Noirmoutiers și alți

politicieni ai salonului. Tânărul ar fi dorit să poată oferi, aceleia care fusese tovarăşa lui timp de o oră, sprijinul braţului şi al săbiei sale. Dar discreţia îl ţinea departe de ea. Trebuia doar să se mărginească a schimba cu ea, de departe, priviri aproape de complicitate.

Totuşi, la un moment dat, întâmplarea îi apropie:

— Încă o dată îţi mulţumesc, îi zise ea şoptit.

El îi arătă eşarfa, pe care o purta încrucişată pe piept.

— Priviţi, n-am părăsit o clipă culorile dumneavoastră. O întrebare îi ardea pe buze. El adăugă:

— Mă înşel eu? Îmi pare că jucaţi un joc primejdios?

— Ce bănuieţi? zise ea iute.

— Nimic. Dar simt, ghicesc! Dacă aveţi nevoie de o sabie devotată şi sigură, contaţi pe a mea!

— S-ar putea întâmpla.

— Eu sunt de găsit, la nevoie, în faţa Colegiului Navarei.

— La Babette? întrebă ea mirată.

Tocmai voia s-o întrebe de unde cunoştea numele gazdei sale, când el pricepu că erau priviţi. Trebui deci să se despartă de ea în grabă. Domnişoara de Scudéry observase tocmai că tânărul erou n-avea nici un nume.

Trebuie să ştim că, în romanele sale, această spirituală domnişoară lansase moda numelor împrumutate din istorie şi din mitologie şi aceste nume erau socotite în ochii tuturor că răspund unei eleganţe desăvârşite.

Se cuvenea deci ca şi tânărul cavaler să se bucure de această consacrare, de vreme ce toate personalităţile proeminente din acest cerc primiseră supranume de acest fel. Pentru noul său botez, cavalerului Tancred i se căută un nume de războinic. Nu fu prea uşor să i se găsească un nume potrivit.

Domnul de Voiture propuse unul:

— Adamastor.

Domnişoara de Scudéry propuse altul:

— Polydamas.

Dar frumoasa Guemence se împotrivi. Ea nu se pricepea prea mult într-ale literelor şi nici nu era de acord cu acel ideal subtil de dragoste platonică pe care prietenele sale îl lăudau din cale afară. Acestor fleacuri ea le prefera plăceri mai vii.

— La naiba! zise ea. Astea sunt nume de poezie pastorală, care se potrivesc cel mai mult pentru amoraţi voştri sfioşi. Acest tânăr al nostru, însă, care aduce femeilor servicii... mai concrete, nu poate primi decât un nume viril...

Înflăcărata ducesă de Rohan, de acord cu observația, adăugă:

— ... războinic, viguros, epic!

— Și gingaș, suspină sensibilă Margueritte.

— Cavaleresc...

— Elegant...

— Aventuros...

— Și candid, șopti Guemence.

— Un nume care să se potrivească unui prinț deghizat, care să fie în același timp galant și misterios, adăugă romanțioasa Rohan.

— Misterios, asta ne trebuie, strigă Cyrano.

— Ce părere ai, darling? o întrebă ducesa pe domnișoara de Cernay, așa cum avea dânsa obiceiul să îi spună familiar...

Aceasta roși puțin. Însă binevoi să iasă din umbra unde se găsea, ca să mângâie cu ochii ei frumoși pe Cavaler. Ea răspunse fără să ezite;

— Are dreptate domnul de Bergerac. Prietenul său a dat dovadă de multă îndrăzneală și de o rară discreție. De aceea, singurul nume care i s-ar potrivi este acela care lasă loc pentru orice nădejde și orice surpriză: MYSTERE.

— Iată numele! strigă din nou Cyrano. Mystere! Cavalerul Mystere!

Toată lumea aplaudă.

— Iată un cuvânt care spune totul... și lasă să se înțeleagă și alte lucruri, zise frumoasa Guemence, ale cărei gene bătură iute peste privirea sa malițioasă.

— Domnul de Cyrano va fi deci nașul și domnișoara de Cernay, nașa...

— Iar abatele va oficia, accentuă poetul în zeflema, îndreptându-se către Gondi.

Și astfel micul soldat își schimbă numele de Tancred, pentru unul mai sonor: Cavalerul Mystere.

„Cavalerul Misere mi s-ar fi potrivit mai bine”, își zise acesta în sine, gândindu-se la sărăcia și singurătatea lui.

În beția triumfului, pierduse o clipă simțul realității, dar, îndată ce i se dete răgaz, se grăbi să se folosească de el ca să-l tragă deoparte pe Cyrano.

— Trebuie să vă vorbesc fără întârziere, șopti el. Tonul lui grav izbi pe poet.

— Ce s-a întâmplat? spuse el neliniștit.

Dar tânărul îi arată mulțimea care-i înconjură.

— Adevărat! Vino după mine.

Cu o privire de regret și de adio, plină de toată duiosia inimii sale prea pline, Cavalerul o salută pe frumoasa nașă. Apoi, cei doi prieteni își iau rămas bun în grabă de la gazdă și părăsesc adunarea.

Îndată ce se văzură singuri, gasconul întreabă:

— Să vedem, ce este? Tancred îngăimă, descurajat:

— Prietene, sunt ruinat!

— Cum?!

— Mi s-a furat caseta.

— Drace! zise Cyrano.

Sprâncenele i se încruntară, furia îi luci în priviri... ce înseamnă asta? Cine îndrăzneă să se atingă de salvatorul său?... Se hotărî iute...

— Ah, ți-a furat cutia, mormăi el, prinzând mâna prietenului. Ei bine, pe cuvântul de onoare al lui Cyrano, pe Dumnezeuul meu!...

El izbucni o vreme în amenințări, în imprecății, dar deodată se liniști și conchise scurt:

— Nu me rămâne decât s-o regăsim!

Trebuie să-i părăsim o clipă pe cavalerul Mystere și pe prietenul său și să ne îndreptăm spre celălalt capăt al Parisului, în îngusta stradă Vaugirard. De altfel, poate că nici nu ne depărtăm în acest chip prea mult de ei, nici de noile lor cunoștințe.

Cartierul mănăstirilor și al marilor palate senioriale este cufundat în somn la ora aceasta. Peste tot domnește liniștea și singurătatea.

Totuși, o clădire mică în stil italian, din vecinătatea parcului Luxembourg nu doarme decât în aparență. Dacă fațada dinspre stradă zace în întuneric, nu tot așa se întâmplă și în partea opusă. Prin câteva ferestre, o lumină vagă se furișează în afară. se întredeschide o mică poartă din când în când și printr-însa intră, unul câte unul, niște personaje tăcute.

Trecătorul întârziat care i-ar întâlni pe acești plimbăreți nocturni, i-ar lua după înfățișare drept burghezi cumsecade și negustori cinstiți, sau călugări capucini în rasă brună și în sandale prăfuite. Aparențe înșelătoare! Dacă același trecător ipotetic i-ar putea vedea, întruniți în sala joasă unde se furișează rând pe rând, el ar descoperi, cu mirare, un fel de aer de familie, care dă de bănuț.

Sunt poate personaje suspecte? Vom vedea îndată.

La primul etaj al clădirii — care nu e alta decât casa d'Anguillon — Într-un cabinet strâmt și sobru mobilat, un om stă de veghe în fața unui birou încărcat de hârtii. Omul este așezat într-un fotoliu larg în care trupul său pipiriu, înfășurat într-o mantie bogată, se scufundă. Lumina slabă a unei lămpi cade peste capul său aplecat. I se vede numai fruntea, lată și înaltă, înconjurată de şuvițe cărunte ce scapă dintr-o tichie preoțească.

Iată, acum tocmai își înalță capul și putem distinge figura uscățivă a unui bătrân. Un bătrân? Uitându-ne mai bine, ne pare totuși că omul acesta a trecut de curând peste

cincizeci de ani. De unde-i vine deci această aparență de bătrânețe pretimpurie? Fără îndoială, din expresia morocănoasă întipărită pe chipul său. Căci totul este mohorât întrânsul: ochii, privirea, gura poruncitoare. Buzele par a nu îngădui surâsul.

Această apariție lugubră sună un clopoțel. La chemarea lui un om intră și se opri în picioare în fața lui, într-o atitudine plină de respect. E un bărbat de cel mult treizeci de ani, deși, după înfățișarea lui severă, ai putea să-i dai aceeași vârstă ca și stăpânului său. de altfel, cei doi seamănă. Aceeași fizionomie întunecată, aceeași ținută gravă, aceeași aparență de gheață.

Simplă coincidență, totuși. Fiindcă unul se numește Eminența sa Cardinalul duce de Richelieu, stăpân al regelui și al regatului Franței, și celălalt domnul Consilier Secretar de Stat Leon Bouthilier de Chavigny.

† Capitolul 8 — Ministrul roșu

Am spus că Richelieu și Bouthilier seamănă unul cu altul. Gurile rele pun această asemănare surprinzătoare pe seama unei mici slăbiciuni, pe care doamna Bouthilier — mama, ar fi avut-o cândva pentru austerul ministru. Dar acestea sunt bârfeli, la auzul cărora e mai bine să-ți astupi urechile.

— Ei, întrebă stăpânul pe un ton nerăbdător, s-a terminat cercetarea curierului secret?

— Încă nu, Monsenior. Au sosit vești din Anglia. Tocmai isprăvirăm descifrarea lor.

— Știu, regele Carol ne trimite un ambasador...

— ... ca să ceară întoarcerea în Franța a Reginei-Mame. Vocea poruncitoare a Cardinalului răsună deodată:

— Avizul domnului cancelar și al întregului consiliu este împotriva acestei întoarceri, periculoasă pentru pacea statului. Aceasta este opinia unanimă.

— Mai puțin părerea marelui marchiz. Fără să remarce această rectificare șoptită în surdină de către confidentul său,

Richelieu continuă:

— Ce noutăți din Lorena?

— Ducele Carol s-a întors în statele sale. Supușii săi l-au întâmpinat strigându-i: „Trăiască monseniorul duce, împreună cu cele două soții ale sale”.

Carol al IV-lea de Lorena o părăsise pur și simplu la Paris pe ducesa Nicole, cerând tribunalului să constate că era nulă căsătoria lor. Și, fără să mai aștepte rezultatul acestei cereri, își luase deja altă soție, pe principesa Beatrix de Cantecroix, aleasa inimii sale. Iată de ce bunii loreni, care nu doreau să se facă de râs, salutară întoarcerea ducelui lor prin acel strigăt neobișnuit.

Cardinalul nu-și putu împiedica un ușor surâs.

— Bine i-au făcut aiuriții ăia!... Altceva?

— Ducele protestează în taină împotriva tratatului pe care i l-a smuls Eminența Voastră. Cere ca sora lui să fie primită la curte ca soție a ducelui de Orleans.

— Aceluia-i stă foarte bine și văduv, de altfel, și în acea privință, consiliul s-a pronunțat în unanimitate...

— Mai puțin vocea... marelui marchiz.

Încă o dată ministrul se prefăcu că nu aude.

— Și din Sedan ce vești avem?

— Nimic nou, Monsenior. Conte de Soisson refuză mai departe să se întoarcă, dacă Eminența Voastră nu-i pune la dispoziție armata din Alsacia.

— Ducele de Bouillon a fost somat să-l alunge din ținutul său.

— El n-a răspuns acestei somații.

— Dacă se va încăpățâna, consiliul a hotărât să-l acuze de Lese-majestate! în unanimitate!

— Cu excepția... marelui marchiz, strecură din nou Chavigny. De data asta, Cardinalul ridică privirea.

— Știu, zise el cu amărăciune. Dușmanii statului nu au nici un sprijin mai mare decât pe ... marele marchiz.

O vibrare ușoară îi agitase vocea, dar Cardinalul se stăpâni și urmă cu alt ton:

— Ia spune, a venit raportul din Chantilly?

— Încă nu, Monsenior.

Richelieu se ridicase. Cu pași neliniștiți, el străbătea cabinetul de la o margine la alta, pierdut într-o meditație adâncă. Fruntea îi era brăzdată de o cută groasă.

Chavigny, secretarul de stat, continua meticulos raportul. Cardinalul îndrepta spre el însă o ureche absentă.

Gândul lui era în altă parte. Deodată, se opri în fața sobei înalte și, întorcându-se, zise:

— Vezi tu, Chavigny, încă n-am terminat cu dușmanii. Dacă pretutindeni voința noastră se izbește de piedici e tocmai pentru că, se știe prea bine, cineva îndrăznește să apere în fața regelui cauza dușmanilor noștri. Favoarea de care se bucură... marele marchiz de Cinq-Mars încurajează toate îndrăzelile și stârnește toate speranțele.

El tăcu o clipă, apoi, cu o voce scârbită:

— Știi că el a îndrăznit să sugereze Maiestății Sale să fiu înlăturat?

Chavigny căută să protesteze:

— Înlăturată, Eminența Voastră?! Dușmanul nu putea alege nici un moment mai prielnic: nu e mult de când ați acoperit de glorie pe regele Ludovic al XIII-lea!

— Oh, recunoștința celor mari!...

— În orice caz, marele marchiz este creația Voastră, și mă îndoiesc că ar avea îndrăzneala să muște mâna care l-a scos din neant...

Cu un aer dezamăgit și plin de dispreț, Cardinalul completă:

— Oh, recunoștința celor mici!... Crede-mă, Chavigny, simt că omul acesta îmi scapă din mână din zi în zi mai mult. Și totuși, el e acel mic Cinq-Mars, fiul credinciosului d'Effiat!

— E un ambițios!

La auzul acestui cuvânt, ca și cum s-ar fi simțit înțepat în călcâi, orgoliosul ministru tresări și strigă:

— Ambițios! Să fie el în stare de așa ceva? Zi mai bine: amoretat. Duhul lui sărac împrumută lumină de aiurea și ambițiile i le suflă cineva la ureche. Se știe doar că ducesa Maria, savanta și perfida Nevers, doar ea gândește și voiește în locul lui. Numai ea ne-a silit la rușinea să vedem cum acest bezmetic stă alături de noi la consiliu.

Gândul acesta ațâță la culme mânia lui Richelieu. El deveni sarcastic.

— La sfârșitul carierei mele, am trăit să văd acest spectacol fără pereche: micul Cinq-Mars dându-și cu părerea asupra afacerilor statului! Unde a învățat nefericitul meseria asta? Doar n-o avea pretenția că istoria lui Cyrus cel Mare, o citea el prin bucătării, unde se ascundea cu rânđașii și fetele din casă, și de unde l-am scos eu la vedere... sau poate să o fi citit în ungherele din Place Royale! Ticălosul! Femeile i-au împuiat capul!

— Vai, suspină Chavigny, tocmai către el se pleacă urechea regelui. Orice pofteste i se acordă. Iată-l ajuns mare scutier.

— Tot ca Chalais!

Replica sună sinistru din gura Cardinalului. Înainte cu șaisprezece ani, marele scutier Chalais plătise cu capul greșeala că se vărâse în asemenea intrigi.

— Da, urmă bătrânul, ca și Chalais, el e condus de femei. Numai că acelea se chemau Ana de Austria, Maria de Chevreuse. Pe când azi...

Cardinalul clătină din cap a dispreț. Când pronunțase însă numele ducesei de Chevreuse, neâmbлъnzita sa inamică de odinioară, un accent de mândrie, aproape de mângâiere, îi tremurase în glas.

— Vai, Chavigny, continuă Cardinalul, știu eu prea bine, un singur lucru n-am izbutit. Am avut totul după dorință: încrederea regelui, puterea chiar asupra celor mai sus-puși, și sabia Franței în mâna mea. Dar toate acestea n-au însemnat nimic, căci mi-a lipsit sufletul vieții: Femeia!

Urmând, vocea Cardinalului se sparse dureros, ca un val spumegat de peretele stâncilor.

— Și totuși, ce n-aș fi dat ca s-o am? Ce n-am făcut ca să o dezarmez pe una singură din acele ființe așa de temute în slăbiciunea lor: să o leg de mine pe aceea care putea să-mi deschidă inima ferecată a reginei. Îngâmфata Chevreuse, contra ta am luptat fără odihnă șaisprezece ani! Am zdrobit pe toți cei ridicați de tine asupra-mi, dar n-am putut să domolesc ura ta. Din pricina ta am umilit pe aceea care era totul pentru mine, suverana mea, și regină a Franței! Și azi, din depărtarea exilului unde o țin, simt cum se ridică împotrivă-mi, încă puternică și temută.

Chavigny își cunoștea stăpânul. El știa că sub aparența rece se ascundea un suflet arzător, mai mult încă: romanțios.

— Monseniorе, îngână el speriat, nu cumva vă temeți? Dar Cardinalul își revenise de acum.

— Absolut deloc, răspunse el ferm. Cineva bătu la ușă. Un secretar intră.

— Monseniorе, așteaptă afară un om, spune că vine din Sedan.

— Din Sedan? Să intre iute!

Ușa se deschise și, în cadrul ei, apăru figura rubicondă a unui călugăr capucin. Bunul părinte salută, apoi așteaptă să fie întrebat.

— Vii de acolo? Întrebă stăpânul privindu-l cu un ochi scrutător. Capucinel se înclină.

— Singur?

— L-am întâlnit pe omul acela.

— Știi bine că e persoana despre care ți s-a vorbit?

— Da, Eminență.

— Negustorul de lână din strada Grenetail?

— Chiar el! L-ai putea recunoaște dintr-o mie: lung, slab, îndrăzneț și lăudăros din cale-afară.

Cardinalul se întoarse spre Chavigny.

— N-am fost înșelați. E fratele acelei comediantă din Marais, domnișoara Miton sau Minon... puțin îmi pasă de numele ei!

Apoi, revenind spre călugăr:

— Continuă, te rog.

— Am parcurs cu el o bună bucată de drum și reușisem să-i câștig încrederea. E un liber cugetător. El mă atacase asupra sfintei noastre religii...

— Să trecem peste asta, zise Cardinalul cu un aer de totală indiferență.

Cam buimăcit, călugărul reluă:

— Pe deasupra, personajul este foarte încrezut. L-am iscodit asupra înaltelor legături cu care se tot lăuda și, ațâțându-l pe această temă, am aflat că la Sedan el îi vedea în mod obișnuit pe monseniorii prinți.

Richelieu îl întrerupse brusc:

— de cine vrei să vorbești? Nu știu să fie la Sedan alt prinț, afară de prințul de Soisson. Cât despre de Bouillon, el nu e decât duce.

— Asta voiam și eu să spun... deși ducele se pretinde prinț suveran al Sedanului.

— Vom lămuri noi cum se cuvine această pretenție.

— Omul nostru s-a lăudat de asemenea că este așteptat aici de persoane foarte suspuse. Cred că umbla să mă înșele.

— Ei bine, pe cine a numit?

— Pe domnii de Guise, de Beaufort...

— Nu a pronunțat și alt nume?

— Despre Cinq-Mars spunea că-i este prieten. De astă dată, ministrul avu o privire de triumf:

— Cinq-Mars! Eram sigur. El merse brusc spre călugăr.

— Trebuia să pui mâna pe el.

— Asta am vrut și eu, Monseniore. Dar ticălosul mi-a scăpat printre degete. E suplu și alunecos ca un țipar.

Aproape de Chilons, am întâlnit un pichet de dragoni ai Maiestății Sale. Dar înainte ca să am eu timpul să șoptesc ceva cu șeful lor, diavolul spălase putina! O luase la goană pe o șosea laterală și, cu bietul meu măgar, nici nu puteam să mă gândesc să-l urmăresc.

— Nătărăule, izbucni Cardinalul furios. Ascultă aici, l-ai avut în mână pe mesagerul pe care l-aș plăti scump. Sunt sigur că Cinq-Mars ține legătura cu Sedan... dar dovada... dovada îmi lipsește... Trebuie cu orice preț să dăm de urma acestui om... numai să nu fi intrat deja în Paris.

— Nu cred, Monsenior. Pentru că am împrumutat de la dragoni un cal, care m-a adus ca fulgerul. Cum am ajuns m-am informat la porți: nu sosise nimeni care să aibă semnalmentele lui.

Cardinalul reflecta. Călugărul urmă insinuant:

— Din moment ce individul știe că e recunoscut, se va ascunde la vreun complice. Nu va ieși la iveală decât când se va crede uitat...

— Orice-ar fi, pornești îndată la drum. Ia acest ordin scris: cu el vei avea la dispoziție trupele pe care le-ai putea întâlni în cale. Acum, la drum! Și să nu vii decât cu omul nostru...

Capucinel se înclină adânc.

— Voi depune toată stăruința, Eminență! Dacă vrea Dumnezeu, pun eu mâna pe el!...

Îndată ce plecă bunul părinte, ministrul se îndreptă către Chavigny:

— Ce-ți spuneam? Furtuna se apropie! Trebuie să împiedicăm izbucnirea ei. La lucru deci, cât mai e timp!

În clipa aceea, cineva bătu ușurel în ușă și același secretar apără din nou, aducând o scrisoare de data aceasta.

— De unde vine? îl întreabă scurt Cardinalul.

— De la Chantilly!

— În sfârșit.

Cardinalul desfăcu plicul. Dintr-o privire citi cuprinsul și fața lui se întunecă mai tare.

— Da, da, e timpul!... Citește! și îi întinse consilierului său scrisoarea.

Chavigny luă mesajul și citi cu voce tare:

— Regele a vânat... Marchizul Cinq-Mars însoțea pe Maiestatea Sa la vânătoare, dar regele s-a întors singur... Cinq-Mars nu s-a dus la castel.

— Ai citit doar: el nu s-a întors la castel. Ți-o spun eu:

omul ăsta pune la cale o trădare. E o viperă care se ridică în calea mea.

— Ar trebui să știm unde a petrecut ziua.

— Unde? Hei, drace, la ducesă, la casa Nevers.

— Vom ști îndată și asta, iată agentul nostru de pe Pont-Neuf. O figură suspectă tocmai se ițea prin ușa pe jumătate deschisă.

— Înaintează, jupâne Roussin. Ce noutăți ai?

— Azi după-amiază, începu agentul, a izbucnit un târăboi, în fața Păpușilor...

— E treaba locotenentului civil, întrerupse Cardinalul scurt. Altceva?

— Un lungan adus de spate și un tânăr soldat...

— Altceva, altceva! Agentul se opri nedumerit.

— Eminența Sa întreabă dacă nu s-a întâmplat ceva suspect la palatul Nevers... șopti Chavigny.

— Nu, Monseniore, nu. Am văzut intrând acolo gentilomi.

— Cine anume?

— Să ne amintim: domnul de Guise, abatele de Gondi, domnul de Beaufort.

— Toți! Toți dușmanii mei. Și mai cine?

— A sosit o trăsură de la Curte, cu o tânără persoană...

— Cine era?

— Nu știu. Ah, era frumoasă ca un înger, blondă...

— Va trebui să identificăm pe această necunoscută. Chavigny se înclină.

— Asta e tot?

— Și apoi a venit un călăreț, căruia n-am putut să-i văd fața. Un tânăr de statură mare. Părea să fi alergat mult fără oprire, căci calul era alb de spumă. Când descăleca, am auzit totuși că i se cereau vești din Chantily.

— Cinq-Mars, pe legea mea!

— Matahala cea strâmbă și prietenul lui soldatul au intrat și ei în palat, dar fără voia lor, căci...

— Nu me interesează asta. Pe altcineva n-ai mai văzut? Gândește-te bine!

— Da, spre scară, un gentilom înalt, bine legat, a sosit cu o escortă. Toți aveau fața acoperită, așa că n-aș putea spune cine erau...

— Cine-ar putea fi acesta? întrebă cardinalul neliniștit. Talie înaltă... zdravăn?...

— La căderea nopții s-a întâmplat alt scandal. Nu mai e

nici o siguranță! Niște răufăcători au atacat o trăsură...

De data aceasta, căzut pe gânduri, stăpânul nu-l mai întrerupse. Agentul profită de această îngăduință și se avântă într-o povestire amănunțită a faptelor, presărată de cugetări înțelepte despre rostul poliției. Fără îndoială că mai mult îl interesau acestea, decât cine intra și cine ieșea din casa Mevers.

— Îndrăzneala tâlharilor, încheie el această lungă cuvântare pe care n-o ascultase nimeni, îndrăzneala tâlharilor a întrecut orice margini. Ei au cutezat să spună că sunt oamenii Domnului...

Cardinalul tresări:

— Ce-ai zis?

— Ai domnului duce de Orleans, îngăimă spionul.

— De unde veneau acești prețiși tâlhari?

— Dinspre casa Nesle.

— Și au vorbit ei despre domnul duce de Orleans?

— Unul din ei i-a pronunțat numele.

— Fără îndoială, el e. Numai el lipsea la petrecere.

Sărmanul agent, înspăimântat, făcu ochii mari, auzind vorbindu-se de fratele suveranului său ca despre un răufăcător.

— Bine, pleacă. Și altădată fii mai vigilent! Jupânul Roussin ieși.

Cu pași înfrigurați, Richelieu dădea ocol cabinetului, prea strâmt acum spre a-i cuprinde nerăbdarea.

— Da, iată-i pe toți. Beaufort cu Montbazon a lui, Gondi și Gudmence a lui, Guise și prințesa Anne, Cinq-Mars, în sfârșit, și Domnul! Ah! de-aș ști ce e în capul lor, ce planuri clocesc! Mânați de teamă, sunt în stare să îndrăznească orice.

Ochii lui dominatori arumcară un fulger de sfidare.

— Prea târziu! Nu vor avea răgaz să lucreze. Îi voi zdrobi pe toți!

O furie rece pusesese stăpânire pe Cardinal.

— Da, pe toți, absolut pe toți îi voi sfărâma. Pe trădătorii din afară, ca și pe cei dinlăuntru. Pentru înșelăciunea lui, Bouillon va plăti cu slujba lui bună din Sedan. De mult doream asta, și iată, nebunul îmi dă prilejul! Ducele Carol va lăsa fără stăpân frumosul său ducat, această perlă lorenă pe care voi s-o așez printre crini... Prinții păcii! Domnii de Soisson și de Guise se cred ei oare prea sus pentru dreptatea mea? Să ia seama! Eșafodul lui Montmorency e pe talia lor, el poate fi încă de folos... Cât despre ticălosul Gondi și micuțul

Cinq-Mars, dacă mă vor sili, le voi trimite favoritele între zidurile unei mănăstiri și pe ei îi voi arunca într-un beci întunecat.

Gâfâind, trebui să se oprească. Respiră adânc, apoi, cu un scrâșnet sarcastic, urmă:

— Rămâne Domnul, ducele de Orleans! Nu e el atât de dezonorat ca să nu pot eu să-l înjosesc mai mult. Voiesc să cadă atât de jos, încât să nu se mai poată ridica niciodată. Din acest fiu al Franței voi face delatorul... da, călăul complicilor lui... Vom vedea dacă, după aceea, vreo mână de gentilom se va mai întinde către mâna sa mânjită de noroi și pătată de sânge.

Chavigny tăcea, tremurând. Bătrânul rosti solemn sentința:

— Trebuie să lucrăm iute, fără să pierdem vremea. Să-i lovim! înainte de a fi uniți... Voiesc să piară cu toții, dar fiecare când i-o bate ceasul... fiecare la rândul lui!

† Capitolul 9 — ...Și Giulio Mazarini

O voce blândă, cu accent muzical, se auzi deodată din fundul cabinetului:

— Prea târziu, Monsenior, prea târziu! Ei sunt strâns uniți, înțelegerea s-a încheiat.

Cardinalul se întoarse brusc. Prin intrarea secretă, o figură minusculă de abate se furișa fără zgomot. Noul venit stătea surâzător în prag.

— Domnul de Mazarini, zise Richelieu.

Domnul Giulio Mazarini înaintă, salută cu o plecăciune smerită, apoi își ridică fruntea, mereu surâzător.

— Da, totul a fost pus la cale... S-a semnat un pact.

— De când?

— Din seara asta... În casa Rohan — Gudmence.

Stăpânul aținti ochiul lui de șoim asupra blândului italian, care suportă această privire înfricoșătoare cu un calm desăvârșit.

— Ce știți despre asta? întrebă ministrul.

— Știm totul, Monsenior, spuse liniștit micul abate.

Și, cu vocea lui ca un ciripit, care dădea lucrurilor celor mai grave un aer de glumă copilărească, el expuse în fața auditorilor înmărmuriți planul complet al conjurațiilor.

Domnul va pleca din Paris cu ducele de Guise și se va întâlni la Sedan cu prinții care-l așteaptă spre a ridica oștile ca să intre în Franța. Fratele regelui putea pleca de-acum fără teamă, fiindcă, grație lui Gondi, care-l adusese pe Cinq-Mars, el avea spatele asigurat prin grija favoritului lui Ludovic al XIII-lea.

Pe măsură ce italianul vorbea, se luminau toate. Simțeau că acest abate minuscul, inferior celor dimprejur în afacerile mari, îi depășea pe toți în intriga de culise. Acolo se mișca în largul său; el pătrundea intențiile ascunse, se strecura adesea chiar în ungherele cele mai tainice ale conștiințelor, prin disprețul său profund pe care-l avea pentru oameni, știindu-se el însuși demn de dispreț.

— Lupta a fost pregătită, conchise el. Rolurile s-au împărțit. Domnul Cinq-Mars va conduce mișcarea la rege, domnul de Gondi o va conduce în restul Parisului, unde el dă de pomană la toți vagabonzii, care sunt supușii arhiepiscopiei sale.

— De unde dețineți aceste informații?

— De la o... doamnă, zise abatele roșind, modest. Apoi urmă: lorenilor și spaniolilor nu le rămâne decât să intre în regat, conduși de monseniorii prinți...

Cardinalul, impresionat de logica strânsă a subtilului italian, ascultase în tăcere, dar acum trufia lui se revoltă:

— Asta e părerea dumneavoastră! Ar fi caz de mare trădare. Prinții nu se vor angaja la așa ceva.

Celălalt îi tăie cuvântul fără ezitare, păstrând însă un aer de umilă deferență:

— Eminentă, ducele de Orleans, fratele unic al regelui, nu e un om care să dea îndărăt în fața unei trădări profitabile, numai să fie asigurat succesul.

El vorbise răspicat, dar, bineînțeles, respectuos în forme, nu uitase nici un titlu al prințului pe care-l acuza de grozăviile cele mai mari.

— Cât despre domnul conte de Soisson, scoțând sabia contra regelui său nu va fi cel dintâi din neamul său.

Reamintirea faimoasei trădări a generalisimului de Bourbon făcu să înghețe inima auditorilor.

Cardinalul aplecă un moment capul. Părea că suferă

văzând cum acest intrigant scotea la vedere decăderea acestor personaje, inamicii săi, e adevărat, dar prinți de sânge ai Franței: fratele și vărul regelui. de aceea, el se împotrivi din nou:

— Mareșalul de Chatillon supraveghează Sedanul. Străinul nu va putea pune piciorul în Franța fără să fie aruncat înapoi peste frontieră.

Atunci abatele lăsă să-i scape, nepăsător:

— Domnul de Chatillon e un prea abil curtean ca să se bată el, simplu mareșal, cu viitorul regent al Franței.

Această ultimă observație avea putere: regele, bolnav și pretimpuriu îmbătrânit, putea să dispară mâine și acești rebeli ar deveni consilierii și loțiitorii regentei.

Domnul Mazarini, mereu umil și respectuos, începea să domine situația. Stăpânul aplecase mândra lui frunte. El zise ușor:

— Zarurile au fost aruncate. de aici înainte urmează lupta înverșunată, având drept unic sprijin favoarea îndoielnică și șovăitoare a regelui.

— Numai dacă Eminența Voastră nu caută un alt sprijin mai sigur.

— Și ce sprijin aș putea căuta?

— Pe Maiestatea Sa Regina.

Cardinalul înălță capul. Când auzi pe acest gentilom dubios evocând numele sacru, pe care niciodată el nu-l pronunțase fără emoție, marele bărbat avu o strângere de inimă.

— Regina nu mai poate nimic, zise el sec.

— Aici, da, dar în afară Maiestatea Sa rămâne nepoata lui Carol Quintul, sora regelui Spaniei și a arhiducesei din Țările de Jos.

Richelieu ascultă mirat. Unde voia să ajungă consilierul său? Celălalt continuă, calm:

— Pentru a intra în Franța, domnii prinți au nevoie de soldați. Nici lorenezul nici spaniolul nu vor acționa vreodată pentru fiul lui Henric al IV-lea. Pe când, pentru sora persecutată, pentru nobila prințesă martirizată, pe care trebuie să o ridice din nou la rangul din care a fost coborâtă... Cardinalul întrerupse brutal:

— Deci, după dumneavoastră, cheia afacerii este regina! Mazarini se înclină, dar, cu vocea lui blajină, rectifică:

— Cheia afacerii e domnul Bernard!

Chavigny și chiar Richelieu rămaseră mirați. Acest nume

vulgar și necunoscut de ei, căzând după numele ilustre ce se pronunțaseră, produse efectul unei mistificări.

— Domnul Bernard? zise Cardinalul.

— Da, Eminență. Știți despre cine vreau să vorbesc.

— Glumiți, domnule Mazarini?

— Ei bine, Monseniorul va judeca dacă glumesc.

Atunci, aplecându-se către Cardinal, el pronunță, foarte încet, un nume pe care Chavigny nu-l putu auzi.

Cardinalul tresări. Cu un gest, îi dădu să înțeleagă lui Chavigny că vroia să rămână singur cu italianul. Apoi, îndată ce ușa se închise în urma secretarului, el se întoarse spre Mazarini:

— Și spuneți că această persoană se află...

— La Paris!

— A văzut-o pe regină?

— Încă nu. Dar o va vedea. A văzut însă o persoană din preajma ei.

— Pe cine?

— O domnișoară a Maiestății Sale.

— Care?

— Domnișoara de Cernay...

— Vorbiți, vorbiți domnule Mazarini!

— Asta și fac, Monsenior. De mult observ ceea ce se petrece prin părțile Angliei. În alte părți, Eminența Voastră are dușmani mărturisiiți, cunoscuți. Dar acolo, la sora regelui nostru, nu puteți avea decât prieteni. Și atunci, e natural: nu prea mă încred. Eu. Am legat relații cu o persoană pe care o recomand Eminenței Voastre. E o doamnă cu un nume din cele mai ilustre... și de o frumusețe plină de gingășie... Doamna contesă de Suttland...

— Contesa de Suttland.

— Da! Fratele său e un lord de Scoția... lordul de Legor... Este un apropiat al lordului Montaigu... Asta înseamnă că informațiile vin din sursă bună. De altfel, le veți afla îndată.

— Și cum ați izbutit?...

Sub umbra sprâncemelor modest coborâte ale lui Mazarini, trecu un licăr de îngâmfare.

— Doamna gândește că eu semăn puțin cu un gentilom pe care l-a cunoscut... domnul duce de Bukingam!

Richelieu tresări, apoi aținti asupra slujbașului său o privire curioasă. Abatele era într-adevăr frumos, cu trăsăturile lui regulate, de o falsă distimctie, surâsul atrăgător și ochii plini de reflexe mângâietoare.

„Așa e!” murmură el foarte încet, cu multă invidie. Și, scuturând capul trist: „El va fi mai fericit decât mine... El va avea femei!”

Mazarini continuă, pe tonul lui dulceag:

— Eu cred că Monseniorul trebuie să cunoască pe tatăl acestor două persoane. A fost cândva un amic al Eminenței Voastre: lordul Angous Mac-Diarmid.

Cardinalul tresări:

— El! îl cunosc într-adevăr. Trăiește încă? îl credeam mort.

— Vai, bietul bătrân nu mai face doi bani. Moartea brutală a unui prieten l-a afectat adânc și, de atunci, trăiește retras în castelul său din Kildar. Poate că Eminența Voastră a uitat că era însoțitorul fidel al ducelui de Bukingam.

Genele lăsate se ridicaseră pe nesimțite, și Mazarini avu tot timpul să observe cât se tulburase figura stăpânului când pronunțase numele ducelui. El urmă, mios:

— O ultimă nenorocire a desăvârșit zdruncinarea rațiunii bunului bătrân. El se legase de un copil, un fiu adoptiv al ilustrului lord. Sărmanul micuț a dispărut în împrejurări foarte misterioase. Richelieu părea din ce în ce mai prost dispus. Îl întrerupse:

— Să lăsăm asta și să revenim la afacerea noastră. Mazarini surâse discret.

— Dar tocmai despre chestiunea noastră vorbesc. Prin frumoasa mea prietenă, contesa, și prin nobilul său frate am obținut noutăți despre acest interesant domn Bernard. Ei m-au pus la curent cu deplasările acestui neobișnuit călăreț. De aceea, când s-a hotărât să treacă peste canalul Mânecii, nu mi-a rămas decât să-i țin urma.

— Și această urmărire v-a dus la Paris?

— Întocmai, Monsenior, la Paris, în sus de Mont-Sainte-Genevieve, în fața Colegiului Navarei.

Cardinalul nu-și putu opri un reproș:

— de ce nu m-ați anunțat mai din vreme despre toate acestea?

— Mi-era teamă să supăr pe Eminența Voastră, înainte de a fi sigur de afacerea mea.

Vicleanul complice mințea atât de vizibil încât Cardinalul fu cât pe aci să izbucnească. Dar el avea nevoie de Mazarini și trebui să se stăpânească.

— Și, apoi, mi-era teamă ca lucrurile să nu fie grăbite. Eminența Voastră este uneori expeditivă... Știu că nu-și cruță

dușmanii...

— Ce vreți să spuneți?

— Că ilustrul meu stăpân obișnuiește să-i arunce în Bastilia pe dușmanii lui sau îi trimite la moarte.

— Ce-ați face dumneavoastră în locul meu?

— Eu, zise binevoitor italianul, eu prefer să-i joc.

Toată politica acestor doi oameni, atât de opuși ca temperament, stătea în aceste două cuvinte. Unul practica lovitura unei fălci brutale de dulău. Celălalt știa să ascundă gheara sălbatică sub o labă de catifea.

Pe inamicii statului, Richelieu îi ucisese. Mazarini, când îi va veni rândul, avea să-i joace.

El urmă:

— Cuibul o dată descoperit, avem în mână pasărea.

— V-ați gândit cel puțin să faceți o percheziție?

— Oh, Monsenior, o percheziție e ceva grav. Asta sperie păsările. Am făcut o simplă vizită...

— Și ce s-a găsit?

Pentru a doua oară, Mazarini ascunse sub pleoape intensitatea privirii sale și, pe cel mai nevinovat ton din lume, răspunse:

— Nimic.

— Cum nimic? zise Cardinalul, temător și neîncrezător.

— Vai, Monsenior... În ajun pasărea zburase. Richelieu începu să străbată cabinetul cu pași agitați.

— Iată-ne foarte înaintați, cu tactica dumneavoastră excesiv de prudentă.

— Așteptați, Monsenior, așteptați sfârșitul. Noi nu avem decât un capăt al firului, acela pe care-l ține domnul Bernard; dar mai e și celălalt capăt. Iar acolo este... o mare doamnă...

— Regina! tăie Cardinalul nerăbdător.

— Da, așa e! Ei bine, Eminență, servitorul Eminenței Voastre are azi certitudinea că între domnul Bernard și regină există ceva mai mult decât prietenie, chiar decât complicitate.

— Ce poate să fie?

— O taină!

— O taină? Vorbiți! Ce știți? Din nou Mazarini plecă privirea.

— Nimic. V-am spus-o, nimic. Dar acest secret Eminența Voastră poate să-l afle mâine și, dacă-l cunoaște, nu are să se mai teamă nici de domnul Bernard, nici de ilustra sa prietenă. Căci, atunci, Eminența Voastră o are în mână pe regină.

Richelieu era împlânzit acum. Italianul îl adusese cu iscusință acolo unde vroia să-l aducă. Stăpânul simțea de altfel că șiretul consilier nu-i spunea tot adevărul, că el mai știa și alte lucruri.

— Bine, zise el, îl voi vedea pe domnul Bernard. Dar unde se află acum? Căci mi-ați spus, nu-i așa? că i-ați pierdut urma.

— Am spus eu asta? Eminența Voastră se înșeală. Încă în această noapte veți putea vedea persoana, numai să doriți.

— Perfect! Și, pentru ca pasărea să nu mai fie ispitită să-și folosească aripile, eu sunt de părere s-o punem într-o colivie cu vergele groase.

Mazarini ridică imperceptibil umerii.

— Rău, Monsenior, rău! zise el ușor.

— De ce rău?

— În colivie păsările frumoase nu cântă!...

— Fie! Ai dreptate și de data asta. Unde-aș putea să văd pe...

Domnul Bernard? Noaptea asta pasărea o va petrece la Carmei Cite.

— De unde știți asta?

— O damă de onoare a reginei, care binevoiește să se intereseze de mine...

— Încă o femeie! Hotărât, domnule Mazarini, dumneata ești un maestru!

— O! Monsenior, un slujitor, un umil slujitor, al Eminenței Voastre.

Cardinalul se pregătea să plece, dar Mazarini rămânea încă nemișcat.

— Ce e? întrebă Richelieu surprins.

— Pentru această mică expediție, poate că ar fi nevoie de un om sigur.

Marele bărbat nu cunoștea frica, îl privi disprețuitor pe tovarășul său.

— Îl avem pe Chavigny.

— Nu. Domnul Chavigny e fidel, devotat, dar acolo se poate ivi vreo mică încurcătură și un om de sabie va lucra mai bine...

Richelieu păru la început că șovăie. Apoi, după o scurtă ezitare, se hotărî:

— Chavigny! chemă el.

Secretarul de stat trebuie că nu era departe, căci apăru instantaneu.

— Chavigny, cine e de gardă aici în noaptea asta?

— Un locotenent de mușchetari, cred.

— Cum îl cheamă?

— Vă spun imediat.

După o clipă, Chavigny se întoarce:

— Cine e? Întrebă cardinalul, nerăbdător.

— Domnul d'Artagnan, Monsenior!

— Foarte bine, murmură el. E tocmai ce-mi trebuia.

Apoi, cu voce tare, el ordonă:

— Poruncește domnului d'Artagnan să intre.

† Capitolul 10 – „La Gogoșa de molift”...

Dacă, ascuns într-un colț al micului palat Aiguillon, cavalerul Mystere ar fi putut asista la scena pe care am descris-o mai sus, poate că și-ar fi dat mai ușor seama despre soarta casetei sale. Dar el habar n-avea că afacerile sale ar fi putut interesa seniori atât de puternici ca Eminența Sa Cardinalul ministru și domnul secretar de stat Giulio Mazarini. Cât despre domnul Bernard, cel mult dacă tânărul începea să bănuiască amestecul acestui personaj enigmatic în nenorocita lui aventură. Nu știa nici un lucru precis în privința lui. Acest om, care avea o frică atât de mare de vânt, rămănea pentru el o ființă mitică, unul din acele spirite răufăcătoare care trec lăsând ruine în calea lor. Totuși, cavalerul pierduse totul afară de speranță și curaj. Depărtându-se de Place Royale alături de tăcutul său prieten, el rememora întâmplările acestei zile mari. Se întreba, cu o ușoară neliniște, unde-l va purta steaua, dacă el va continua s-o urmeze în felul cum începuse. Mai ales acum, când avea de descurcat această problemă gravă, putea el să pună capăt căutării norocului său care zburase, nu se știe unde și cum? Când arătase prietenului său ruina sa, Cyrano se mulțumise să scape o înjurătură, să mormăie ceva ca un jurământ, apoi, cu autoritate, îl trase după sine cu un pas iute. Alergând după el, tânărul îndrăznise să-i pună această întrebare: „Unde mergem”? fără succes dealtfel, căci tovarășul său se

mărginise la acest răspuns laconic: „O să vezi tu!” Bietul oștean nu vedea deocamdată nimic altceva decât acoperișurile caselor amestecate peste capetele lor mascând un cer plumburiu, firme atârând în vârful stâlpilor și străzi necunoscute care defilau monotone, unele după altele. Traversară Sena, pe un pod de lemn, mărginit de case de lemn. Poate era podul Noire-Dame. Cyrano încetini pasul.

— Suntem aproape.

Apăru o stradă veche, întortocheată și murdară. Se aflau la Cite. Portalul unei biserici, Sainte-Madelaine. E strada evreimii. Cyrano s-a oprit. În fața lor se deschide o dugheană într-o casă scundă, înspăimântător de umflată, gata să se prăbușească în stradă. Această construcție trebuie că datează din vremea regelui Carol al VII-lea, cel puțin. Prin vitraliile mici se strecoară un licăr ca de felinar, care desenează o dungă în întunericul de afară. Cavalerul putu să distingă firma: o gogoasă de molift. Ah, așa? Un cabaret? Ce glumă! Așadar spre cabaret îl trăsese prietenul său în această goană nebună?

— Să intrăm, zise poetul. Aici vom fi liniștiți și vom vedea clar lucrurile. Dealtfel, adăugă el, afacerea e încurcată și două capete valorează mai mult decât unul singur.

Pronunțând aceste cuvinte, Cyrano intră, împingând de la spate pe prietenul său, care nu se simțea în largul lui. Ilustrul cabaret „La gogoasa de molift” a avut gloria să intre cu numele său în istoria literară pentru a fi adăpat șapte-opt generații de poeți. Oameni pe care setea de glorie nu-i împiedică de a simți și alt soi de sete, și care la ieșirea din vechiul ev galic păstrau intactă religia, de o vechime respectabilă, a viței-de-vie. Această sală joasă, cu grinzile afumate, data într-adevăr din timpul domniei lui Carol al VII-lea și ea văzuse șezând în fața meselor sale de lemn toate celebritățile celor două secole trecute, de la poetul delicios al Baladei Doamnelor de odinioară, până la nemuritorul autor al povestirii Gargantua și Pantagruel.

La începutul noii domnii, ea adăpostise pe toți libertinii Parisului. Mai purta încă doliu după Theophile și după des Barreau, victimă a intoleranței religioase a epocii, unul ars în efigie și mort de frică și de supărare, celălalt tras de-a binelea pe roată. de atunci, poeții încetaseră cu blestemele împotriva lui Dumnezeu și a Papei. se consolau pentru libertatea pierdută alunecând adânc în desfrâu. Bautru, care nu era mai puțin ateu decât alții, deși se prenumăra printre prietenii

domnului Cardinal, el era cel care îl respecta pe Dumnezeu, dar nu-l frecventa, Bautru zicea despre „Gogoșa de molift” că acolo se vinde nebunie în sticla de vin. Poetii și militarii se îmbătau împreună cu această licoare dătătoare de nebunie. Mari seniori veneau și ei aici să bea vinul acela generos.

La ora târzie când cei doi tovarăși intrau la „Gogoșa de molift”, sala, plină de fum, era înțesată de consumatori: poeți și mușchetari, tineri sclivisiți făceau cu ochiul comediantelor înconjurate de figurile dubioase ale camarazilor lor de teatru. Erau aici chiar și magistrați înalți de la Chatelet, dar își lăsaseră robele la vestiar. Înăuntru era un vacarm îngrozitor. „Iată ce înseamnă pentru Cyrano liniște”, se gândi melancolic cavalerul. Prietenul care-l condusese, ca un cunoscător, prin hățișul meselor și scaunelor, se opri în fundul sălii. Acolo, în fața unei mese, sta singur un om gras. Acest zdrăhon impunător era dealtfel de ajuns ca să umple tot locul.

Cu pântecul său cât o butie, și cu fața iluminată de plăcere el ar fi putut figura destul de fericit ca emblemă acestui templu al mâncării și băuturii. Călare pe un butoi găurit, ținând un pocal în mână, ar fi fost imaginea perfectă a lui Gambrinus, regele berii, zeul tavernelor renane. În fața lui se întindea o masă pantagruelică și furculița pe care o mânuia făcea o adevărată demonstrație de scrimă luptând împotriva grămezilor de cărnuri și tocături, din care s-ar fi putut ospăta pe săturate mai mulți flămânzi. El nu se întrerupea din mâncat decât spre a da sărutul său unei căni mari, pe care o golea la fel de iute ca atunci când o umplea. Pe trupul său de uriaș, veselul chefliu purta un cap mare frizat, ca un conte german. Regimul pe care-l urma îi păstra, la aproape cincizeci de ani ai lui, obrazul fraged, ochiul viu și gura rumenă ca în adolescență. Zărindu-l, Cyrano răsufă multumit.

— Bachus fie lăudat! șopti el. Sosim la timp. Nu a ajuns, bănuiesc, decât la aperitive. Oracolul încă nu e beat.

Și împingându-l cu o mișcare energică pe tânărul său tovarăș în fața lui, zise:

— Saint-Amant, ți-l prezint pe prietenul meu, cavalerul Mystere. Mâncăul rămase cu furculița în aer.

— Cavalerul... cum?

— Mystere, repetă apăsător poetul.

— Aha, foarte bine. Așezați-vă amândoi. Și le arată două scaune în fața lui.

— Așa cum ne vezi, Grasule, era porecla lui Saint-

Amant, noi venim din Place-Royale...

— Nu mai spune, Savynien fiule. Înțeleg mutrele voastre sinistre. Tânărul trebuie să se fi distrat nebunește în piața dorică.

— Ehe, nu s-a plictisit pe cât s-ar părea că te gândești tu. Orice ar fi, nu de asta venim aici. Și, mai întâi, află că acest cavaler este cel mai bun amic al meu.

— De când? întrebă Saint-Amant.

— De azi după-amiază, de la ora trei... după orologiul de la Samaritaine. Exact în clipa aceea a avut inspirația să mă scape de jigodiile de pe Pont-Neuf, care țineau morțiș să mă taie în bucăți.

† Capitolul 11 — „Poeții conspiră”

Această afirmație îl făcu să tresară pe Saint-Amant, care era cât p-aci să-și piardă răsuflarea.

— Ce tot îndrugi, poete? spuse el după ce bău.

— E drept, mărturisi Cyrano, tu n-ai de unde ști. Am omorât maimuța lui Brioche.

— Cum? tu ai ...

— ... am omorât maimuța. Și am toate motivele să cred că l-am altoit și pe stăpân, și încă vreo câțiva lăudaroși.

— E ceva nemaipomenit! suflă sentențios uriașul.

Aceste destăinuiri incoerente îl lăsară o clipă mut. Deodată se pomi pe un răs homeric, zicând:

— Un subiect foarte bun de pus în versuri burlești. Vreau să compun o operă nouă și tu îmi dai subiectul.

— Nu trebuie să râzi, dragul meu. Ceea ce vrem să-ți spunem este foarte serios.

— E posibil? Atunci, fii clar, că tu vorbești în enigme ca defuneta Sibylla din Cumae.

— Ai dreptate. Am să-ți dau lămuririle cuvenite. Mâncăul încordă iute brațul:

— Savynien, fiule, dacă ai de gând să vorbești mult ... uitate aici! Și, chemând o chelneriță: Gavote, adu de băut acestor gentilomi. Nimic nu e mai obositor decât să vorbești fără să bei. Apoi, după ce apăru ulcica și paharele erau pline, îl îndemnă:

— Așa, acuma te ascult!

— Află că acest cavaler a sosit la Paris azi-noapte venind din armata lui Artois.

— Ce corp? întrebă Saint-Amant. Gassion? Ranzau?

— Gassion, răspunse cavalerul.

— Perfect.

— Cum îți spuneam la început, cât ai bate din palme, tânărul acesta mi-a salvat viața expunându-și-o pe a sa; aseară a scăpat din ghearele acelei secături care se numește Domnul pe o fermecătoare domnișoară de onoare a reginei și în noaptea asta a prezentat pentru prima oară armele la casa Rohan, unde, din-tr-o singură lovitură, a știut să câștige bunele grații ale ducelor și ale doamnei de Guemence și invidia abatelui de Gondi.

Ascultătorul înălță capul în semn de admirație.

— Această ultimă ispravă le întrece pe toate celelalte. Iată ce înseamnă să nu pierzi timpul.

— Așteaptă! Nu știi nimic până acum. Între timp a găsit mijlocul să se lase despuiat de o avere enormă pe care o purta asupra lui.

— O avere?

— ... enormă, da, prietene! Așa cum îl vezi, cavalerul avea, la sosirea lui în Paris, un tezaur incalculabil. Și acest tezaur i-a fost șterpelit peste noapte. Așa încât, bogat ca un Cresus ieri-seară, el e, la ora aceasta, ceva mai sărac decât Iov.

Saint-Amant se opri din înfulecat și își plimbă de la Cyrano la cavaler privirile nedumerite. Îl mințeau? Nu, tovarășii lui de masă erau serioși ca doi auguri; soldatul cu chipul lui de puștan înțelept, poetul însuflețit de povestea lui.

— Să bem un pahar! îi îmbie el doctoral. In vino veritas. Prosit!

— Dar, zise Cyrano, văd că nu înțelegi prea bine situația. Motivul e că nu știi povestea cutiei.

— Ce cutie?

— Cutia în care era cetluit norocul cavalerului.

— Norocul lui sta deci într-o cutie?

— Saint-Amant, dragule, spiritul tău, așa de lucid de obicei, este întunecat din cale-afară în seara asta. Hotărât, tu nu înțelegi nimic.

— Pentru că nu voi fi băut de ajuns, poate, zise filozofic veselul tovarăș.

Cyrano se întoarse către prietenul său care, ascultând

liniștit, se întreba unde avea să ajungă povestitorul.

— Cavaliere, scumpul meu copil, am să-ți cer un semn de încredere. Acest gentilom se numește Lare-Antoine Gerard de Saint-Amant. Sub aparențele nebunatice ale unui mare bețivan ... el ascunde cu modestie un spirit fără egal și o înțelepciune adâncă ...

— Savynien, mă umpli de mirare.

— Taci, butoiule! Nici nu s-ar putea să fie în lume atâta mirare ca să te umple în întregime! ... Așa cum, cavaliere, eu am pentru el, mărturisesc, o prietenie de neclintit.

— Și pe care ți-o acord și eu.

— Lasă-mă să vorbesc. Înainte de a naufragia în această tavernă unde se ocupă să creioneze în rime burlești, răgazurile pe care i le lasă un stomac fără sațiu, el a servit Franța, umplându-se de glorie pe mare și în țările străine. A fost onorat cu încrederea regelui în misiuni secrete. A văzut Anglia, Flandra, Germania, Italia ...

— Puțin și din Turcia ... Astea sunt țări triste, lipsite de lucrurile cele mai trebuincioase. Nu găsești nici un cabaret ca lumea!

— Ca să spun totul în două cuvinte: vitejia săbiei sale nu dă de rușine pe aceea a furculiței sale. Și capacitățile spiritului său le depășesc chiar pe cele ale stomacului.

Cavalerul, din ce în ce mai nedumerit, asculta această prezentare ciudată, pe care Cyrano o făcuse pe tonul cel mai serios.

— Iată de ce te-am adus aici, încheie gasconul, atingându-i umărul. În împrejurările grele în care ne zbatem, m-am gândit c-ar fi bine să facem apel la această minte iscusită și, la nevoie, la această spadă vitează.

— Le-ai câștigat, fiul meu ... În sănătatea ta și a prietenului tău, cavalerul Mystere! zise prietenos lacomul atacând o farfurie nou adusă.

— Ai de gând să taci? Saint-Amant e pe deasupra un om cu relații, el este în grațiile unor înalte personaje al căror ajutor ne poate fi util. Frumoasa și savanta ducesă de Mevers îl apreciază ...

— Prințesa Marie binevoiește într-adevăr să mă onoreze cu prietenia ei.

— Te voi ruga deci, conchise poetul, să mă autorizezi să încredințez discreției acestui adevărat gentilom ceea ce ai binevoit să-mi relatezi din povestea ta. Răspund de el ca de mine însumi.

Fără nici o ezitare, Mystere răspunse:

— Domnule Bergerac, încredințându-vă secretul meu v-am permis să vă folosiți de el cum veți crede de cuviință. Numai dumneavoastră veți aprecia însă ce poate fi dezvăluit și ce e potrivit să fie trecut sub tăcere, ca să nu compromită alte persoane.

— Iată o vorbă la locul ei! aprobă Saint-Amant, întinzându-i mâna lui cât lopata. Vorbești ca un oștean adevărat.

Apoi, întorcându-se spre Cyrano, întrebă aprinzându-și o pipă de pământ cu coada lungă:

— Ei, e deci așa de grav?

— O să puteți judeca îndată: cavalerul nu-și cunoaște familia: a fost crescut de cavaleri rătăcitori ...

— Excelentă educație!

— Unul din acești oameni păstra într-o casetă unele hârtii pe care-și întemeia nădejdi de îmbogățire. Iar acest om a murit! Înainte de a muri însă, el a putut totuși să se spovedească unui preot și i-a dezvăluit secretul speranțelor sale.

— Ele se bazau pe tânărul nostru amic?

— Ai ghicit! Dar acesta nu cunoaște amănuntele. El știe doar atât, că speranțele aveau să se realizeze îndată după ce cutia va fi predată unui al treilea ...

— Pot ști cui?

— Cavalerul nu știe. Caseta trebuia să ajungă la destinație printr-un intermediar.

— Și cum se numește intermediarul? Cyrano îl întrebă cu privirea pe cavalier.

— Domnul de Guitaut, răspunse acesta.

— Căpitanul gărzilor reginei?

— Chiar el!

— Bine! Și l-ați văzut pe căpitan?

— I-am adus la cunoștință misiunea cu care eram însărcinat. El mi-a răspuns „să mă duc fără întârziere cu cutia”.

— Și?

— Chiar în ziua sosirii mele, cât am lipsit de la han, valiza mi-a fost scotocită și cutia a dispărut.

Saint-Amant scoase din gură lunga țevă de pământ. Rotocoale de fum albastru se sloboziră dintre buzele lui, semn de mare emoție. Apoi, după ce-i scutură capătul, el întrebă:

— Domnul de Guitaut știa adresa cavalierului?

— Nu, zise tânărul surprins de asemenea întrebare.

— A putut să te urmărească?

— Nu m-am întors acasă.

— Lovitura nu vine deci, din partea aceasta. M-ar fi surprins asta la un ofițer 'oial și cinstit ... Continuați!

— Asta e totul!

— E prea puțin. Să vedem deci. Afară de cutiuță n-a dispărut nimic?

— Nimic. Chiar punga cu bani a rămas neatinsă.

— Cunoștea cineva existența acestei casete?

— Nimeni nu știe, chiar în clipa asta, decât noi și domnul de Guitaut.

— Și hoțul, completă Saint-Amant. Băjbâim prin ceață. Pufni de mai multe ori la rând, apoi, dintr-un nor de fum, întrebă:

— Spune-mi, unde ai locuit?

— Într-o casă mică, aproape de Colegiul Navarei. La Babette.

— Și chiar din prima zi s-a întâmplat buclucul?

— În aceeași zi.

Norul de fum se îndesi. Saint-Amant clasa ideile.

— Aveați vecini?

— Nici unul. Gazda locuia la etajul întâi iar eu la al doilea,

— Gazda asta, Babette, ce fel de femeie e?

— O femeie mică, destul de ciudată, un pic nebună, mi s-a spus. Mi-a vorbit de un bărbat care locuise câteva zile în camera mea și care plecase chiar în ajunul sosirii mele. În legătură cu asta îmi amintesc un detaliu foarte hazliu. Acest locatar ar fi plecat brusc ... din cauza vântului.

— Cum, din cauza vântului? repetă Saint-Amant prin norul de fum.

— Chiar așa, zise cavalerul. Veți putea afla urma după asta?

— S-o luăm încet. Cum se numea acest personaj?

— Domnul Bernard.

Pipa, nerăbdătoare, fumegă iar.

— Bernard? ... nu! ... Nu-l cunosc. Și totuși ... vântul?!

— Credeți, ca și mine, că acest Bernard a avut un rol în afacerea mea? El sau cineva dintre ai lui ...

— Stai, nu așa repede! Prea vă grăbiți să trageți concluzii. Nu! Totul arată, dimpotrivă, că acest domn Bernard nu e el hoțul.

— Cine e atunci?

— Mai degrabă ...

— Cine? șopti cavalerul sufocat de emoție, gata să se năpustească pe urmele hoțului.

— Vântul, zise încet prorocul.

Cei doi prieteni făcură ochii mari. Întrebările li se îngrămădeau pe buze. Dar, cu încetineala sa metodică, Saint-Amant începuse să îndoape pentru a doua oară pipa. Ei trebuiră să aștepte sfârșitul acestei ocupații serioase.

— E foarte limpede, reluă augurul, aruncând un fum mirositor, numai vântul poate fi. Neștiind nimeni de casetă, nimeni nu putea alerga să o caute.

— Totuși, a dispărut.

— Da, dar cel care a găsit-o n-o căuta cătuși de puțin. El căuta altceva. Știm noi ce: îl căuta pe domnul Bernard.

— Atunci, zise cavalerul, dacă n-are, nimic nici cu mine, nici cu caseta mea, mi-o va da înapoi.

— Hm, mormăi mîncăul. În privința asta, mai domol!

— La ce-ar putea sluji ea dușmanilor acestui Bernard, pe care eu nici nu-l cunosc?

— Doamne! ce nerăbdător e omul ăsta! Rămâne de văzut dacă acest chilipir neașteptat nu interesează pe aceia în mâinile cărora întâmplarea l-a arumcat.

— Pe cine bănuiești? întrebă Cyrano neliniștit.

— Ți-am spus, vântul.

— Ce tot îți bați joc de mine cu vântul tău? N-am deloc chef de enigme. Când mă lupt, îmi place să văd ochii adversarului. Explică-te, pentru Dumnezeu: ce înțelegi tu când zici vânt?

— Savynien, fiule, tu ești încă și mai nărăvaș decât prietenul tău. Mulțumește-te cu această explicație. N-am alta mai bună să-ți dau în seara asta. Va fi lumină și mâine.

— Ce-avem de făcut așteptând?

— Nimic.

Cyrano sări în sus de nerăbdare. Celălalt îl calmă cu un gest.

— Nimic, atâta vreme cât nu vom avea cheia enigmei ... adică pe domnul Bernard. Nerăbdătorul cavaler zise, naiv:

— Va dura mult asta?

Fața lată a uriașului se destinse într-un hohot de râs răsunător.

— Prea mult ceri de la mine, puștiule. Tot ce pot să-ți spun este că, din această seară, poți să contezi, trup și suflet,

pe Saint-Amant.

— Și pe Bergerac! afirmă Cyrano.

— Mulțumesc, prieteni. Mulțumesc din suflet. Cei trei tovarăși își strânseseră mâinile laolaltă.

— De mâine, reluă Saint-Amant, vom porni la luptă. O voi vedea pe ducesa de Mevers. Ea cunoaște o mulțime de lume. Poate că omul căutat de noi nu-i e necunoscut.

— O, un personaj atât de fără importanță!

— Ehe, ce poți să știi? Și-acum, hai să mâncăm. E cel mai bun lucru pe care-l putem face aici. După atâtea emoții sunt hămesit.

— pe legea mea, mărturisi tânărul, de când am dejunat, la ieșirea din Louvre, începe să-mi fie foame și mie.

— Așa mai zic și eu! aprobă mâncăul.

Și, observând privirile speriate pe care tânărul le arumca asupra proporțiilor recentului său festin, el se grăbi să explice:

— Până acum am cinat! Acum încep să supez.

Cavalerul rămase cu gura căscată. Saint-Amant comandă mâncărurile, alese pe sprânceană și stropite din belșug cu cele mai bune vinuri.

Câteva clipe mai târziu, nu se mai auzea în fundul sălii, unde se aflau, decât țâcănitul vesel al furculițelor și ciocănitul paharelor.

Grasul nu se lăudase. El făcea față bucatelor cu nepotolită ardoare, de parcă abia sosise din postul Paștelui. Cyrano, pe gânduri, mai mult bea decât mânca. Cât despre cavalier, el ținea piept cu îndrăzneală ambilor prieteni, mâncând și bând cu o frumoasă poftă tinerească. Saint-Amant îl privea cu ochii lui de cunoscător, aprobând prin clătinări din cap.

— Savynien, ce-mi place la prietenul tău, zise el, în timp ce se lupta cu o aripă de pasăre, este că necazurile nu i-au tăiat pofta de mâncare.

— Da, aprobă absent poetul.

— Ah, tu nu mânânci de loc? Ce ai?

— Nimic.

— Hm, pun prinsoare că te gândești la ceva și că eu știu la ce anume?

Grasul urmă nemilos:

— Puștiule, trebuie să știi că acest om, viteaz până la eroism, se teme de un singur lucru pe lume ... de ce crezi că se teme? de o nimica toată. Ia să vezi: Cyrano curajosul

tremură în fața unei ... pălării.

— Saint-Amant zise spadasiul, al cărui chip se împurpură.

— E adevărat că pălăria aia e roșie? Cavalerul, amuzat, izbucni în râs.

— Ciudată țară e asta, unde nu există teamă nici de Dumnezeu, nici de dracul, dar unii se tem de vânt și alții de o pălărie.

Cyrano îl întrerupse:

— Mai încet, nefericite. Tu nu știi de unde suflă vântul acela și pe ce cap stă pălăria despre care e vorba.

— Ei, și? ce-mi pasă! Eu nu știu decât un lucru: că mi s-a furat caseta și că voi merge s-o caut acolo unde este, chiar de-ar sufla vântul din iad, și împotriva tuturor pălăriilor din lume — inclusiv aceea a domnului Cardinal.

— Bravo, iată o vorbă de curaj, aplaudă Saint-Amant. Să bem un pahar de vin în sănătatea domnului Bernard.

— Cavalerul ridică paharul. Dar Cyrano rămânea tot încruntat.

— Sunteți neliniștit, îi zise tânărul.

— Doamne! Fă-mă să mă bat contra a douăzeci de oameni, contra a o sută, chiar o mie, înarmați cu săbii, sau chiar cu ciomege. La lumina zilei însă, ca să văd de unde vin loviturile. Mă pot bate cu toți dintr-odată. Dar ca să mă bat în întuneric contra fantomelor ... brrr!

Cyrano spusese acestea cu un accent de groază. Cavalerul strigă:

— Atunci, nu putem conta pe dumneavoastră?

— Ce? ce tot spui? zise gasconul ridicând mândru capul. Așa îl crezi tu pe Cyrano de Bergerac? Să vină dușmanii, sunt alături de tine și n-ai să mă vezi dând îndărăt nici un pas ...

Încredințați, ceilalți aplaudară: îl regăseau pe prietenul lor bățios și netemător de nimic.

Dar, de data asta, poetul nu se mai oprea:

— Un hoț, la urma urmei, nu e decât un hoț. Dacă e un hoț cu pălărie de cardinal, cu atât mai rău pentru el!

— Nu știu încă nimic, voi să-l întrerupă Saint-Amant.

— Va fi nevoie ca aceste fantome să se intrupeze și când voi avea în față oameni în carne și oase ... atunci să te ții!

— Ah, cum aș vrea să am unul acum în față, oftă cavalerul, cu vocea sa catifelată de adolescent.

O beție veselă începea să li se urce la cap celor trei tovarăși.

— Prieteni, zise Cyrano, nu-mi place politica. E un joc cu zaruri măsluite, unde cel mai viteaz pierde. Rareori găsești norocul și cel mai adesea frânghia. Dar pentru acest prieten voi merge până la capătul pământului și voi da de cel ce ne va sta în cale ...

Saint-Amant îi tăie brusc frumoasa frază:

— Ia uitel! zise el cu un aer de compătimire.

De câteva clipe, un biet om dădea târcoale mesei, aruncând priviri pofcioase spre sticle și spre bucate.

— E Linieres, strigă Cyrano.

— Se pare că-i e foame, observă cavalerul înduioșat de această mutră gălbejită, în mijlocul căreia înfloreau un nas rubiniu.

— Hei, Linieres!

Personajul nu se lăsă chemat de două ori.

— Ți-e foame, prietene?

— Puținel, se bâlbâi acesta.

— Și sete?

Ochii păcătosului se aprinseră.

— Grozavă!

— Atunci, așează-te.

Costelivul Linieres se așeză între veselii comeseni, care nu avură nevoie ca să se strângă să-i facă loc.

— Mănâncă, zise Cyrano.

— Și bea, adăugă Saint-Amant.

Fără să aștepte invitația, simpaticul bețiv începuse să se îndoape pe tăcute. În cutia strâmtă care-i servea drept piept, el rostogolea neostoit mormane de bucate și potop de băutură.

Fără să se mai ocupe de invitatul lor, cei trei prieteni își reluaseră convorbirea. Însuflețiți de căldura vinului și de satisfacția care însoțește o digestie ușoară, ei vorbeau acum nici mai mult nici mai puțin să pună Parisul pe jar și să-i bea sângele, ca să afle caseta cavalerului. Cyrano, care uitase de orice temeri, se arăta cel mai întărit din toți trei. El propunea să meargă s-o caute la palatul Cardinal. Cavalerul trebui să-l domolească. Noaptea înainta, sticlele se goleau, ardoarea războinică a mesenilor se întea.

— Drace! făcea Cyrano, izbind cu pumnul în masă, numai să afle Saint-Amant de acest Bernard și vom vedea noi apoi.

— Să fim prudenți! sfătuia oșteanul, a cărui limbă începea să se încheieze.

Fără să piardă măcar o îmbucătură, Linieres holba ochii speriat, păzind echilibrul sticlelor, amenințate de violența lui Cyrano.

— Să fim prudenți, repetă cu încăpățănare cavalerul. Și mai ales, să vedem de unde suflă vântul.

Linieres îi șopti la ureche lui Saint-Amant:

— Cine e tânărul ăsta înțelept?

Grasul chefliu, al cărui obraz ardea în toate flăcările iadului, se aplecă și-i spuse în taină:

— E un mare senior deghizat!

— Aha!

— Privește-l bine! El a venit la Paris special ca să-i vină de hac domnului Cardinal.

Bețivul, năucit, fu cât pe-acți să se sufoce.

— Și, cum el e un prieten al meu și al lui Cyrano, noi îi vom veni în ajutor.

Linieres trebui să bea o dușcă bună, ca să-și revină din emoție.

— Credeți că veți izbuti ... În trei?

Saint-Amant îl privi cu un aer de demnitate ofensată:

— Te îndoiești de asta? De altfel, dacă vom avea nevoie și de al patrulea, ne ești la îndemână.

Ticălosul era cât pe-acți să intre sub masă, dar chinul lui nu se isprăvisese. Mistificatorul adăugă, fără să clipească:

— Tânărul senior fiind prietenul nostru, nu vei șovăi, sper, să te lași tăiat în bucățele, pentru el...

— Bine ... Înțeles! găngăvi Linieres, cu o strâmbătură de nedumerire.

De aci înainte el privi cu ochi speriați pe vecinii săi. Cyrano urma să tunde, iar cavalerul să recomande prudența, dar cu priviri și cu un ton fioros, care îi ridica părul măciucă în cap bietului bețivan.

La ora asta, Linieres n-ar fi dat doi bani pe pielea Cardinalului. Ar fi fost cu atât mai greu să-i dea, cu cât nici nu i-ar fi găsit în buzunar!

† Capitolul 12 — Vântul neprielnice

Când cavalerul se ridică de la masă și se despărți de prietenii săi, bătea miezul nopții. Bietul băiat avea capul nițel cam greu. Nu fiindcă vinul și mâncarea bună l-ar fi amețit. În decursul vieții de soldat făcuse chefuri, nu glumă. Nu! Era o beție cu totul deosebită aceea pe care o încerca el: una pe care o dau mulțimea de evenimente îngrămădite... o defilare prea rapidă de lucruri și de oameni... și mai ales prea multă vorbărie.

Cuvinte! Urechile îi zbârnâiau. Vorbirea păsărească din Place-Royale se amesteca în creierul său cu glumele zănatice din taverna „La gogoșa de molift”. Totul făcea o harababură din care el nu mai putea alege nimic.

Și ce aventuri! Vesele sau tragice, fericite sau nefaste, ele se precipitau începând de dimineață unele peste altele, fără să-i lase nici măcar timp să răsuflă. Uf, câte emoții! Niciodată, nici în zilele de luptă, nu simțise atâtea. Fuseseră de toate felurile, de la cele mai plăcute până la cele mai violente. Două impresii dominau. Prima: bucuria de a simți bătând, la unison cu a sa, inimile viteze ale celor doi prieteni ai săi: cutezătorul și romanțiosul Cyrano, înțeleptul și atleticul Saint-Amant! Și apoi, mai presus de toate, emoția dulce pe care i-o da deșteptarea, în sine, a unui sentiment necunoscut, delicat și dulce, asemenea îmbobocitului unei flori gingașe, udată de rouă și înmiresmată de toate parfumurile pământului.

Oh, scumpe Cyrano! Scumpe Saint-Amant!... scumpă și frumoasă Claire!... și chiar tu, scumplete bețivan Linieres, cu fața slăbită de înfometat!

Încă puțin și cavalerul l-ar fi binecuvântat până și pe hoțul său. Și, la urma urmei, de ce nu? Nu-i dădea el oare ocazia să pună la încercare aceste prietenii deosebite?

Cu toate acestea, tânărul pica de somn. Cyrano se oferise să-l ia să doarmă împreună, în strada Grenetail, la „Berbecul Alb”, dar înțeleptul Saint-Amant se împotrivise acestui aranjament.

— Pentru că întâmplarea a făcut să confunde pe cavaler cu un personaj, această nenorocire, care a avut consecințe supărătoare, poate să producă în viitor și din cele fericite. În încurcătura noastră, trebuie să me folosim de cele mai mici ocazii. de aceea, părerea mea e ca prietenul nostru să se întoarcă la vechea lui locuință.

Această decizie înțeleaptă obținuse asentimentul tuturor

și ei se despărțiseră fixînd o întîlnire pentru a doua zi de dimineață.

Toate acestea treceau din nou prin mintea cavalerului, în timp ce se îndrepta spre o odihnă binemeritată. De bine de rău, se descurca prin hățîșul străzilor. Era obosit. Dormea aproape de-a-n-picioarelele. În jurul lui era întuneric. Deodată însă tresări. O umbră de om îl atinse în treacăt. Prietenii săi îl avertizaseră despre surprizele nopților pariziene, de aceea el duse mîna la garda săbiei și, în această atitudine, gata să o tragă afară, cu ochiul și cu urechea la pîndă, își urmă drumul.

Cavalerul nu se înșelase. Un pas zgomotos îl însoțea. „Dacă e un hoț de buzunare, își zise el, își va găsi nașul”.

Umbra mergea acum în fața lui, fără să se întoarcă: el o văzu alunecînd înainte, prin fața casei. El vîrîse de-acum cheia în broasca porții, dar o voce, mai degrabă un murmur îl făcu să tresară.

— Suflă un vînt rău în noaptea asta!

Noaptea era calmă și senină. Nici o adiere nu tulbura aerul. Totuși fraza asta el o auzise, o voce o rostise cu adevărat. Cavalerul ciuli urechea. Nu mai auzi nimic. Fusesse prada unei halucinații. Preocuparea spiritului său se materializase în această formulă ciudată, goală de orice înțeles real.

El voia să treacă mai departe, rîzînd de întîmplare, cînd același murmur îi atinse auzul. De data asta vocea zicea:

— Am noutăți de la domnul Bernard.

— Pe steaua mea, jură în sine cavalerul, de data asta am auzit bine.

Lute, făcu un pas înspre partea dincotro venea vocea. El își înăbuși un strigăt de surpriză. În umbră, un om, acela cu care se întîlnise în cale, îl privea fix, cu degetul pus pe buze.

Brusc, necunoscutul făcu stînga-mprejur și, cu pasul lui răsunător, trecu mai departe. Tînărul porni pe urma lui. Îl văzu luînd-o la stînga, în lungul colegiului. Îi trecu prin minte că e atras într-o cursă. „Ia să văd ce vrea de la mine!” Ca să fie cu inima liniștită, el se încredință că sabia juca ușor în teacă. Apoi porni mai departe pe urma celui necunoscut, în curtea Clopin, care era un fel de fundătură. Curtea era ferită de vederea dinspre stradă. La lumina slabă a unui felinar atârnat de perete, el găsi un cal înșeuat și cu frîul gata legat de o verigă. Necunoscutul îl aștepta aproape de cal,

cu obrazul luminat de im răs vesel și frecându-și mâinile cu cea mai vie satisfacție. Cavalerul îi spuse:

— Domnule, ați pronunțat câteva cuvinte care mi-au dat imboldul să ascult mai multe. Nădăduiesc că-mi veți explica.

— Ssst! întrerupse necunoscutul. Și Cu degetul întins, el arată partea străzii de unde veneau și unde se afla casa cavalerului.

— Totuși...

— Ssst! zise din nou necunoscutul. Apoi, dintr-o singură răsufare zise:

— Nu trebuie să vă întoarceți la Babette, totul a fost descoperit. Casa e păzită.

— De cine?

— De cei în slujba omului roșu. de două ore vă aștept. Am văzut sosind poterași de la Chatelet și gărzile Eminenței Sale.

— Ia ascultă, spune-mi cine te-a însărcinat să veghezi asupra mea?

— Cine? zise celălalt clipind șmecherește din ochi. Ehe, știți dumneavoastră prea bine!

Tânărul voi să-i răspundă că nu avea habar. Dar se gândi îndată că, de-ar spune asta, n-ar putea afla niciodată nimic. Evident, îl lua drept altul, drept vreun complice. Cel mai bun lucru era să joace rolul până la capăt.

— Da, răspunse el, știu cine te trimite, ba chiar te rog să-i mulțumești din parte-mi.

— Glumiți cu mulțumirile dumneavoastră. Nu vi s-a spus că vântul era defavorabil?

— O fi uitat să-mi spună.

— Ce imprudență! De aceea poate că nu v-am găsit în celălalt loc?

— Da, zise cavalerul la întâmplare.

— Negăsindu-vă, am mirosit eu o nepotrivire și m-am dus să văd persoana. Ea m-a trimis să vă pândesc aici.

Cavalerul înțelegea din ce în ce mai puțin. El răspunse totuși ca și cum ar fi înțeles:

— Asta-i bună! Iată ce înseamnă să ai o inspirație fericită.

— Sigur! Era și timpul. Mergeați drept în capcană.

— Drace!

— Bună captură pentru domnul Cardinal.

— Te cred, zise cavalerul cuprins de fiori.

În același timp gândea în sine: conversația poate dura

așa mult și bine, fără să înainteze nici cu o unghie. El se hotărî să forțeze lucrurile.

— Să nu pierdem timpul, zise el. Să trecem la lucrurile esențiale. Să vorbim puțin despre... domnul Bernard. Nu mi-ați spus că-mi aduceți vești de la el?

— Fără îndoială.

— Cu atât mai bine!... Hm! Și, cum o duce dânsul cu sănătatea?

— Hotărât, vă arde de glumă. Dacă vă interesează sănătatea lui, puteți să-i cereți lui vești îndată.

— Pot deci să-l văd?

Necunoscutul se sprijinise de crupa calului. Înălță din umeri.

— Pofțiți, luați, zise el, scoțând de sub mantie un pachet pecetluit, pe care-l întinse interlocutorului, iată pentru dânsul.

Cavalerul era simplu și loial. El șovăi să primească acest pachet care i se încredința dintr-o eroare. Un moment se gândi chiar să-l lămurească pe imprudentul mesager.

— Nu veniți deci din partea domnului Bernard? întrebă el.

— Eh, Doamne! Nu, fiindcă dumneavoastră chiar trebuie să-i duceți mesajele mele!... Hai, luați pachetul!

Tânărul reflectă: dacă nu se folosea, din pricina unui scrupul exagerat, de șansa ce i se oferea, pierdea urma domnului Bernard și... În consecință, urma casetei.

— Ei bine, ce așteptați? se neliniști celălalt. Pare-se că nu vă e gândul la asta.

— E adevărat, vântul rău m-a tulburat..Necunoscutul râse încetișor, pe când tânărul, hotărât în sfârșit, lua plicul și-l vâra în buzunar.

„Pe legea mea, gândi el. Mă voi achita predând plicul domnului Bernard. Va fi o ocazie să-i fac cunoștință”. de fapt, el nu știa încă în ce loc putea să-l găsească pe acest Bernard. El se informă:

— Unde îl pot găsi pe destinatar?

— Toate indicațiile sunt acolo. Îngerul a pus un cuvânt pentru dumneavoastră.

„Atunci e bine, își zise în gând cavalerul. Iată-mă acum în corespondență cu îngerii”. Celălalt deslega calul.

— Fiți atent și nu întârziați. La drum și noroc.

— Așteptați, încă un cuvânt: de unde vine pachetul?

— Știți dumneavoastră de unde!

— Da, desigur! Dar cine vi l-a încredințat?

— Îngerul!

— Asta o știu eu, dar, din partea cui?

— Din partea Zeiței, pe legea mea, răspunse necunoscutul cu piciorul în scară.

— Fără îndoială! (Ce? Acum Olimpul?!) Dar... Tânărul nu avu timp să pună o nouă întrebare. Necunoscutul sărise iute în șa, și, luând-o la galop, cobora de-acum panta dealului. Nedumerit, Mystere vroia să se ia după el, dar se aruncă brusc în fundătură, sub ocrotirea întunericului, în fața lui, tocmai se deschidea poarta de la casa Babettei. Vestiți fără îndoială de zgomotul galopului niște oameni apărură în fugă. Unul din ei strigă cu voce tare:

— Oprește!

Călărețul căruia i se adresa porunca nici nu întoarse capul înapoi. Dimpotrivă, apăsând pintenii, o șterse cu toată iuțeala, aplecându-se pe gâtul animalului. Atunci, o lumină sparse umbra și un zgomot sec sfâșie aerul.

Cavalerul recunoscuse acest zgomot, familiar urechii sale.

— Vorbește iarba de pușcă. Ehei, se împute treaba. Galopul se auzea departe, pierdut. Fugarul cotise, se vede, fără piedică, la piciorul pantei.

— Prea departe, zise o voce. L-am pierdut!

— N-am avut noroc, răspunse cineva din interior.

Apoi oamenii intrară în curte și poarta se închise la loc.

— De data asta, își zise cavalerul, nu se poate tăgădui: înot în plină aventură.

Îi vâjâia capul. se așeză pe o piatră și-și scoase pălăria. Continua să stea în fundătură, în curtea mică a lui Clopin, slab luminată de felinar. Deșteptat de zgomotul neobișnuit, un cocoș cântă pe undeva, pe aproape. Atunci, cavalerul începu să reflecteze, atât cât îngăduia haosul din mintea lui.

„De când am ajuns aici, tot mereu sunt luat drept un altul. Cine să fie oare acest altul? Un complice de-al lui Bernard? Cine este domnul Bernard?... Un om care se teme de vânt!... Dar vântul? Drace! are dreptate el: vântul e cam brutal și se întâmplă să aducă cu sine gloanțe”.

Căscă lung. „Așteptând, iată-mă fără locuință, în stradă!... Nu e rost să-mi termin ziua într-un pat bun... pe care, totuși, l-aș merita din plin!”

Ridică fruntea și zâmbi: „În ce lume fantastică am picat? Tot ce mi se întâmplă e lipsit de înțeles. Azi-dimineață eram bogat, cel puțin speram. Seara eram ruinat. Și iată-mă acum,

pe cărarea care duce la bogăție”.

Cuvintele lui Cyrano, când blestemase intrigile întunecate ale politiciii, îi reveniră în minte.

„Voi ajunge la avere?... sau la spânzurătoare?... Nu voi ști asta decât la sfârșit. Nu mai e nici o îndoială: toți oamenii aceștia, care se agită în umbră și cu care mă amestecă destinul meu, sunt personaje înalte. O zeiță nu e deloc o persoană modestă. Și domnul Cardinal nu s-ar neliști atât de părințește pentru niște necunoscuți.”

În răcoarea nopții, micul cavaler își redobândise toată luciditatea.

„Încep să ghicesc că acest Bernard ar putea fi cineva ieșit din comun!... Voi vedea curând. Dar ceea ce-mi scapă este îngerul! Și asta mă intrigă! Fiindcă vreau să cred că nu totul se datorește întâmplării în aventura mea. S-ar putea foarte bine ca cineva să fi împins cu degetul roata Fortunei oarbe, ca să o facă să se învâртеască în favoarea mea... Călărețul din noaptea asta nu mi-a spus oare că este trimis de înger?”

Deodată, un gând nou întrerupse firul meditației: „Era să uit! Mi-a spus că îngerul a scris un cuvânt pentru mine! Ia să vedem!” Cavalerul scoase din buzunar mesajul secret și începu să-l cerceteze la lumina licăritoare a felinarului. Un miros dulce de mosc se împrăștie. „Odor di femina”, zise el deschizând larg nările.

Pachetul parfumat era legat cu panglicuțe în cruce și unite într-un inel de aur. „Un inel!”

Desfăcând nodul, inelul îi rămase în mână.

„Să vedem piatra! E o cifră gravată. Dracu să ia felinarul ăsta, care luminează ca la morți... Este litera A... Un A? Iată că mergem înainte. Să cercetăm și restul.”

El băgă inelul în buzunar și cercetă ceea ce rămăsese. Dar nu mai rămăsese decât un plic gros, pecetluit în ceară cu o inițială: A. pe plic era scris un nume: Domnul Bernard.

Dar o mică bucată de hârtie scăpă dintre panglicuțe. Cu două cuvinte: „pentru Dumneavoastră”, scrise de o mână femeiască.

„Cât farmec are tot ce provine de la o femeie. Iată o hârtie ca oricare alta, și totuși... Un parfum fin se degajă din ea, și se urcă la cap și te amețește...”

O emoție ciudată făcu să tremure biletul între degetele lui. „Nu! reflectă el. Așa ceva nu poate veni din mâinile unei indifferente. de ce-mi bate inima așa de tare? Hârtiuța asta vine de la ea... Poartă parfumul ei. Acest scris sprințar este al

său. Numai mâna aceea frumoasă a tovarășei mele de pe Pont-Neuf a nașei mele, a desenat aceste litere... De fapt, cine ar fi nv vrednică decât ea să poarte acest nume ceresc, dulce și ocrotit îngerul! Da, ca este. Îngerul păzitor! Prevenită de primejdia la care mă expuneam întorcându-mă acasă, ea mi-a trimis pe acel necunoscut. Numai, de teamă să nu se compromită, ea a profitat de întâmplarea a cărei victimă sunt: îmi scrie ca unui mesager. Dealtfel, ce altceva sunt eu pentru ea? I-am oferit sabia mea... Mă însărcinează cu această misiune delicată, îmi încredințează o taină, bazându-se pe loialitatea mea”.

Cum se vede, cavalerul avea un spirit foarte mobil. Nu-i trebui mult ca să clădească un roman întreg. Ca un fulger, un gând alergă prin creierul înfierbântat: „Atunci... ea îl cunoaște pe acest domn Bernard? Asta-i bună! Voi vedea îndată. Să citim!”

Fierbând de nerăbdare, el desfăcu hârtia și, la lumina felinarului descifră greu: „55 va trebui să evite pe 22”

Brațele-i căzură jos. Se sforță să urmeze: „El va găsi pe 24 la locul știut și îl va conduce... la ora convenită... acolo unde știe!...”

De data asta era prea mult. În nasul destinului care îl mințea fără rușine de atâta vreme, omul nostru izbucni într-un râs de mânie și de sfidare.

Într-adevăr, bătaia de joc era prea din cale-afară de mare. Această scrisoare, care venea de la Ea, care-l ducea spre zeița norocului, nu era decât o carte de farmece, un amestec nemaipomenit de cuvinte fără înțeles și de cifre obscure. El râdea... și nemulțumirea era așa de mare, încât avea aproape poftă să plângă cu hohote.

„Hei, cavaliere, îngăimă el, păcătosul de Bernard îți scapă printre degete... N-ai să te întâlnești astăzi cu norocul”.

De ciudă, el mototoli, furios, biletul de pe jos.

„În țara asta nu se scrie mai clar decât se vorbește. Ca să-i poți înțelege pe acești oameni, trebuie să-ți faci educație, nu glumă!”

Cu un gest descurajat, era gata să arunce biletul. Dar îl opri un scrupul: putea el să arunce pe drum această scrisoare, încredințată discreției lui? Desigur că nu.

Deodată scoase un strigăt de surpriză: pe dosul biletului el zărise aceste cuvinte, dulci ca o rugăciune: „Pentru cavalerul Mystere”. Cu inima agitată, citi: „Fiți în noaptea asta, la ora unu, dincolo de bariera Saint-Jacques. Sunteți

așteptat acolo”. Și mai departe: „Ofițerul care păzește la poartă vă va lăsa să treceți arătându-i inelul!”

— Așa mai zic și eu! Se-nțelege foarte bine, izbucni el. Apoi fără să mai zăbovească, pormi la drum. Era așteptat. Tocmai trecea prin fața bisericii Saint-Jacques du Haut Pas, când din turn orologiul bătu grav ora unu.

Cu inima bătând să-i sară din piept, el ajunsese la locul întâlnirii, la bariera Saint-Jacques.

† Capitolul 13 — Consemnul domnului d'Artagnan

Simultaneitatea evenimentelor ne obligă din nou să-l părăsim pe eroul nostru, în clipa sosirii lui la barieră. Trebuie să ne întoarcem la casa Aiguillon, unde am lăsat doi seniori foarte însemnați: Eminența Sa Cardinalul Richelieu și domnul Giulio Mazarini!

Poate, însă, cititorul a observat că nu ne depărtăm decât în aparență de prietenii noștri, când vorbim despre aceste puternice persoane. Oricât n-ar ști unii de alții și oricât s-ar afla ei la extremitățile opuse pe scara socială, parcă întrevedem că, în momentul acesta, există între ei o legătură încă obscură, cu un punct oarecare de tainică legătură.

De la bariera Saint-Jacques până la Petit Luxembourg, distanța e scurtă, dealtfel, și drumul era împodobit de grădini foarte frumoase, al căror aer răcoros era bun de respirat la această oră de noapte. Printre cele mai plăcute trebuie să pomenim grădinile Mănăstirii Carmelitelor, unde am aflat că Maiestatea Sa Ana de Austria tocmai se afla în reculegere. Poate că punctul de legătură între personajele noastre se găsește în jurul acestor grădini.

Iată deci că ne-am întors în sumbrul cabinet al Eminenței Sale. Temutul ministru, pe care toată lumea îl bănuiește că stă în somptuosul apartament al Palatului-Cardinal, se află însă mereu aici, în casa Aiguillon, de veghe la siguranța statului și a lui însuși. Domnul Mazarini, consilierul său intim, este încă în fața lui, la sfat de taină.

Totuși, scena s-a schimbat puțin; bătrânul și-a revenit și

și-a reluat atitudinea lui poruncitoare, pe când alunecosul italian, modest până și în triumf, se face mic de tot și se ține în umbră, la locul său de subaltern umil.

Richelieu se agită nerăbdător, reflectează, face calcule. În curând va fi introdus aici d'Artagnan, pe care l-a chemat și, până să vină. Cardinalul își face planul.

Din colțul său, Mazarini riscă o vorbă.

— Eminența Voastră este sigură de omul ales, de acest domn d'Artagnan?

Stăpânul întrerupse, rece:

— Este fidelitatea personificată!

Mazarini se trase mai mult în colț, schițând o strâmbătură ușoară: hotărât, loialitatea nu e virtutea lui.

— De altfel, veți vedea îndată.

Ușa se deschise. Chavigny intră fără zgomot și, după el, un om de talie mijlocie, de o remarcabilă prestanță.

— Monsenior, zise confidentul, iată-l pe domnul d'Artagnan. Mușchetarul intră cu pas hotărât. După ce salută, rămase în picioare, nemișcat, într-o atitudine perfectă de militar.

Richelieu s-a întors spre italian și privirea lui pare să întrebe: „Ei, ce crezi despre el?”

În același fel mut, Mazarini a făcut un semn de satisfacție, scoțând buzele înainte. Privirea lui spunea tot așa de clar ca și cum ar fi vorbit: „Drace! iată un soldat cum scrie la cartel!”

Fapt este că, la treizeci de ani, viteazul mușchetar parcar fi un adolescent. Figura lui tipic gasconă a rămas prelungă și de culoare brună și dacă ea e lipsită de acel aer naiv care se întâlnește la ucenicul mușchetar și de acea prospețime a primei tinereți, care, vai! se ofilește așa de ușor, ea a câștigat totuși în regularitate. Pomeții proeminenți și nasul încovoiat și obraznic nu ies în afară mai mult decât atât cât trebuie, ca să arate frumusețea corectă a restului feței.

Corpul său și-a pierdut subțirimea caracteristică a adolescenței, fără ca agilitatea și suplețea să dispară. S-a adăugat, pe deasupra, forța maturității. Ceea ce era bine, e azi mai bine. Un singur lucru nu s-a schimbat deloc: ochiul, mereu pătrunzător și viu; acel ochi care vede tot ce se poate vedea și restul îl ghicește. Dacă, așa cum s-a spus, ochiul este oglinda sufletului, asta însemnează că sufletul lui d'Artagnan a rămas același.

Iată-l deci la fel ca la douăzeci de ani, același suflet

aprin, capabil de o desăvârșită generozitate, dar în același timp prudent și rezervat. Dăruindu-se loial, în întregime, cauzei pe care o îmbrățișează și oamenilor pe care-i servește, dar păstrând până și în sacrificiu luciditatea-i nedezmințită, judecata clară despre valoarea lucrurilor și despre caracterul oamenilor! Devotat, loial, dar niciodată tras pe sfoară.

Cu cea mai blândă voce, Cardinalul începu convorbirea:

— Apropie-te, domnule d'Artagnan. Nu se mai aude vorbindu-se de dumneata. ce-ai devenit?

— Vai, Monsenior, răspunse mușchetarul, eu nu mă schimb. Eu stau pe loc.

— Ce înseamnă asta?

— Înseamnă că rămân mereu locotenent de mușchetari, de zece ani, de când i-a plăcut Eminenței Sale să-mi acorde acest grad.

— E un reproș, domnule d'Artagnan?

— Oh, Monsenior, e o simplă constatare!

În colțul său ferit, Mazarini zâmbi. Dibăcia aceasta gasconă aduce cu sudul. E oleacă rudă cu finețea sa italiană. Pornit hotărât spre bunăvoință, Cardinalul reluă:

— Dumneata ai avea totuși motiv să te plângi. După serviciile excelente pe care le-ai adus, nu ți s-au răsplătit așa cum se cuvenea, nici devotamentul ... nici, mai ales, discreția dumitale.

La acest compliment, cu dublu tăiș, mușchetarul nici măcar nu se clinti. Știe el foarte bine din care anume motiv este lăsat pe planul al doilea. Richelieu nu l-a iertat încă pentru că a stat în slujba reginei împotriva lui, și, dacă l-a luat pe lângă sine, a făcut-o tocmai pentru a-l dezarma. Cât despre Ana de Austria, sărmana prințesă l-a uitat pe umilul său servitor, sau, chiar dacă nu l-a uitat, ce poate ea să facă pentru el?

— În ce mă privește, urmă ministrul, am regretat de multe ori că nu pot să mă folosesc de dumneata mai bine. ce vrei? Timpurile eroice au trecut. Nu mai suntem tineri. Vechile neînțelegeri s-au domolit. Vremurile de pace nu priesc firilor războinice așa cum e firea dumitale.

„Ehei, își zise gasconul, unde-o fi vrând să ajungă? Nu e el omul care să mă cheme în puterea nopții, ca să-mi trângănească verzi și uscate”.

— Spune-mi, domnule d'Artagnan, mai ești omul de altădată? întrebarea era primejdioasă. Mușchetarul se scărpină după ureche și dădu un răspuns prudent:

— Cum credeți dumneavoastră, Monsenior, că eram odinioară?

— Adică, odinioară, dumneata aveai sângele iute.

— Oh, m-am înțeleptit! Mai ales în ce privește respectul edictelor pe care Maiestatea Sa le-a dat împotriva duelurilor.

— Da, într-adevăr, zise binevoitor Cardinalul. Altădată, nu le respectați deloc. Dumneata cu prietenii dumitale ... cum îi chema?

— Athos ...

— Domnul conte de la Fere, da!

— Porthos ...

— Domnul du Vallon.

— Aramis ...

— Cavalerul d'Herblay ...

Și ministrul zâmbi, evocând amintiri din cele mai plăcute.

— Pe legea mea, cuteză d'Artagnan, sărmanii mei prieteni nici nu mă mai recunosc. Astăzi sunt mai blând decât un miel.

Cardinalul se apropiase de birou și deschisese un dosar voluminos. Îl răsfoi iute, apoi scoase o foaie pe care o citi. Mușchetarul, care-l spiona cu coada ochiului, îl văzu zâmbind din nou, în timp ce citea.

— Spune-mi, domnule d'Artagnan, întreabă cardinalul, cu vocea lui cea mai blândă, ce-a devenit acel elvețian, care locuia în casa dumitale?

Buimăcit, gasconul mormăi pentru el însuși: „A! foarte bine! Asta era, așadar?”

Părintește, ministrul urmă:

— Insistențele sale pe lângă gazda comună îți păreau nelalocul lor. Se spune că a fost găsit într-o noapte, în râu, cu burta spintecată. Știi ceva despre asta?

— Îmi pare într-adevăr ... că-mi amintesc...

— Nenorocitul a murit.

— Elvețienii ăștia sunt foarte fragili.

— Hm! și acel soldat din garda regelui, ridicat nu știu de unde, mai mult mort decât viu, n-ai auzit vorbindu-se despre el?

— Ah, cu el e o altă poveste, Monsenior. Ticălosul îndrăznise să pretindă că în serviciul Eminenței Voastre săbiile ruginesc în teacă.

— Și ai ținut să-i dovedești contrariul?

— Puteam să trec cu vederea o asemenea calomnie,

Monsenior?

— Fie! ... Gărzile Maiestății Sale sunt uneori peste măsură de obraznice ... Dar ce zici de cei trei dragoni, pe care un adversar i-a legat la capătul celălalt al scării. S-ar putea să fi chiar acela.

Dar d'Artagnan nu voia să audă nimic. El urmă:

— Se menționează oare că, fără căința unui complice, care a prevenit pe victima propusă spre ucidere, acest mușchetar ar fi pierit fără doar și poate, și că, în consecință, el n-ar fi avut onoarea să stea, în acest ceas, în fața Eminenței Voastre, gata să-și pună pielea la bătaie pentru domnia-voastră?

— Așadar, dumneata erai, domnule d'Artagnan?

Gasconul își mușcă buzele și plecă fruntea. Pentru a gusta savoarea acestei scene, trebuie să ne închipuim atitudinea celor doi interlocutori. Cardinalul, la început binevoitor și patern, trecând treptat la gravitate, apoi la severitate ... mușchetarul urmând o evoluție tocmai inversă și pierzându-și încet-încet candida lui seninătate de la început, ca să ia înfățișarea unui om din ce în ce mai stânjenit. Cât despre domnul Mazarini ca spectator obiectiv, el marca loviturile din colțul său, cu o vie bucurie lăuntrică.

Ajuns aici, locotenentul se simți pierdut. Știa el bine că vechiul său dușman nu vroia să se debaraseze de el, deși nu bănuia motivul diabolic care i-a ținut unul după altul pe parapetul scării de spânzurătoare din strada Saint-Honore, dar nici conștiința lui nu era curată.

Cu un aer de sinceră compătimire, d'Artagnan replică:

— Sărmanii!

— Se pretinde aici, degetul ministrului arăta mereu raportul, Simțindu-l în mâinile sale, Richelieu voi să-i dea ultima lovitură: Se vorbește încă, fiindcă lista e mare, după cum poți vedea raportul poliției, pe care-l avea în față, se pretinde că judecătorul improvizat ar fi un mușchetar cunoscut de noi ...

— Vai, s-ar putea? Unul contra trei?

— Păi așa se spune!

— Dar Monsenior, nu cumva scrie în raport că o secătură ce e nevoie să o citim pe toată? mormăi d'Artagnan, care prefera să sfârșească îndată.

— He, he! Ceea ce se spune ... se spun atâtea lucruri! că, la ieșirea casei de joc „Sfera”, un mușchetar, mereu gelos plătise pe acești nenorociți ca să asasineze mișelește pe

mușchetarii ăștia, a tras sabia-n amiaza mare împotriva a două persoane sus-puse: un mare senior și un preot. Se adaugă că, Așteaptă! se vorbește într-adevăr de un om în cămașă, care, lovindu-l pe unul cu vârful, pe celălalt cu latul, el a tras o bătaie zdravănă acestor pașnice persoane ...

— Meritată! întrerupse d'Artagnan, hotărât să termine. Poetul scrisese versuri lamentabile pe care marele senior făcuse greșeala să le plătească cu un preț bun.

— Hm, zise celălalt, informat. Nu cumva l-ai lovit fiindcă vorbea de rău în acele versuri o persoană care îți este scumpă, domnule locotenent?

— Ei bine, da, Monsenior! El insultau o femeie.

— Nu cumva pe Maiestatea Sa ...

— Era o femeie! zise simplu d'Artagnan.

— Îți pare rău, cel puțin?

— Da, Eminență, regret sincer că m-am servit de vârful săbiei. Latul ar fi fost de ajuns.

Cardinalul încruntă sprâncenele.

— Domnule d'Artagnan, dumneata ești deci incorijibil?

— Vai, Monsenior, încep să cred și eu asta.

Sub ochiul sever al dușmanului său, gasconul simți flori alergându-i pe șira spinării. Dar el dovedi îndrăzneală și riscă totul zicând:

— Numai dacă nu cumva Eminența Voastră mă scapă de ispită. Căci toate acestea provin din greșeala Eminenței Voastre.

Mușchetarul simți că țintise bine. Chipul ministrului se luminase fără voia lui de un surâs fugar.

— Vedeti, Monsenior, cauza acestor... nenorociri repetate este... trândăvia. Sângele meu gascon nu se prea împacă cu ea și, Doamne, îmi joacă feste! Ar fi totuși un mijloc de a-l împiedica să-și domolească arșița cu aceste nimicuri ...

— Ce mijloc anume?

— Să-l întrebuințați la isprăvi mai mari, în slujba Eminenței Voastre, adică spre binele statului.

Cardinalul nu era insensibil la lingușiri: era unul din micile cusururi ale acestui bărbat de seamă. Chipul lui se luminează. „Așa, își zise el. Iată omul care-mi trebuie.” Apoi, cu voce tare, reluă:

— Fie, vreau să te pun la încercare. Vreau să văd dacă acela care s-a achitat așa de credincios față de alți... protectori, va putea să mă slujească și pe mine cu credință.

Muşchetarul luă iute poziția de drepti.

— Ar însemna să mi se aducă o insultă numai bănuind fidelitatea mea. Maiestatea Sa m-a pus la dispoziția Eminenței Voastre. Din ziua aceea viața mea vă aparține.

Richelieu schimbă o privire iute cu Mazarini. D'Artagnan o surprinse și urmă:

— Zi și noapte, în Franța sau peste frontiere, oriunde-i va plăcea Eminenței Voastre, veți găsi în mine un slujitor devotat.

— Foarte bine, zise Cardinalul mulțumit. Pentru moment, consemnul e din cele mai simple. Nu e nevoie decât de puțină ascultare. Cunoști Mănăstirea Carmelitelor?

— Da, Monsenior.

— Știi că, până în strada Saint-Jacques, zidurile grădinilor se învecinează cu o stradă îngustă și întunecată?

— Strada Noroiului.

— La jumătatea ei, se află o mică poartă în zid ... Locotenentul făcu semn că știa ...

— Ei bine, domnule d'Artagnan, însărcinarea dumitale e să te duci singur în strada aceea și să supraveghezi de aproape poarta.

Mazarini aprobă din cap.

— Fiți pe pace, Monsenior, zise mușchetarul, nimeni nu va intra pe poartă cât voi fi eu acolo.

Italianul făcu o mișcare de nerăbdare. Cardinalul se grăbi să precizeze:

— Din contră, vei lăsa să intre pe oricine va pofti.

— Bine, atunci rolul meu e să-i împiedic să iasă. Fiți liniștit, Eminență, nu va ieși nimeni fără să-i pun eu mâna în beregată.

Din nou Mazarini tresări.

— Așteaptă, domnule d'Artagnan, prea te grăbești. Dimpotrivă, doresc să nu te dedai la nici o violență, să nu faci zarvă. Mușchetarul începea să nu mai înțeleagă nimic.

— Ascultă-mă bine. Misiunea dumitale este numai să te ții pe urmele unui anume călăreț ce ți se va indica și să nu-l părăsești nici în ruptul capului.

Celălalt făcu o expresie dezamăgită. Rolul care i se încredințai nu-i plăcea decât pe jumătate și l-ar fi refuzat, dacă nu i-ar fi spus de mai înainte Cardinalul că-l avea în mână. Așa încât el se hotărî să accepte de nevoie.

În acest timp, stăpânul se consultase din priviri cu Mazarini. De aceea el nu zări mutra deziluzionată a

mușchetarului, și când privi din nou fața acestuia, îl găsi într-o impecabilă ținută militară.

— Domnul Mazarini îți va explica totul pe drum.

— Eu voi sta pe aproape, zise umil consilierul, ca să comunic mușchetarului d'Artagnan, la nevoie, ordinele Excelenței Voastre

D'Artagnan privi pieziș figura mieroasă a italianului, și din nou o strâmbătură trecu pe buzele lui. Dar o ascunse, întorcându-se pe jumătate.

— O clipă, zise Cardinalul. Cum însărcinarea te poate duce destul de departe, s-ar putea întâmpla să ai nevoie de bani. Poate că nu prea ai parale?

De data asta, locotenentul surâse:

— Adevărat, nu prea am.

Richelieu scoase o pungă dintr-un sertar al biroului. Mazarini se uită chiorâș, fără voia lui.

— Nu e nevoie, Monsenior, sugeră el. Mușchetarul îi aruncă o privire neliniștită.

— Ba da, ba da! Ia, domnule d'Artagnan. Mazarini suspină. Dărnicia stăpânului îi făcea rău.

Cât despre mușchetar, împovărat cu merindele acestea, își redobândi aerul său mulțumit.

— Nu uita ce ți-am spus: voiesc să nu se facă nici un zgomot. Nu trebuie să știe nimeni că persoana pe care o veți ... Însoți a intrat la Carmelite. Ceea ce se va întâmpla după aceea, la fel, trebuie să rămână o taină.

— Eminența Voastră a binevoit, adineauri, să-mi laude discreția.

— Discreția nu e de ajuns. S-ar putea ca acel călăreț să fie însoțit de una sau două persoane.

Mușchetarul făcu o mișcare spre garda săbiei sale și zise cu nepăsare:

— Numărul lor nu interesează.

— He, he! zise râzând Cardinalul. Uiți nereu că-ți este interzis să te bați.

— Dar dacă mă atacă?

— Nu te vor ataca în locul unde vei fi, căci nici ceilalți n-au interes să iasă vreo învâlmășeală.

Atunci, de ce vă temeți?

— Ei, cine știe? S-ar putea să fi recunoscut. Și, cum toată lumea-l știe pe domnul d'Artagnan foarte dornic să se bată, s-ar putea să voiască să le atragă mai departe de la locul de pândă, sub vreun pretext.

— Oh, Monsenior, voi fi prudent.

— Hm, zise ministrul cu îndoială, știind cu cine are-a face. Mazarini se apropiase, insinuant.

— Ar fi un mijloc, Monsenior.

— Care anume?

— ... Ca domnul d'Artagnan să dea Eminenței Voastre cuvântul de gentilom și de mușchetar că, orice s-ar întâmpla, nu va scoate sabia din teacă.

Privirea gasconului îl fulgeră pe consilier. El întoarse capul spre Cardinal și-l privi cu un ochi rugător, așteptând hotărârea lui.

— Are dreptate, zise Cardinalul. Este o precauție necesară, într-adevăr. Jură, deci, domnule d'Artagnan.

Mușchetarul șovăi o clipă.

— Trebuie să te supui, strigă stăpânul. În numele regelui, domnule, îți ordon să juri.

D'Artagnan avusese timp să se reculeagă.

— E de ajuns să-mi poruncească Eminența Voastră.

— Atunci? E așa de greu? zise Cardinalul îndulcit dintr-o dată. Domnul Mazarini va spune formula și dumneata o vei repeta.

— Jur ... Începu Mazarini.

— Jur ... repetă indispus d'Artagnan.

— pe onoarea mea de gentilom ...

— ... pe onoarea mea de gentilom ...

— ... și de mușchetar ...

Cuvintele îi ardeau gâtulejul bietului gascon.

— ... și de mușchetar ...

— ... că, orice s-ar întâmpla ...

— ... că, orice s-ar întâmpla ...

— ... să nu scot în noaptea asta sabia din teacă. Nefericitul mușchetar făcu un efort disperat și, pe nerăsuflăte, ca și cum ar fi înghițit o doctorie amară, repetă:

— ... să nu scot, în noaptea asta, sabia din teacă.

Și, salutând militărește, locotenentul de mușchetari ieși, ud learcă de sudoare, din cabinetul în care domnul Cardinal și complicele său își frecau mâinile, cu cea mai deplină satisfacție.

† Capitolul 14 — Domnul Bernard

Nu e greu să ne imaginăm tumultul de gânduri și sentimente care se zbăteau în mintea și în inima cavalerului Mystere în timp ce se apropia de bariera Saint-Jacques. Putea fi vorba de odihnă, acum, când în urechi îi răsună chemarea frumoasei sale nașe/ Mergea așadar cu un avânt tineresc. Unde mergea? Nu știa prea bine. Drept înainte, și după deviza lui, „Până la capăt!”

O voce, de o dulceață cuceritoare, îi repeta în cale: „înainte, cavaliere, mergi spre domnul Bernard, condu-l unde îl așteaptă Zeița”. Credinciosul mesager nu-și bătea capul să afle cine erau această zeiță și acest Bernard. Erau prietenii îngerului și asta-i era de ajuns. Puțin îi păsa cavalerului de întunericul nopții, de primejdiile drumului, de capcanele necunoscute, așezate poate sub pașii săi. Îngerul poruncise! Ca și Orfeu, ar fi mers până în iad, dacă ar fi fost nevoie. Mai mult, el ar fi dus acolo teafără și persoana prețioasă a domnului Bernard. Căci tânărul nostru entuziast uitase cu desăvârșire că, doar cu o oră înainte, îl blestemase pe același personaj suspect; îl acuzase că e pricina tuturor nenorocirilor sale și-l bănuise că e chiar hoțul casetei sale. În această stare de exaltare, el trecu peste bariera care închidea dinspre câmpie cartierul. În fața lui se întindeau câmpurile cufundate în negura nopții. O căsuță țărănească se ridica singură în mijlocul acestui pustiu. Apropiindu-se, Tancred distinse niște siluete care se mișcau. Doi oameni se aflau într-adevăr acolo, lângă caii lor legați de un stâlp. Unul dintre ei, judecând după haine și după ținută, părea să fie un simplu servitor, celălalt stătea mai în față, plimbându-se cu nerăbdare și scrutând întunericul.

Tânărul soldat nu șovăi. Fără să-l fi văzut vreodată, de la prima arumcare de ochi îl recunosc pe domnul Bernard! dealtfel, la apropierea lui, cel care aștepta făcu iute câțiva pași înainte.

„În sfârșit, oftă cavalerul. S-a terminat cu închipuirile și cu fantomele. Ființa misterioasă se află aici, În fața mea, în carne și oase. Îi voi putea vedea chipul și auzi vocea.”

Astfel gândind, își scoase pălăria și, încet, întrebă:

— Domnul Bernard?

Cel întrebat încuviință, înclinând capul.

— Eu sunt mesagerul îngerului, urmă el. Fără să-și desfacă buzele, domnul Bernard arătă cu un gest că înțelesese. Cu vârful arătătorului, el atinse eșarfa, pe care o purta tânărul și pe care o avea de la domnișoara de Cernay.

„Perfect, își zise cavalerul. A recunoscut culorile mele. Dovada am făcut-o. Îngerul este una și aceeași cu frumoasa mea nașă.”

Apoi zise:

— Sunt gata să vă însoțesc acolo unde vă așteaptă Zeița. Celălalt înălță capul cu un fel de neliniște și arătă degetul său inelar.

„Al! gândi Mystere, deodată neliniștit, domnul Bernard o fi mut?”

Ochii interlocutorului cereau imperios un răspuns.

— Da, da, zise tânărul. Am inelul.

El scoase din buzunar inelul pe care călărețul i-l dăduse în curtea Clopin. Domnul Bernard păru atunci satisfăcut și schiță un semn cu mâna, care însemna: „Să pornim”.

— Bine, bine, mormăi Tancred, cu o undă de dezamăgire în glas.

Fără să mai spună un cuvânt, el pormi către barieră, urmat de însoțitorul său tăcut. Un soldat din garda burgheză veghea la trecere: văzând doi oameni apropiindu-se, el puse halebarda în curmeziș.

— Serviciul regelui, zise cu hotărâre cavalerul. Cheamă-l pe ofițer!

Indispus, acesta apăru în pragul corpului de gardă, dar îndată ce văzu inelul, își scoase pălăria și zise:

— Liberi la trecere!

Tânărul și tovarășul său intrară astfel în cartierul Saint-Jacques, salutați de gardă.

Domnul Bernard nu pronunțase nici un cuvânt și nu mai făcea nici un gest. Înfășurat în mantia care-l acoperea în

întregime, | abia i se zărea fața — asistase cu un aer indiferent la aceste formalități. Acum, înainta tăcut și absent. Tânărul se lăsa condus de tovarășul său, căci el nu știa încă în ce loc anume avea misiunea să însoțească pe acest personaj atât de puțin vorbăreț. Celălalt, în schimb, cunoștea foarte bine drumul și străbătu cu pas sigur strada Saint-Jacques, pustie și adormită.

Cavalerul se folosi de puțină lumină pe care o revărsa cerul încărcat de nori și licăririle felinarului întâlnit în cale, spre a cerceta curios pe vecinul său de ocazie. La prima vedere, acesta părea să fie un cavaler frumos, cu o înfățișare foarte elegantă, în ciuda prafului care îi murdărea veșmintele și care dovedea ce lungă cale a străbătut călare. Pentru un om de vreo treizeci de ani, așa cum părea, talia lui era cam firavă. Tânărul soldat l-ar fi preferat mai bărbătos, mai energic.

— De fapt, gândi el, Cyrano a vorbit drept: bărbații de azi prezintă adesea trăsături femeiești. Asta nu îl împiedică pe acest gentilom să fie viteaz și cutezător, dacă me gândim la întreprinderea lui periculoasă. Obrazul pe care cavalerul îl zărea era imberb și încadrat de bucle grele de păr bogat. Nu era obrazul unui bărbat împlinit: culoarea feței era prea delicată, trăsăturile aveau o linie prea fină. Totuși, în totul aveai impresia de ceva nobil și desăvârșit armonizat.

Privind mai de aproape, cavalerul avu o surpriză. I se păru că această figură nu-i era necunoscută. Totuși, era sigur că-l vedea pentru prima oară pe acest gentilom. Însă, cu cât îl privea mai cu de-amănuntul, cu atât această impresie devenea mai puternică. Văzuse cândva acești ochi adânci, cu privirea vie și pătrunzătoare, cunoștea gura aceasta delicată, cu buzele aduse fin în formă de arc care probabil că dădea zâmbetului său o expresie dulce și totodată îndrăzneță.

Ba bine că nu: s-ar fi putut înșela? Era privirea cuceritoare, surâsul cald care-l vrăjise. Privirea și zâmbetul, candid, erau ale adorabilei sale nașe! Bun! Iată că acum simpaticul domn Bernard semăna cu domnișoara Cernay. Încredințat de aceasta, cavalerul se simțea în stare să-și dea viața fără ezitare, dacă ar trebui, la un singur cuvânt al tovarășului său de drum. Dar acesta rămânea mereu tăcut.

„Păcat, gândi cavalerul. Mi-ar fi plăcut să-i aud vocea. Dacă ar avea aceleași inflexiuni mângâietoare ca aceea a Ariadnei mele, încântarea ar fi desăvârșită.”

Dar el nu mai avu răgaz de meditație. După ce se asigură

că nu fuseseră urmăriți, frumosul gentilom coti brusc la stânga și intră într-o străduță întunecată, sugrumată de două rânduri de ziduri înalte. Din acest moment, tânărul nu mai văzu nimic. Întunericul nopții era aici desăvârșit. Puțina lumină care se furișa printre nori nu izbutea să străbată prin frunzișul arborilor care acoperea strada. El continua deci să meargă în urma tovarășului de drum.

Pe la jumătatea străduței, el se opri, auzind un șuiurat urmat îndată de un scârțâit, asemeni zgomotului unei uși care alunecă în țâțâni. În același timp, o frântură de lumină apărură în zid și văzu o lumină slabă proiectându-se pe verdele întunecat al frunzișului. O adiere proaspătă de pământ umed, un parfum de flori îi mângâiau mirosul.

Fusese ca un fulger în noapte. În clipa următoare, poarta se închise și cavalerul se trezi singur în stradă. Constatând aceasta, se supără. Era prea mult să se poarte cineva cu el în acest chip: să-l părăsească în afara zidului tainic, fără un cuvânt de mulțumire, fără un gest de adio!

„Nu-i nimic! mormăi soldatul. Îl voi căuta pe Cyrano la «Gogoșa de molift» și de acolo vom merge să dormim acasă la el. Mai bine așa, decât să continui acest joc de-a baba-oarba cu fantomele.”

Îl reținu o curiozitate firească:

„Să nu ne grăbim! Să vedem dacă nu cumva îngerul va apărea din nou. Ar fi și timpul, căci sunt cu totul dezorientat. Pe legea mea, situația e amuzantă. De când mi s-a furat caseta, orbecăiesc în întuneric, neavând ca punct de sprijin decât o luminiță, un nume: domnul Bernard. Destinul mă așează în fața personajului care poartă numele acesta. Îl văd, îl ating, îi vorbesc. Nădăjduiesc să se lumineze totul. Când colo, dimpotrivă, totul intră în ceață. Domnul Bernard e un om mut ... și seamănă cu nașa mea. Și, apoi, este el de-a binelea mut? Hm! Nu-mi vine să cred.”

Întărit de acest raționament, el conchise:

„Să vedem ce va urma, fiindcă nu se poate să nu mai urmeze ceva. Aș vrea cel puțin să-mi dau seama unde mă află, reluă el după o clipă de așteptare. În acest zid se află o poartă și dincolo o grădină. Iată un punct de reper. Dar e de ajuns ca să recunosc locul? Să vedem: am intrat în strada Saint-Jacques, am cotit la stânga, în fața unei fântâni. Poate scrie undeva numele străzii.”

Se întoarse și merse numărând pașii, spre a putea regăsi locul de unde a plecat. Ajunse la colț. Chiar acolo ardea o

lampă în fața firidei unui sfânt. La lumina slabă cavalerul putu descifra o inscripție săpată în piatră: Strada Noroiului! de jur împrejur se ridicau ziduri înalte cu cruci deasupra. Din loc în loc ieșea creștetul câte unei capele și drept în față, tăiată în ceață, se rotunjea o turlă elegantă.

Se întoarse pe străduță numărând iarăși pașii. de partea cealaltă, erau și acolo ziduri negre, între care se despica o stradă dreaptă: strada Iadului.

„Bun! își zise el, întorcându-se de unde pornise. Iată că m-am orientat. Mă aflu în strada Noroiului, între calea Saint-Jacques și strada Iadului. În jurul meu se află zidurile a cinci sau șase mănăstiri. Locul tainic unde a dispărut Bernard e o mănăstire. Care anume? Poate a Carmelitelor?

În acel moment el auzi din nou scârțâitul porții și o siluetă subțiratică, cu o glugă trasă pe cap, alunecă prin deschizătură. O voce dulce chemă:

— Cavalerie, sunteți aici?

Doamne cât de iute uită cavalerul și oboseala și dezamăgirile Și veghea! Această voce armonioasă, venind spre el ca un murmur a> nopții, era al Ariadnei, domnișoara Claire de Cernay. Îngerul Se întrupa! El se îndreptă iute spre dânsa, și, în întunericul nopții, o atinse cu mâinile din întâmplare.

— O, zise ea râzând. Sunt sigură că sunteți dumneavoastră. Vă recunosc după iuțeala mișcărilor.

— Iertați-mi neîndemânarea, zise cavalerul.

Simți cum ea îi strângea mâna ușor și acest răspuns mut îi era de ajuns.

După o clipă de liniște, în care ochii lor se căutară în umbra nopții, Claire reluă:

— Mulțumesc, cavalerie. V-ați ținut făgăduința, răspunzând la prima mea chemare.

— Eu trebuie să vă mulțumesc, domnișoară. Fără dumneavoastră m-aș fi întors la Babette și m-aș fi lăsat prins prosteste în nu știu ce cursă.

Simți că o străbat fiori de teamă. Trebuie să spunem aici că, folosindu-se de întâmplarea care o aruncase în brațele sale, cavalerul nu-i mai dădu drumul și-i ținea într-a sa mâna mică pe care ea i-o abandonase. Cavalerul, așa de timid de obicei, se pare că noaptea avea curaj! Dar nici domnișoara de Cernay nu se împotriva: era doar atât de întuneric afară! de altfel, deoarece trebuia să-și vorbească în surdină, era potrivit să fie foarte aproape unul de altul, ca să înțeleagă și, deoarece nu se vedeau, era nevoie să se simtă reciproc, ca o

compensație.

Claire se cutremură așadar, și zise:

— S-au întors, nu-i așa?

— Da, da! erau destui, pe cât am putut să-mi dau seama.

— Doamne, Dumnezeu! murmură ea, ce primejdie grozavă! Această frază se potrivea tot așa de bine și domnului Bernard și cavalerului. De aceea, acesta se grăbi să o înțeleagă așa cum îi convenea și, în chip de mulțumire, strânse acea mână delicată și tremurătoare.

— Fapt este că, fără un anume inger, care veghează asupra imprudentilor, s-ar fi sfârșit cu mine. Căci nu m-aș fi lăsat învins cu una, cu două și domnii aceia mi-au părut cam brutali în felul lor.

— Oh, v-ar fi prins viu, fiți sigur. Cel care-i trimite are destul interes să procedeze așa.

— Cine e deci acest domn temut și ascuns? Ea tresări.

— Tăcere!

— Am auzit spunându-se că e domnul Cardinal!

— Mai încet! în loc să-i cunoașteți pe oamenii aceștia, ar fi mai bine nici să nu auziți de ei.

— Aș dori totuși să mă lămureSc mai bine! Căci, iată, am dat față cu dușmanii și nici măcar nu bănuiam ...

— Dar nu pe dumneavoastră vă căutau ci.

— Știu, întrerupse cavalerul, nu pe mine ci pe domnul Bernard.

— Da, pe el, răspunse fata, a cărei voce trăda o șovăială. Și totuși e ceva ce nu pricep: știau că ea plecase de la Babette?

— Ea? repetă cavalerul surprins. Care ea?

— Vreau să spun persoana, zise Claire încurcată. Ei știau că a plecat și totuși s-au întors.

Neliniștea domnișoarei Cernay se potrivea prea mult cu bănuielile cavalerului, așa încât acesta insistă:

— Căutând poate, pe domnul Bernard, ei vor fi găsit altceva ...

— Ce altceva?

— Ei da! vreun obiect rătăcit, vreun individ, vreo cutie bunăoară. Cine știe dacă un astfel de chilipir nu le-a deschis pofta Și dacă, având în mână obiectul, nu au încercat să-l prindă pe proprietar.

— Vorbiți în enigme.

— E rândul meu acum, zise tânărul malițios. Vă voi

explica totul mai târziu. Deocamdată, bănuiesc că domnii aceia pe mine mă căutau. Dar au dat, cum se spune, cu băta-n baltă.

— În cazul acesta, zise Claire bucuroasă, dacă vă înțeleg bine, dușmanii dumneavoastră sunt și ai noștri.

— Încep să cred că da.

— O, cu atât mai bine. Șovăiam să vă folosesc împotriva lor. Plin de avânt, cavalerul protestă:

— V-aș fi servit cu același zel contra oricui îndrăznește să vă amenințe pe dumneavoastră, și pe cei din jurul dumneavoastră. Nu e nevoie ca dușmanii dumneavoastră să fie și ai mei pentru ca devotamentul meu să rămână neclintit.

— N-are importanță! Nu voi mai avea remușcări, cerându-vă sprijinul.

— Sunt trup și suflet al dumneavoastră, o știți bine. M-am oferit să vă servesc de bună voie, fără nici un gând ascuns și fără rezervă. Amintiți-vă că m-ați numit paladinul dumneavoastră.

Mișcată de acest cald devotament, ea rămase tăcută.

— Sunt soldat, continuă el, și nu pot să vă ofer decât sabia mea. Dar v-o ofer din toată inima.

— Din toată inima o primesc și eu, răspunse ea cu un ton sincer și ferm.

— Fiindcă pactul a fost încheiat, permiteți, domnișoară, servitorului dumneavoastră să vă facă o rugămintă. Iată-mă amestecat, cum ghicesc, într-o afacere serioasă. Am de acum dușmani, ceea ce e foarte onorabil, și prieteni de care sunt foarte legat. Ei bine, aș vrea să știu numele tuturor. Îmi pare că m-aș bate cu mai multă tragere de inimă dacă aș ști asta.

— Cavaliere, nu-i destul să fii viteaz, trebuie să fii și discret.

— Sunt destul de discret ca să vă puteți încrede în mine. Spuneți-mi cel puțin cine este această Zeiță, pe care o slujim amândoi.

— Veți afla îndată.

— Și domnul Bernard?

— Asta vă face foarte curios, zise Claire veselă.

— Dacă vă întreb astfel, nu e numai din simplă curiozitate. V-am spus că am secretul meu, un secret pe care o să vi-l destăinui îndată. Și, din întâmplare, domnul Bernard e amestecat în viața mea. Fără să bănuiesc, poate, el e cauza unei mari nenorociri ce mi s-a întâmplat. Înțelegeți acum că am tot motivul să aflu cine se ascunde sub acest nume de

împrumut?

— Veți avea tot timpul să-l întrebați personal, zise ea.

— Așadar nu e mut?

Râsul argintiu al domnișoarei de Cernay răsună în noapte.

— Mut! ce idee!

— La drept vorbind, m-am îndoit și eu. Dar când voi avea prilejul să-i vorbesc?

— Chiar în noaptea asta.

— Am să-l revăd?

— Îi veți fi iar tovarăș de drum.

— Unde am să-l conduc de data asta?

— Afară din Paris. Departee! Oh, zise cavalerul dezamăgit. Paladinul meu șovaie să mă asculte? Fără îndoială că nu! Dar depărtându-mă de Paris ...

— Mă îndepărtez de tot ce mi-e scump. Ea se prefăcu că nu prinde sensul adevărat, prea precis, al acestor cuvinte.

— Aveți ceva mai grabnic care vă reține?

— Nu e nimic mai grabnic pentru mine decât să vă slujesc.

— Atunci?

— Mă voi supune.

— Credeți-mă, e mai bine așa. Sunteți căutat, după câte ați spus. Pentru ce? Nu știu. Fără îndoială, inamicul nostru comun are interes să pună mâna pe dumneavoastră. Trebuie să vă depărtați de el.

— Aveți dreptate, și vă mulțumesc încă o dată.

— E timpul să me despărțim.

— Îmi pare rău!

— Am stat prea mult aici.

— Nimeni nu poate vedea, nici auzi.

— Mai știi?

— Dar unde-l voi regăsi pe domnul Bernard?

— Aici. Peste două ore. Când va bate de patru să fiți în acest loc. Luați seama să nu fiți pândit sau urmărit. Calea trebuie să fie liberă.

— Am înțeles. Va fi liberă.

— Nici o imprudență. Adio! El o rugă:

— Va fi lung exilul meu?

— Câteva săptămâni, tocmai cât vă trebuie ca să fiți uitat.

— Și când mă întorc, vă voi revedea?

Tulburarea tânărului o tulbură pe Claire.

— Da, zise ea încet.

— În acest caz, oricare ar fi pericolul misiunii ce-mi încredințați, orice mi s-ar putea ivi în cale, fiți sigură, mă voi întoarce.

Ca să-și ascundă emoția, ea se smulse iute din strânsoare. Cavalerul îi văzu silueta delicată topindu-se între ziduri.

† Capitolul 15 – Carmelitele din strada Saint-Jacques

„Drace! își zise el, îndată ce portița din zid se închise. Ce să zic, te-ai lămurit acum, cavalerie, nu știi nici cine e domnul Bernard, nici cine e Zeița și nici ... Vântul! Iată-te la mii de leghe de caseta ta! Dar ce importanță are: știi cine e îngerul și asta îți e de ajuns! Hei, steaua ta te duce să joci un rol în care riști să-ți găurești pielea, dar primești bucuros, căci riști pentru cineva care merită osteneala!”

Apoi, cavalerul se depărtă de locul acela, ieșind prin strada Iadului.

Tocmai atunci, o poartă se deschidea în partea cealaltă a străzii, în zidul unei mănăstiri vecine. Doi oameni se furișară afară. Văzându-i, soldatul se fofilă într-o scobitură a zidului. Înfășurați în mantii negre, cei doi necunoscuți trecură pe lângă el, mai să-l atingă.

— Prudență, scumpe domn, prudență! recomanda unul cu voce mieroasă.

— 'nțeles, mormăi celălalt. Credeți că am uitat așa de iute consemnul?

Cavalerul nu mai putu auzi nimic, dar era destul ca să-i deșepte bănuiala. Din ascunzătoare, el îi auzi depărtându-se, apoi, dintr-odată, pașii lor nu se mai auziră.

„Au cotit în strada Noroiului?” murmură el neliniștit.

Scoțând capul din ascunzătoare, îi zări pe cei doi opriți la colțul străduței. „Oh, își zise el, îngerul avea dreptate, nu ești în siguranță pe-aici”.

Necunoscuții se despărțiră.

— Mai ales, nu scoate sabia din teacă! Tânărul nu auzi

cuvintele, dar văzu gestul.

— Drace, se pare că drumul nu va fi liber în noaptea asta. Un ceasornic bătu în turn ora două.

„Bun. Mai avem două ore”. Și, aruncând o privire bănuitoare înapoi, își zise: „Cred că e momentul să merg să-l caut pe Cyrano!”

În tot acest timp, nu departe de acolo, dincolo de ziduri, în grădină, se desfășura o scenă cu totul deosebită. Pe o bancă de piatră, ascunsă într-un boschet de liliac, un cavaler și o femeie, strâns înlănțuiți, stăteau de vorbă. Cavalerul era domnul Bernard. Lăsase alături mantia și talia lui era mai zveltă. Femeinitatea care-l izbise pe Tancred se vădea încă mai mult. Femeia stătea în brațele sale, iar capul și-l sprijinea pe umărul lui. O femeie? Nu! Ai zice mai degrabă o zeiță, atât de scilpitoare era frumusețea ei. Haina aspră de penitentă nu-i putea împiedica frumusețea să nu izbucnească, nici să ascundă comorile unui corp sculptural, ale cărei linii pline și armonioase se desenau sub cutele largi ale rasei. Mâncile largi ale hainei monahale lăsau să apară două brațe marmoreene, iar mâinile albe și aristocratice păreau făcute pentru binecuvântare. Mâini de madonă sau de suverană, în fața cărora trebuie să ingenunchezi cu respect și cu supunere.

Totuși, femeia aceasta plânge. Din ochii ei cerești curg lacrimi. Cavalerul vorbește și vocea lui e surprinzător de dulce:

— Îndură-te, stăpână, maiestate, fii vitează.

— O, nu, prea multe îmi apasă sufletul. Lacrimile acestea de mult le port în mine și le stăvilesc. Lasă-le să curgă acum, când sunt singură cu tine ca odinioară. E atât de amar chinul meu!

— Draga mea, sărmana mea stăpână!

— Da, sunt atâtea motive ca să plâng. Tinerețea mea pierdută! Această tinerețe pe care mi-o reamintești și care s-a dus fără să-mi lase măcar o amintire mângâietoare.

Cavalerul oftă trist. Ea urmă:

— Viața mea de azi... mai pustie încă, viața mea întunecată și singuratică...

— Vă neglijează fără încetare?

— Dacă mă neglijează? E prea puțin spus.

— Vă bănuiește și acum? Vă chinuie cu gelozia lui urâtă?

— Mai mult decât atât.

— Vă urăște?

— Vai, și mai rău, mă disprețuiește.

— Disprețuiește o ființă care merită să fie adorată în genunchi?

— O, tu nu știi ce chin îngrozitor este pentru o femeie să fie disprețuită, să simtă mereu că bărbatul de care e legată pe viață e Ca un lucru neânsuflit.

— Credeam că s-a apropiat din nou.

— În aparență. Dar îl simt la fel de indiferent, dușmănos chiar Când vine la mine, întorcându-se de la vânatoare, inima mi se strânge ca la apropierea unei nenorociri. Abia binevoiește să observe că sunt de față, sau, dacă mă privește, ochiul lui e de gheață.

— Nefericitul! Inima i s-a uscat și nu mai are într-însul simțire omenească.

— Asta e viața mea. Iată rușinea pe care o îndur în fața lumii... Cavalerul se aplecase la genunchii nefericitei, un licăr de milă

scilpea în ochii săi. El zise:

— Suverana mea prea iubită, scumpa mea stăpână, cât de veselă și încrezătoare erați când v-am părăsit, și cum vă găsesc la întoarcere, după șaisprezece ani de despărțire, zdrobită de durere și umilire, disperată și tristă.

Doamna se desfăcu din îmbrățișare.

— Să lăsăm asta, zise ea. Am vorbit prea mult despre mine și despre durerile mele. Dar tu, la câte primejdii te expui venind aici, din exil! de când ai pus piciorul pe pământul acesta, mă gândesc mereu la o nenorocire ireparabilă. Dacă ei ar bănuși prezența ta, dacă ar putea ghici cine se ascunde sub numele acesta de împrumut... Ah, tremur pentru tine... tremur pentru mine!

— Știți că trebuia să vă văd. Aveam motive prea puternice ca să dau îndărăt în fața oricărei primejdii. Nu ați înțeles aceasta acordându-mi întrevederea?

— Da, ți-am acordat-o pentru că te știam în stare să încerci și imposibilul ca să mă vezi; pentru că mă temeam de nebuniile cele mai îndrăznețe ale sufletului tău aventuros. Ți-am acordat-o ca să te rog să pleci înapoi fără întârziere, să nu-ți pui în primejdie libertatea și viața... și, poate, liniștea și onoarea mea.

Gentilomul se ridicase. Ferm, el scutură capul:

— Așadar, nici după șaisprezece ani nu m-au uitat.

— Nu, ei nu te uită: nici stăpânul, nici valetul. Tu ești

pentru ei întruparea vie a trecutului meu.

Pe buzele cavalerului flutură un surâs sarcastic, ca o săgeată zburând din arcușul întins al gurii.

— Au dreptate, nici eu nu-i uit.

Penitenta tremură. Cavalerul sta în fața ei amenințător. Frumosele lui trăsături, pe jumătate feminine, căpătaseră o expresie ciudat de sălbatică. Părea un înger rebel. El continuă cu o voce tremurând de mânie stăpânită:

— Da, îmi amintesc. Două fapte mi-au fost dragi și pe amândouă le-au lovit crunt, fără milă. Cei mai frumoși și mai viteji gentilomi, floarea nobilimii Franței au secerat-o. Toți, toți prietenii mei: Chalais, Boutterville, de Marillac, Montmorency au înroșit cu sângele lor generos podeaua eșafodului. Pe mine m-au exilat, m-au prigonit, dar măcar nu m-au putut doborî. Din fundul exilului meu, rămân în picioare, înfruntând furia lor neputincioasă.

— Liniștește-te, ai milă. Mânia ta mă înspăimântă.

— Sunt șaisprezece ani de când mă fugăresc. De șaisprezece ani rătăcesc la întâmplare din oraș în oraș, din țară în țară.

— Îndură-te.

— Șaisprezece ani de ispășire pentru crima de neiertat că v-am iubit.

— E adevărat. Totuși ei, lovindu-te, mă urmăresc pe mine.

— Nu-mi pasă. N-au putut zdrobi energia mea. De șaisprezece ani, oriunde m-a alungat capriciul lor crud, am semănat ura și răzbunarea. M-au exilat în Spania și am ridicat acolo un colos împotriva lor: pe Olivares. În Lorena, ducele Carol s-a arătat un vasal mai credincios mie decât suzeranității lor. În Flandra, arhiducesa ține cu mine, împreună cu generalii săi: Lamboy și Mettermich. În Anglia, prin Montaigu și prin Holland, prietenii mei, am atras de partea mea pe regele Carol. Iată opera mea! Nu mă uită ei, dar nici memoria mea nu e mai prejos.

Penitenta, înfricoșată de atâta mânie, murmură:

— Tu vorbești așa?

— Ei au voit-o, continuă violent cavalerul. Ei n-au iertat pe , nici unul dintr-ai mei, nici pe mine. N-au dreptul să aștepte de la mine îndurare. A sunat ceasul ispășirii pentru ei. Azi mă ridic din mormântul unde ei cred că m-au îngropat. Martor al unui trecut sângeros, îi acuz. Supraviețuind atâtor victime, eu cer răzbunare pentru toți. Asupra ucigașului

triumfător, chem mânia oamenilor și a lui Dumnezeu.

Penitenta se ridicase în picioare. Ridică mâna poruncitoare și zise:

— Tac! Uîți în fața cui vorbești... uîți cine ești! Arhanghelul revoltat zâmbi mândru și răspunse netulburat:

— Nu, nu uit nimic. Știu că vorbesc Maiestății Sale Ana de Austria, Infantă de Spania și regină a Franței.

Regina se calmă, brațele îi căzură și ea se lăsă din nou pe banca de piatră. Mândrul cavaler se apropie de ea și adăugă, foarte încet:

— Îmi dau seama ce sunt astăzi: un gunoi, o ființă sărmană, singură și slabă, fără rang, fără familie, fără patrie, izgonită, rătăcitoare. Dar, înainte de orice, nu pot uita că în vinele mele curge sângele Rohanilor, sânge regal din Britania și că port coroana ducală a prinților lorenii. Nu are importanță ce sunt astăzi. În vremea când bărbații se închină înaintea ucigașului triumfător, trebuie ca femeile să se ridice și să lucreze. Nu, maiestate, nu uit că sunt doar o femeie! Dar această femeie se cheamă Marie de Rohan-Monbazon, ducesă de Chevreuse.

Ah, dacă Tancred ar fi putut să audă acest răspuns, cât de mirat ar fi fost! Dar nu-l putu auzi, căci se afla în afara zidurilor și sta de vorbă cu domnișoara de Cernay.

Numele Marie de Rohan, pronunțat cu voce tare, o sperie pe regină:

— Pentru Dumnezeu, o imploră ea, ia seama!

Ducesa de Chevreuse, căci ea se ascundea sub numele domnului Bernard, urmă cu un accent de neclintită voință:

— Înțelegeți-mă, regina și prietena mea. În sarcina pe care mi-am luat-o, nimic nu mă poate face să dau înapoi. Azi mai puțin decât oricând. Căci cei șaisprezece ani de luptă subterană își arată în sfârșit roadele. De aceea am și venit aici și vă stau în față.

— Ce aștepți de la mine? zise regina neliniștită.

— Aștept sprijin!

— Nu, nu, nu vreau să aud și nici să știu mai mult.

— Regină, ascultați-mă. Răzbunând victimele noastre scumpe, pe toți cei căzuți în lupta noastră, pe dumneavoastră vă răzbun.

Vă slobozesc de jugul de umilință care vă apasă grumazul.

— S-a vărsat prea mult sânge pentru mine... nu mai vreau! Umilirea și durerea mea le primesc ca pe o pedeapsă.

Eu le aduc în fața lui Dumnezeu, ca semn al căinței mele... ca ispășire a greșelilor mele trecute.

— Care greșeli, sârmană suverană? Aceea de a fi respinsă, urâtă și disprețuită de rege? Aceea de a fi respins ca pe o injurie dragostea îndrăzneată a cardinalului roșu, omul de fier care cutează să întindă asupra-vă mâna pătată de sângele celor ce vă fuseseră credincioși?

— Nu, zise Ana încet, vina mea e că am uitat deseori că eram regină a Franței și am ațâțat la răscoală contra celui care, oricâte păcate ar avea, rămâne totuși suveranul, regele meu.

— Dar chiar el v-a silit, zise vehement ducesa. El v-a împins, prin disprețul lui injurios, prin bănuielile lui crude.

— Taci!

— Prin gelozia lui nedreaptă și sălbatică.

— Taci, îți spun! Numai tu n-ai dreptul să vorbești așa. Doar tu știi că n-a fost o închipuire a regelui, în gelozia și în bănuielile lui.

Regina păru copleșită de amintirea unei rușini secrete. Marie de Chevreuse înțelese. Tăcu o clipă. Apoi alungă cu un gest violent această apăsătoare amintire și spuse pe un ton de reproș:

— Nu mă așteptam să o regăsesc pe regina mea atât de mult schimbată, ca să-și renege prietenii și să binecuvânteze brațul care a lovit-o.

— Nu, Marie, nu reneg tinerețea mea. Ți-am dovedit-o deschizându-ți inima mea tristă, ca în zilele frumoase de odinioară. N-am uitat atâtea zile fericite petrecute împreună, nu ca o regină cu slujitoarea ei, ci ca două prietene, ca două surori. Adesea, în ceasurile de singurătate, îmi vin în minte acele clipe binecuvântate, când nu eram decât două copile nebunatic, alergând de mână pe sub copacii din Fontainebleau, sau pe pajiștile de la Chantilly.

— Ana, prietena mea dragă, de ce refuzi atunci să mă ascuți?

— Pentru că-mi amintesc acum acele jocuri ușuratic care au sfârșit în lacrimi, în remușcări, în sânge.

Regina tăcu, mâhnită. Confidenta sa îi șopti la ureche:

— Atunci, trebuie să vă amintiți și de acela care a închinat frumuseții voastre cultul cel mai sincer și cel mai adânc; de cel care v-a iubit așa cum se iubește o regină, cum se iubește o sfântă și care a murit din pricina asta. Vă amintiți de lordul Buckingham?

Ana tresări. Ea zise:

— Taci! Regina nu vrea să audă cuvântul acesta. Și adăugă: Dacă în nebunia tinereții mele, am putut uita pentru o clipă datoriile mele de suverană, am răscumpărat această clipă de pierzanie printr-o ispășire lungă și crudă.

Ducesa o întrerupse vehement:

— Iar el a plătit cu sângele lui. Și n-a crezut că prețul ar fi prea scump.

Lacrimi se iviră în ochii reginei. Ea-și acoperi fața cu mâinile.

— Oh Marie, de ce redeștepți această amintire îngrozitoare?

— Nu se cade ca el să se șteargă vreodată din memoria voastră. Sângele unui om s-a vărsat pentru voi și acest sânge nu a fost răzbunat.

— Îmi sfâșii inima!

— Trebuie, pentru că ați putut uita.

Regina asculta acum, învinsă, stăpânită de voința inflexibilă a prietenei sale.

— Știu cât vă par de crudă, de necruțătoare. Dar m-ați silit. V-am spus-o: nu mai pot da înapoi, trebuie să-mi îndeplinesc misia până la capăt, chiar de-ar fi să vă sfâșii inima greu încercată. Ascultați-mă dar: ajung la ținta mea: ochiurile urzite cu multă greutate și răbdare în tristul meu exil, se strâng asupra prăzii, cuprinzând-o într-o rețea de fier. Inamicul vostru este în mâinile noastre. Împotriva lui, eu am strâns mănunchi toate urile răzlețe: Lorena, Anglia, Spania. Un semn doar și furtuna se abate asupra lui, îl smulge din rădăcini și îl duce la vale. Numai regina poate da acest semn și am venit aici să v-o cer.

Regina o opri cu un gest:

— Cum îți închipui?... Eu, soția regelui Franței?

— Pentru el, înaltă doamnă, pentru rege însuși trebuie să lucrați. E timpul să fie scos de sub jugul rușinos care l-a strivit atâta timp.

— Eu, să ajung o răzvrătită?

— Franța întreagă vă stă alături. Regele însuși e un rebel, care a făgăduit lui Cinq-Mars că se va debarasa de Cardinal. dealtfel, nu vă rămâne decât să alegeți: sau cu acei care vă iubesc, împotriva dușmanului neînduplecat... sau cu el, împotriva prietenilor voștri, împotriva celor care au murit pentru voi, împotriva aceluia, singur în lume, care v-a iubit.

— Ce vrei de la mine? zise regina, la capătul împotrivirii.

— Un cuvânt, un semn de adeziune: semnătura pe o scrisoare.

— Și scrisoarea?...

— Un curier o va aduce din Sedan.

— Către cine este îndreptată?

— Către arhiducesă, căreia i-o voi preda eu. Ana avu o ultimă revoltă.

— Nu, nu vreau. Nu pot să semnez așa ceva.

— Fie. Iertați ofensa adusă maiestății voastre.

— Da, iert totul, pentru ca și Dumnezeu să mă ierte la rândul-i.

— Iertați-i și pe ucigașii slujitorilor voștri?

— Îi va judeca Dumnezeu.

— Îndurarea voastră suverană iartă oare pe toți dușmanii, inclusiv pe ucigașii lordului Buckingham?

— Da, și pe aceștia.

— Gândiți-vă că în clipa asta el vă aude și vă judecă. El cântărește dragostea pe care i-o dați, în schimbul dragostei sale. Prin vocea mea, el repetă ultimul cuvânt pe care vi l-a trimis de pe patul de moarte: Remember, aduceți-vă aminte!

Regina încercă să se ridice și să fugă, dar picioarele n-o ascultau. Ducea urmă:

— Amintiți-vă, amintiți-vă de Amiens. Ana tremura.

— Era într-o grădină ca aceasta, îmbălsămată de mirosul florilor. Era chiar pe la ora asta, când natura e mai frumoasă și aerul mai blând. Era înainte să plece, pentru totdeauna. Fără să ia cu el un cuvânt de consolare, o amintire, o mângâiere, în schimbul pasiunii adânci pe care v-a dăruit-o credincios... pe undeva, aproape, două ființe care se iubeau cu toată puterea tinereții, lordul Montaigu și prietena voastră, ducea de Chevreuse.

— Ei erau liberi s-o facă. Maiestatea regală nu-i împiedica.

— Dragostea te face generos. Noi jurasem că nefericitul nostru prieten nu va pleca trist, fără să vă fi putut spune, pentru ultima oară, toată patima care-i ardea sufletul și fără să ducă cu sine încredințarea că inima voastră îi răspundea în taină.

— Oh!

— Acolo, sub oblăduirea complice a nopții, în momentul suprem al despărțirii, regina știu să nu fie decât o femeie, cu toate slăbiciunile și grațiile ei.

— Taci, taci!

— Nu regretați, doamnă! Dragostea înfrumusețează și înnobilează tot ce atinge. Bărbatul care o iubea era demn de regină.

— Dar apoi, apoi, întrerupse Ana, după această noapte așa de dulce și de crudă totodată, după această unică noapte de neuitat, pe care rînd pe rînd am binecuvîntat-o și am blestemat-o, a cărei amintire obsedantă o păstrez în mine, neștearsă dacă plîng de bucurie sau de rușine...

— După aceea!? Ce interesează? An iubit! Asta e!

— O, Marie, după aceea... tu știi bine.

Și regina tăcu; înflorată, cu ochii închiși, ea părea că re trăiește ceasurile de chin și de spaimă.

Doamna de Chevreuse, aplecată asupra-i, murmură:

— De ce tremurați? Ceea ce s-a întâmplat mai târziu nu știe nimeni. E taina noastră și ea e bine păstrată. Lordul Buckingham a murit și ducesa de Chevreuse va muri cu buzele pecetluite.

Ana luă mîna prietenei sale:

— Am fost vinovată, înțelegi prea bine. Și Dumnezeu m-a pedepsit așa de crud. El m-a lovit de două ori: în acela pe care l-am iubit și în acel...

— Credeți că Dumnezeu v-a lovit? întrerupse doamna de Chevreuse. Nu cumva v-a lovit un om plin de orgoliu și de ambiție?

— Cardinalul?

— Da, Cardinalul! Mîna asasinului lui Buckingham a fost înarmată de alții, de complici necunoscuți.

— Care?

— Oh, am cercetat mult timp, lordul Montaigu și cu mine, dar în zadar.

— Vezi?

— Așteptați!... Acești complici există. Mîna lor sinistră și criminală se regăsește în altă crimă: uciderea lui Felton. Dar asasinatul ducelui nu le astîmpărase setea de răzbunare.

— Ce spui?

— A urmat o a doua crimă. O crimă mai îngrozitoare și mai lașă.

Regina se ridică cu o sforțare. Privirea ei fremăta de nerăbdare.

Doamna de Chevreuse păru că șovăie, apoi se hotărî:

— Trebuie să știți totul acum și veți vedea apoi dacă acești necunoscuți și instigatorul lor merită îndurare. Au trecut șaisprezece ani de când nu ne-am întâlnit și poate că

nu ne vom mai revedea, trebuie să vă spun adevărul.

— Vorbește, îngăimă Ana cu buzele înghețate.

— Ura nemiloasă a dușmanilor săi l-a urmărit pe lord până dincolo de mormânt: sângele lui a curs a doua oară.

Regina se clătină, dar, printr-un efort de voință, își reveni.

— Nici sfânta inocență n-a aflat îndurare la ei.

— Oh, ghicesc... copilul... sfârșește, ai milă!

— Copilul... lordului Buckingham.

Un strigăt sfâșietor porni din inima Anei de Austria:

— A murit?

— Îndată după asasinarea tatălui său a dispărut.

Regina oftă adânc. se clătină palidă ca o moartă. Ducea se repezi, o sprijini în brațe. Ea șopti:

— Doamnă! Ana... draga mea!

Dar regina nu mai răspundea. Corpul său căzuse, moale, pe banca de piatră.

† Capitolul 16 — Prima întâlnire dintre d'Artagnan și Cyrano

Cele două personaje care îl alarmaseră pe cavalier se despărțiră în colțul străzii Iadului. Unul se îndreptă spre bariera de Miazăzi, celălalt intră hotărât pe strada Noroiului.

— Drace! Nu era nevoie de atâtea instrucțiuni, mormăi el, abia dibuind drumul. Numai satana ar putea să tragă sabia în locul acesta.

Pipăind mereu zidul, d'Artagnan ajunsese până la poarta mănăstirii pe care o simți cu mâna. După aceea căută o firidă ca să se adăpostească de vântul rece al nopții, descoperi o scobitură în zid, se ghemui într-însa și se înfășură peste urechi în mantia lui largă. Cuibărit aici, mormăi:

— Blestemat consemn! Așa ceva te așteaptă numai în serviciul domnului Cardinal și al diabolicului său Mazarini. Ce trai tihnit și cât de plăcut pentru un mușchetar!

În acest timp, cavalierul Mystere grăbea spre centrul orașului. După șirul bețivanilor pe care-i întâlnea în cale află

iute drumul spre „Gogoșa de Molift”.

O mai fi acolo Cyrano? îl lăsase scriind la repezeală versuri în fața lui Saint-Amant care se ghiftuia și a lui Linieres, care scurgea sticlele. Aceste grave ocupații îi puteau ține locului. Gândul că ar putea fi nevoit să-l caute pe Cyrano acasă, în strada Grénclail, îl speria pe cavalier. De aceea oftă ușurat când zări, în fundul sălii întunecate de fum și aproape pustie acum, cele trei siluete binecunoscute.

În mijlocul scaunelor răsturnate, al meselor încărcate de resturi și de sticle golite de conținutul lor, veselii tovarăși se țineau bine, asemeni ultimei cazemate într-un câmp de bătălie devastat. Când spuneam că se țineau bine, e un fel de a vorbi. De fapt, Linieres, surprins la datorie, adormise cu paharul în mână, iar Saint-Amant, cu un surâs înflorit pe buze și cu ochii închiși, părea pradă unui vis îndepărtat, după toate semnele de natură gastronomică. Numai Cyrano veghea încă: bântuit de inspirație, el tot mai scria pe hârtie, pe un colț de masă.

Cavalerul alergă drept la el și, în două vorbe, îl puse la curent cu situația. Îl găsisese pe domnul Bernard: mai mult, îl condusese la mănăstire, unde-l aștepta o zeiță. Nașa lui îi ordonase să vegheze la siguranța acestui însemnat personaj și mai ales să alunge pe orice nepoftit din strada Noroiului. Venea acum să ceară prietenului său să-l însoțească și să-i dea, la nevoie, o mână de ajutor.

Nu crezu potrivit să vorbească poetului despre bănuielile sale privind pe Cardinal, nici de cursa în care era cât pe aci să cadă. Știind că Cyrano nu iubea politica, el evita prudent să îndrepte convorbirea într-acolo.

Poetul se sili la început să priceapă lămuririle dezlânate ale tânărului său prieten, dar cu fiecare cuvânt ceața se îngroșa mai mult și renunță să mai priceapă ceva: problema părea prea încurcată. Îndată ce cavalerul sfârși, el se ridică brusc de pe scaun.

— În rezumat, ai nevoie de mine!

— Singur, mă tem că n-am să pot face față.

— Destul. Nu mai spune nimic, sunt al tău.

El își încinse cureaua, își aruncă pe umeri mantia și pălăria pe cap. „Bravo! gândi cavalerul. Iată un prieten adevărat. Nu trebuie să-l rogi de două ori”.

Cyrano era de acum la ușă.

— Unde mergem?

— În strada Noroiului.

— La Carmelite?

— Întocmai.

— Bun! Când trebuie să fim acolo?

— Înainte de ora patru.

— Perfect! Voi avea timp să-mi termin balada pe drum.

— Ce baladă?

— O capodoperă pe care o am în minte. Ți-o voi citi mâine de dimineață. Vei vedea!

Cu aceste cuvinte, ieșiră din taverna pustie.

— Brrr! tremură poetul. Vântul pișcă bine în noaptea asta.

— Ne vom încălzi pe drum, zise cavalerul.

— Și mânuind spada, adăugă vesel Cyrano.

— Mânuind spada?

— Desigur. Dacă nu va fi liberă calea, va trebui să o curățim! Și acum tăcere! Am găsit una!

— Ce anume una?

— O rimă!

Prietenii făcură deci drumul în cea mai desăvârșită tăcere. În acest timp, victimă a consemnului, d'Artagnan continua să rebegească de frig pe străduță, să cârtească împotriva Cardinalului și a abatelui. Blestemele și le îndrepta acum și împotriva mănăstirilor și a acelor care făceau vizite pioase în timpul nopții și, în nefericirea sa, se mângâia cu cuvintele poetului latin:

„Tantum religio potuit saudere malorum”

Ah, de l-ar fi auzit abatele Aramis! Treptat sunară sferturile, jumătățile, orele melancolice, fără să se întâmple nimic. Mușchetarul începea să simtă că pânda asta interminabilă este zadarnică. Ca să se încălzească, se plimba de-a lungul străduței fără să se depărteze însă de poarta pe—care o păzea.

Tocmai suna ora trei și jumătate, când auzi pași pe strada Iadului. Mușchetarul se opri și ciuli urechea. Nici o îndoială: veneau oameni înspre el. Iute puse mâna pe mânerul săbiei, dar își aduse aminte de jurământ. Se înfășură în mantie și se ascunse în firidă. pe aproape de el trecură două umbre, fără să-i ghicească prezența.

O voce tinerească răsună în liniște.

— Iată-ne ajunși! Nici țipenie! Totu-i bine. Un timbru bărbătesc trâmbiță:

— Numai de n-ar fi așa de întuneric. Nu-ți poți vedea nici vârful picioarelor.

— Frumos timp pentru treburile noastre.

— Cavalerie, tu care stai bine cu stelele, roagă-te să lumineze ceva mai tare.

D'Artagnan auzi apoi cum cineva ciocănea ușor în poartă. „Dau de veste că au venit”, gândi el.

Printr-o ferăstruie, o voce dulce întrebă:

— Sunteți dumneavoastră, cavalerie?

— Da, eu sunt.

— Nu v-a ieșit nimeni în cale?

— Nimeni. Calea e deschisă.

D'Artagnan zâmbi în ascunzătoarea lui.

— Intrați! E nevoie de dumneavoastră.

„Bine gândi mușchetarul. Consemnul meu e să supraveghez ieșirea. Intrarea nu mă privește”.

— Așteptați o clipă. Nu sunt singur.

— Cine vă însoțește?

— Sunt și eu aici.

O a treia umbră se profila, lângă cele două, în raza de lumină care bătea în stradă dinlăuntrul grădinii. D'Artagnan îi vedea. Când îl văzu apărând pe cel de al treilea, fu cât pe aci să izbucnească în râs. Profilul acestuia, fantastic ca al unui drac ivit dintr-o cutie, avea un nas cât toate zilele!

— Da, sunt aici, frumoasă domnișoară. Puteti încredința pe domnul Bernard că e bine păzit.

— În acest caz, vă vom lăsa de pază, zise fata râzând. Îngăduiți să vă răpesc pe cavaler?

— Fără îndoială. El nu mi-ar ierta-o dacă m-aș împotrivi.

— Adio! Nu vă temeți de fantome!

— Gasconii nu se tem de nimic. Portița se încuie la loc.

„Plăcut intermezzo! își zise d'Artagnan. Mazarini mi l-a trimis pe caraghiosul ăsta ca să mă amuze puținel”.

Din acest moment, d'Artagnan nu mai făcu nici o mișcare. Straja inamică se plimba pe lângă el. Trecu un sfert de oră. Imobilitatea de statuie începu să-l amorțească. Îl auzea pe dușman repetând silabe și cuvinte fără înțeles ca și cum ar fi dorit să le cântărească.

„Ticălosul”, mormăi d'Artagnan.

Mai trecu un timp. Lui d'Artagnan începu să-i fie frig. Un fior înghețat îl străbătu din creștet până-n tălpi. Cyrano trecu atât de aproape de el încât îl atinse. Dar, în concentrarea lui adâncă, poetul nu băgă de seamă. El încerca două rime a căror potrivire îl mulțumea.

D'Artagnan fu cuprins de o toropeală dureroasă. El își

adună puterile, hotărât să se supună până la capăt ordinelor stăpânului. Dar puterea destinului era mai tare. Era scris ca Cyrano să se întâlnească cu d'Artagnan. Acesta simți o gâdilitură în nări și, deodată, mușchetarul strănută cu zgomot mare.

Instinctiv, Cyrano luă poziția în gardă și strigă:

— Cine-i acolo? Nimeni nu răspunse;

— Hei, ce mai minune! Un strănut venit din cer!
Răspunde, cine ești?

Dar nici acum nu veni nici un răspuns. Cyrano scânteie un amnar și îl văzu pe străin:

— Vă salut, domnul meu, zise el cu o politețe încântătoare. D'Artagnan rămase de cremene la această politețe. Numai că fu nevoit să strănute din nou...

— Să vă fie de bine, zise Cyrano. Dar omul se încăpățâna să tacă.

— Pe legea mea, domnule, urmă Cyrano, dacă n-ați luat vreun praf special pentru strănutat, trebuie c-ați răcit strașnic. Nu e bine să stați nemișcat. Dacă ați vrea să faceți o mică plimbare, v-ar prinde bine.

Tăcere.

— Hei, prietene, sunteți mut? Un nou strănut răsună.

— Vedeți bine: strada asta e răcoroasă al dracului, suflă un vânt primejdios.

Apoi, părăsind tonul zeflemist, Cyrano continuă cu o vagă amenințare:

— Dacă vă veți îndârji să stați pe loc, vă veți găsi moartea aici, de data asta, poetul lovise la țintă. Umbra păru că se mișcă.

— În sfârșit! Piatra se însuflețește! Mă simt ca Pygmalion.

— Sunteți gascon? întrebă străinul.

— Gascon din Gasconia! Asta înseamnă că am sângele iute și că-mi place să fiu înțeles când vorbesc: Fiți bun și cedați-mi locul, vă rog.

Dar necunoscutul nu se clintea.

— Știți că gasconului nu-i place să vorbească de două ori.

— Știu, zise celălalt. Și eu sunt gascon.

— Foarte bine. În cazul acesta ne vom înțelege fără multe vorbe. Nu doriți să me depărtăm de aici? Vom avea prilej să ne încălzim.

— Aș face-o cu plăcere. Oricând asemenea invitație m-ar

încânta. Pentru un moment însă alte treburi mă rețin pe loc. de aceea îngăduiți-mi să o refuz. Vă las să mergeți singur.

— Ah! Dumneavoastră spionați, domnule!

Deodată d'Artagnan nu mai simți frigul. Sângele îi răpăi în urechi. Dar se stăpâni și foarte amabil, replică:

— Cum ați spus? A spiona, iată un cuvânt pe care nu-l cunoaștem în Gasconia.

— Domnule, să nu lungim peste măsură gluma. Scurt: unul din noi e de prisos aici.

Acestei provocări directe, mușchetarul nu-i răspunse. Își răsuci nervos mustața și gândi: „Mare satană, ești Mazarini”!

— Bănuiesc că sunteți om de onoare, continuă Cyrano și mai provocator. Parcă țineți pe șold ceva ce seamănă a sabie. Sper că nu e doar pentru paradă.

Cu o voce tremurătoare, d'Artagnan zise:

— Plecați de-aici!

— Bucuros, dacă vreți să mă urmați.

Dar mușchetarul deveni din nou stăpân pe el însuși. se hotărî să nu mai scoată o silabă. Dezamăgit, poetul mormăi:

— Hotărât, nu e om, ci vreo moluscă perfecționată. Trebuie să-l pun la respect pe țopârlanul ăsta.

† Capitolul 17 — Un duel neobișnuit

Înfuriat de atitudinea calmă a adversarului său, Cyrano continuă:

— Se pare că domnul e răbdător.

— Foarte, zise cariatida.

— Poate că domnul se teme să nu-și strice mantia sau să nu-și găurească tunica, costă cam scump, nu-i așa?

— Scump, răspunse ecoul.

— Sau poate sabia domniei sale are plămânii tot așa de slabi ca ai stăpânului și-i e frică să nu pătimească de răcoarea nopții.

— Chiar!

Cyrano își pierdu răbdarea. se gândi: „Acest automat n-are nici un punct sensibil? Nimic! Îmi voi isprăvi toate săgețile

împotriva unei pietre nesimțitoare.”

În această clipă, timbrul grav al orologiului se auzi de trei ori. „Una, două, trei! Slavă Domnului că mai am un sfert de oră”, suspină poetul.

Momentul suprem se apropia. Peste puțin, cavalerul și însoțitorul său vor ieși. Trebuia, cu orice preț, să îndepărteze pe acest martor inoportun, care nu era pus acolo fără scop. Orice ar fi, trebuia să sfârșească. De aceea el zise aspru:

— Gata, am glumit destul. Să terminăm!

Cu dinții strânși el merse asupra lui d'Artagnan, care aștepta, mereu nemișcat.

— Ieși de aici! Dacă nu ...

Mâna ridicată a poetului n-apucă să cadă. Un pumn de fier o prinse și o ținea.

— Fiți calm! se auzi vocea locotenentului, tremurând ușor. Cu un salt înapoi, Cyrano se desprinsese din strânsoare. În

mișcarea de apărare a soldatului, mantia se dădu la o parte și ochiul poetului văzu că pe tunica lui era brodată o cruce.

— Un mușchetar!

Atunci dădu atacul cu tot avântul. se năpusti spre el și-i suieră turbat:

— La dracu! Răbdarea dumitale nu mă mai miră, voinice! Dumneata ești mușchetar.

Pălmuit de această ironie, d'Artagnan tremură din cap până-n picioare:

— ce vreți să spuneți?

— Vreau să spun că sunt și eu cadet în gardă, și că nu s-a pomenit ca un biet soldățoi să țină piept unui cadet din Gasconia.

Asta era prea mult. Viteazul locotenent putuse să înghită, cu greu, insultele personale, ironia persiflantă, duiumul de provocări ... de data asta insulta nu era îndreptată către el. Ea atingea onoarea corpului de care aparținea și era mândru. Ca o palmă, insulta nu lovea numai în obrazul lui, ci și în acela al camarazilor săi de azi și de ieri. „Aramis, Porthos, Athos, insultându-mă pe mine, vă atinge și pe voi!”

Ca fulgerul, trase pe jumătate sabia. Apoi se stăpâni brusc și o vâri la loc.

„Am jurat”, murmură el.

Cyrano aștepta, insolent și provocator. Deodată

mușchetarul surâse. Omul de piatră se însufleți. Buzele i se încrețiră enigmatic, un licăr de răutate fulgeră în ochii săi. El zise scurt:

— Haidem!

— În sfârșit, suspină Cyrano.

La câțiva pași de acolo, cei doi cotiră după colțul zidului. Din locul acela întunericul nu le îngăduia să vadă poarta. Râzând în sinea lui, poetul scoase sabia. D'Artagnan își scoase mantaua lungă și era de-acum în gardă. Cei doi dușmani abia se zăreau unul pe celălalt.

— Așa mai zic și eu! zise Cyrano, iată o întâlnire originală. Nu se văd nici săbiile.

— Nu-i pagubă, zise mușchetarul. Nu se văd, dar se simt în schimb.

Și duelul începu.

Înapoia zidului, în grădina Carmelitelor, scena tragică dintre regina Ana de Austria și ducesa de Chevreuse era pe terminate. Revenindu-și din leșin, regina bâigui:

— Copilul, fiul lordului Buckingham, dispărut!

Lacrimi îi curgeau în râuri nestăvilite, pe obraji. Își puse mâinile peste față și spuse:

— E înspăimântător!

Marie de Chevreuse se lăsase lângă genunchii ei și o sprijinea.

— Curaj, regină! Nu e nici un semn că ar fi murit.

— Vai, îl vor fi omorât, cum au făcut și cu tatăl lui! Apoi, redobândindu-și energia, ea zise cu hotărâre:

— Vorbește! Vreau să știu tot adevărul acum. De șaisprezece ani sunt umilită. Am dreptul să cunosc tot adevărul. Nici o minciună, nici o reticență. Așa voiesc!

— Întrebați, regină. Eu voi răspunde.

Regina își trecu palma peste frunte, ca să-și pună gândurile în ordine.

— Da! ce s-a întâmplat cu mica făptură pe care Guitaut a dus-o lordului Buckingham?

— Lordul a primit copilul din mâinile acestui slujitor loial.

— În taină?

— În cea mai mare taină. Chiar în seara când sosi la Londra, Guitaut îl încredința celui mai fidel servitor al lordului, un irlandez anume Patrik.

— Și apoi?

— La porunca lordului, Patrik îl duse pe copil în brațe în

Scoția, la castelul Kildar, unde trebuia să fie crescut departe de Curte și de privirile indiscrete. Acolo, copilul fu protejat de prietenii tatălui său: lordul Argus Mac Diarmid și fiul său, lordul Mac Legor.

— Oamenii aceștia erau siguri?

— Erau obligați față de lord. El îi crescuse și îi îmbogățise și putea să se sprijine pe recunoștința și devotamentul lor orb.

— Și ce s-a mai întâmplat?

După o scurtă pauză, ducesa vorbea, cu infinite precauțiuni.

— Atunci veni ceasul groaznic în care lordul Buckingham căzu răpus de pumnalul asasinului.

— Copilul avea trei ani?

— Da, trei ani. El a rămas singur pe lume.

— Și nu-l proteja nimeni?

— Cum nimeni? zise ducesa pe un ton de reproș.

— Sunt nedreaptă. Știu că lordul Montaigu și cu tine mi-ați făgăduit din ziua aceea să vegheați asupra lui.

— Vai, era deja prea târziu. Când lordul Montaigu a ajuns în Scoția, lordul Diarmid și fiul său erau disperați. În munții acelei țări se deslănțuise o furtună îngrozitoare, care provocase incendierea pădurilor, surpări, inundații neașteptate. În noaptea precedentă, în cursul unei asemenea furtuni, copilul și devotatul Patrik dispăruseră.

— Doamne, Dumnezeule! Au murit împreună!

— Nu! Nu s-au găsit nicăieri cadavrele lor.

— Au fost răpiți atunci? Nu mă minți.

— Nu, regină.

— Iartă-mă, am fost de atâtea ori înșelată.

— Trebuia! Nimeni nu trebuia să cunoască adevărul. Era, cum știți, secretul nostru.

— Da, da, ai dreptate. Dar, în acest caz, trebuia încercat totul pentru a fi găsiți, să fi scotocit cerul și pământul ca să fie luați acasă, dacă erau vii, iar de erau morți, trebuiau răzbunați.

— Regină, v-am spus-o deja, lordul Montaigu și cu mine n-am cruțat nimic ca să dăm de urma celor dispăruți și a dușmanilor lor. Cerul nu ne-a ajutat să izbutim. Azi nu cunoaștem nici pe răpitorii copilului, nici pe asasinul tatălui.

Ana își plecă învinsă capul și murmură amar:

— Să fii regină și să nu poți face nimic pentru cei ce-ți sunt dragi!

O lumină palidă începea să apară spre răsărit. Nu era încă aurora ci niște lumini firave care, precedând-o, vărgau cerul noros. Marie de Chevreuse se ridică în picioare.

— Regină, a venit timpul să ne despărțim.

La capătul aleii apăruseră siluetele tinerești ale celor doi: Claire și cavalerul Mystere.

Zărindu-le, regina se ridică deodată, pradă unei exaltări violente.

— Da, șopti ea. Aveai dreptate adineauri. Nu pot să uit nici să iert. Nu numai pe mine și pe lord ne-au lovit. Ei au ales ca victimă a răzbunării lor și pe copilul nevinovat. Nu știu acum cine sunt acești mizerabili. Dar Dumnezeu ni-i va da cândva în mână. Dar nu sunt numai executanții. Lovitura pornește mai de sus. Acolo trebuie să lovim ... ce e cu scrisoarea?

— Consimțiți deci?

— Consimt la orice, numai să-i răzbun.

— Oh, mulțumesc regină. Recunosc în sfârșit inima nobilă a prietenei mele.

Se îmbrățișară. Tocmai atunci tinerii soseau în dreptul băncii. Cavalerul rămase pironit locului de uimire. În curtea acestei mănăstiri austere, domnul Bernard ținea în brațe o penitentă ai cărei ochi lăcrimau. El o privi în față pe Claire, pe care nu o mira această scenă.

În sfârșit, domnul Bernard se desprinse. Cu o voce dulce și melodioasă, care îl izbi pe tânărul soldat, ea îi zise:

— Apropiați-vă.

Cavalerul rămase însă incremenit locului. Chipul luminos al penitentei îl izbi. El simți cum i se îndoaie genunchii în fața acestei frumuseți desăvârșite.

— Înaintați, cavale, repetă domnul Bernard. Domnișoara de Cernay ne-a încredințat de fidelitatea dumneavoastră. Veți asculta poruncile suveranei dumneavoastră. Tânărul cuprins de o nespusă emoție, îngenunche.

— Domnule, zise regina. Nu știu cine sunteți, dar domnișoara Cernay răspunde pentru dumneavoastră. Sunteți gata să vă jertfiți libertatea, poate chiar și viața dumneavoastră?

— Pentru dumneavoastră, doamnă, sunt gata, cu bucurie, replică el dârz.

Ana surâse.

— Sunteți totuși tânăr. La vârsta asta viața e plină de

ademeniri.

— Viața unui soldat e mereu în cumpănă.

— Bine, nu întreb cum vă cheamă. Dar vă voi întreba la întoarcere.

Rostind aceste cuvinte pline de făgăduință, regina, îi întinse mâna sa frumoasă, pe care cavalerul o sărută. Apoi ea urmă:

— Veți însoți pe acest gentilom, a cărui siguranță v-o încredințăm. Vă veți supune lui, ca nouă înșine.

— Promit, doamnă.

— Aveți curaj să nu dați înapoi din fața nici unui pericol?

— Deviza mea va răspunde pentru mine.

— ce spune această de'viză?

„Până la capăt”.

— Plecați dar și să vă întoarceți cu bine. La Sedan, unde mergeți veți primi un pachet de la domnul de Soisson. Îl veți aduce la casa Mevers. Îl veți încredința numai domnișoarei Cernay. Ea vă va da atunci noi ordine din partea noastră.

— Am înțeles, doamnă. Voi face întocmai.

— Luați seama, mai ales la cursele din cale.

— Încep să le cunosc, doamnă, și niciodată nu m-am temut de ele.

Regina ținți ochii asupra lui și cavalerul văzu cum privirea ei capătă deodată o nuanță de tristețe. „Așa era el”, gândi regina. Departe, orologiul bătea orele patru.

— Să plecăm, zise domnul Bernard. Ar fi imprudent să mai stăm aici.

Frumosul gentilom întinse din nou brațele spre regină și se îmbrățișară îndelung. Apoi se întoarse spre domnișoara Cernay. Fata se aruncă spre el. El o prinse brusc, o strânse la piept și-i sărută lung părul de aur, fruntea și ochii înlăcrimați.

— Adio, adio, copilul meu.

Regina istovită, stând pe bancă, privea despărțirea și cavalerul o auzi șoptind:

— Vai, ea poate să-și sărute copilul!

Buimăcit de atâtea întâmplări ciudate, cavalerul urmă pe domnul Bernard și pe Claire, care se îndreptau spre poartă.

Afară, duelul se prelungea între cei doi măestri spadasini, la fel de îndârjiți să apere terenul. Nu se produsese nimic hotărâtor. Cyrano epuizase toate resursele artei sale rafinate contra flegmaticului mușchetar. Toate loviturile sale se izbeau de o apărare perfectă. Atacurile erau dejucate unul

după altul. Ceea ce îl surprindea mai ales pe poet, nu era măiestria acestui adversar necunoscut, ci faptul că acesta nu trecea deloc la atac.

Întunericul nu se risipea încă. Sabia invizibilă a lui d'Artagnan se ascundea, scăpa de toate cursele. Iute și ușoară, ea respingea sabia dușmană. Mai mult, limba ei drăcească avea un contact ciudat și tulburător. Ea nu se îndoia, nici nu zăngănea ca fierul obișnuit.

„Strașnic picior, strașnic pumn! gândea Cyrano, încântat de adversar. Dar mai ales, ce spadă ciudată are!”

Ca să scape de această impresie, Cyrano se lăsă descoperit o clipă. El se aștepta la un atac, care avea să-i îngăduie o ripostă hotărâtoare. Dar nu! Adversarul său nu-l atacă. El aștepta reluarea luptei, cu sabia întinsă.

„Văd că secătura mă menajează”, murmură rușinat poetul. Și timpul trecea. Lumini slabe apăreau la orizont. Furios, Cyrano lupta acum cu toată energia. Trebuia să isprăvească neapărat. În clipa aceasta bătură patru lovituri în turn. Poarta mănăstirii se deschise. Domnul Bernard și însoțitorul se furișară afară. Auziră zăngănit de săbii la dreapta dar nu văzură pe nimeni. Calea era liberă. Ei o luară la stânga și cotiră pe strada Saint-Jacques.

Gândindu-se mereu la consemnul său, d'Artagnan păru că aude mai bine. Dar deja, înțelegând primejdia, fără să-i lase timp de gândire, Cyrano îl asalta cu o vigoare nouă. După un atac la față, el viză pământul și împunse. O lovitură seacă îi azvârli sabia. O lovitură cu un sunet mat. Atunci Cyrano se dădu înapoi speriat. Cerul se scuturase de nori și lumina începea să vină. Înflăcăratul poet putu în sfârșit să vadă ... și să înțeleagă ... de ce adversarul său nu ataca, de ce duelul urma fără un rezultat posibil, de ce sabia aceea, minunată în apărare, n-avea nici o putere în atac. Furios și admirativ în același timp el strigă:

— Hei, domnule, asta nu e glumă. Oprește. Eu nu sunt un nevolnic, ca să mă cruți!

D'Artagnan salută cu sabia:

— Îmi pare rău, domnule, că nu v-am putut servi mai bine de data asta. Dar făcusem un ... jurământ.

— Un jurământ? ... Nu mai spune!

Uluit, Cyrano observă că adversarul său se bate ținând sabia în teacă.

— Fie, zise d'Artagnan, ați câștigat partida! Altă dată îmi voi lua revanșa.

— Cu plăcere, mormăi Cyrano.

Apoi, prea târziu ca să-i poată ajunge, mușchetarul alergă în urma -celor două umbre. Poetul își vârî sabia în teacă, foarte mulțumit.

— Iată unul pe care mi-ar face plăcere să-l întâlnesc din nou ... Într-o zi când nu va mai fi legat de nici un jurământ. Vom vedea noi atunci. Unul din noi e gascon iar celălalt e un gascon și jumătate.

După aceea, neavând ce face, Cyrano o apucă pe strada Iadului înspre casă, înnodând firul întrerupt al rimelor interminabilei sale balade.

† Capitolul 18 — Solia Cavalerului Mystere

Fugarii se folosiră de avansul pe care îl aveau datorită iscusinței lui Cyrano. Când d'Artagnan ajunse în strada Saint-Jacques, cât văzu cu ochii nu era nimeni. Cercetă apoi piețele vecine și străzile dimprejur. Nimic! Fugarii se topiseră în ceața străvezie a dimineții. Departe nu se zăreau decât câmpurile pustii, ici-colo tufişuri și răspântia care ducea la sate. Dezolat, locotenentul intră din nou în strada Iadului, fixată ca punct de legătură. pe drum, el blestema fără conținere: „La dracu, un mușchetar nu e un copoi! Fiecare cu meseria lui! La acest joc, orice școlar mă va face marț”.

Însă, în adâncul sufletului, fără să vrea să și-o mărturisească, simțea o teamă puternică. Trebuia să apară în fața Cardinalului ca să-i dea socoteală asupra misiunii sale. Cu ce obraz va susține el mânia despoticului său șef? Făcând socoteala bine, nu putea să-și ascundă că răstălmăcise consemnul și se lăsase înșelat de adversarii săi. Supărat peste măsură, mormăi, la adresa lui Cyrano:

— Satană blestemată, de-aș mai pune odată mâna pe tine, să ne răfuim puțințel!

Deodată se auzi strigat:

— Hei, domnule d'Artagnan!

Monseniorul Mazarini alergia spre el cu mare nerăbdare:

— Hei, ați văzut păsările noastre de noapte? Mușchetarul

se opri. Răspunse cu un ton supărat:

— Desigur, le-am văzut. Dar asta nu le-a împiedicat să-mi zboare de sub nas.

Mazarini râse de gluma lui.

— Erau trei, nu-i așa?

— Trei: două fantome și un demon.

— Și ieșeau de la Carmelite.

— Cele două fantome ieșeau într-adevăr. Demonul venea nu știu de unde: probabil din infern.

— Și fantomele cum erau?

— Să vedeți!

— Așteptați! Una avea figura unui tânăr soldat, alta obrazul unui cavaler blond, frumos?

— Da, tocmai așa.

— Despre toate acestea, domnule d'Artagnan, dumneavoastră puteți mărturisi la nevoie.

— Desigur!

— Ați putea recunoaște pe cavalerul blond dacă v-ar sta în față?

— Desigur, numai să-l întâlnesc.

Fața vicleană a italianului se luminează triumfătoare. Zâmbi și, frecându-și mâinile, spuse:

— E tot ce-mi trebuia.

Apoi, apucă în grabă drumul înspre bariera Iadului:

— Veniți, domnule locotenent, urmați-mă!

„Iată unul care se mulțumește cu nimica toată, gândi mușchetarul. Hm! dar celălalt mă va scărmana!”

La gândul că îl va înfrunta pe teribilul Cardinal, viteazul mușchetar simți rece pe șira spinării.

La barieră, o trăsură cu cai părea că-i așteaptă. Jur împrejurul ei, dar la o distanță respectuoasă, siluetele unei trupe de călăreți se zăreau în lumina nehotărâtă a primei dimineți.

Mazarini se apropie iute de trăsură și dădu la o parte perdeaua:

— Suntem pe calea cea bună. Domnul d'Artagnan s-a achitat minunat de misiunea sa. El a văzut și a recunoscut personajul de la Carmelite.

— Unde e? întrebă o voce uscată, care îl făcu să tremure pe mușchetar.

Instinctiv, el se pregăti să răspundă. Dar, spre marea lui surprindere, îl auzi pe Mazarini răspunzând ferm:

— Conform ordinelor primite, persoana a fost lăsată să

iasă din Paris. Fără să bănuiască însă, ea n-a fost pierdută din vedere. Acum un sfert de oră a trecut prin bariera Saint-Jacques. Și în clipa aceasta galopează cu suita sa pe drumul de miazăzi.

„Drace! gândi d'Artagnan. Monseniorul n-a pierdut jocul, își luase toate precauțiunile”.

— ce avans spuneți că au? întrebă din nou aceeași voce.

— Cincisprezece, douăzeci de minute, nu mai mult.

— Vor putea fi prinși din urmă?

— E o jucărie pentru oamenii din gardă, cu telegarii lor și cu un comandant bun.

— Să nu pierdem timpul: la treabă și, cu orice preț, să pună mâna pe ...

— ... persoana domnului Bernard, îl întrerupse Mazarini, punând degetul pe buze.

Apoi, îndreptându-se spre mușchetar:

— Auziți, domnule d'Artagnan. Eminența Sa vă poruncește să prindeți cu orice preț pe gentilomul blond de la Carmelite.

Locotenentul se apropie de portiera trăsurii și îl recunosc pe teribilul său stăpân. Acesta, contrar tuturor prevederilor sale, părea să fie într-o dispoziție excelentă.

— Hei, domnule d'Artagnan, îl întrebă el familiar, a mers treaba bine?

— Foarte bine, monseniore. Încântat de întorsătura conversației și recăpătându-și curajul, d'Artagnan adăugă cu o nerușinare sfruntată:

— Nimic nu e cu neputință în slujba Eminenței Voastre.

— Ai respectat cu strictețe acest consemn dificil?

— Literă cu literă, monseniore. Nici o clipă n-am scos sabia din teacă.

Rostind aceste cuvinte, mușchetarul aruncă o privire oblică, plină de satisfacție, către italian.

— Am să țin socoteală de asta. Acum noaptea s-a sfârșit. Consemnul s-a ridicat. Poți scoate sabia după bunul plac dacă se ivește ocazia.

— În acest caz, monseniore, îndrăznesc să vă spun că totul va merge bine.

— Nu-ți cer să cruți decât o singură persoană: pe cavalerul de la Carmelite. pe acesta să mi-l aduci teafăr.

— Am înțeles.

— Cât despre ceilalți ...

— Știu ce am de făcut, zise d'Artagnan, făcând să șuiere

sabia.

— Văd că m-ai înțeles. Deci: cu garda, drept înainte și aduceți-mi viu și nevătămat pe domnul Bernard.

— Unde va binevoi monseniorul să ne aștepte? Cardinalul reflectă o clipă.

— La Croix de Berny. Vei fi acolo într-o oră.

D'Artagnan cercetă pe oamenii din gardă. Aceștia așteptau în picioare, nemișcați lângă caii lor. Erau soldați aleși iar caii de rasă și odihniți. El socoti în minte avansul fugarilor și drumul care trebuia străbătut. Socoteala ieșea bine. Mulțumit, privi spre Cardinal și îl asigură:

— La Berny, peste o oră. Vom aștepta acolo pe Eminența Voastră.

Îl salută pe Cardinal, aruncă o privire ironică spre Mazarini și sări în șea.

— Pe cai, domnilor!

Ordinul fu executat cu un zăngănit de săbii plin de promisiuni.

— După mine, în galop! ordonă d'Artagnan.

O clipă mai târziu, călăreții dispăreau din ochii celor doi oameni ai bisericii, într-un vârtej de praf.

— Totul merge bine. Iată omul pe care doream să-l am de partea mea, zise Cardinalul. De data asta, domnule Mazarini, ea nu-mi va mai scăpa; o s-o am în sfârșit în mână pe eterna mea dușmancă.

La ordinul stăpânului, trăsura porni. Curând dispăru și ea pe același drum spre miazăzi.

O leghe mai departe, doi călăreți zburau pe drum. Vântul dimineții le biciuia obrazul și le înviora sângele. Razele oblice ale zilei luminau această cavalcadă năpraznică și îngăduiau să se distingă figurile celor doi centauri. Unul era de o eleganță desăvârșită, fără barbă și cu părul blond: domnul Bernard; celălalt, țeapăn în șea, fericit de această nouă aventură, avea înfățișarea unui copil curajos și în privirea lui sinceră și candidă putem recunoaște pe prietenul nostru Mystere.

Domnul Bernard stăruia în tăcerea lui enigmatică. Tânărul se obișnuise însă. El se folosi de acest răgaz ca să se gândească la ale lui. de bună seamă, caseta lui căzuse în mâini neștiute. Îl căutaseră pe domnul Bernard și găsiseră caseta lui. Și iată-l acum legat de acest necunoscut: legat prin ordinul pe care-l primise de la regină și prin interesul într-o luptă comună, împotriva acelorași inamici. Dar pe calea

aceasta cavalerul ajunsese și la scopul lui: descoperirea cutiei. Ca preț al devotamentului său, străinul nu-i va putea refuza sprijinul. Deocamdată, Mystere își dă seama că era mesagerul reginei, într-adevăr, pentru ea galopează acum nebunește. Pentru ea își pune în primejdie viața, într-o intrigă gravă și tenebroasă. Prețul va fi potrivit cu pericolele înfruntate, cu vitejia dovedită. O! de-ar izbuti să se întoarcă! Afacerea lui personală se va aranja, sigur, cu bine!

Regina i-a promis doară, că-și va aminti ... la întoarcere. Avusese încredere în steaua sa, și nu se înșelase. Acum cunoștea de-a binelea această stea: era domnișoara de Cernay, frumoasa Claire, care fără încetare îi stăruia în suflet, îndepărtată, inaccesibilă. Ce cale lungă străbătuse într-o singură noapte! Acum se simțea legat de ea prin fire nenumărate și rețeaua lor delicată nimeni n-ar putea s-o sfâșie. Mai mult încă: el, micul soldat, are protectori puternici! Are stăpâni! A servi un maestru, iată idealul cadeților de familie bună în alte timpuri — și al gentilomilor scăpătați, al tuturor acelor cărora destinul nu le-a surâs din leagăn și care nu aduceau în viață altă moștenire decât sabia lor. Odată ales maestrul, îți dovedea credința urmându-l orbește în primejdie și în glorie, în dușmănie și chiar în dezonoare, dacă s-ar întâmpla, căci mai mare dezonoare e să-l părăsești pe seniorul protector decât să dezertezi de la rege, să-ți abandonezi țara, să fugi chiar de Dumnezeu! Iar cavalerul își alesese doi protectori, cei mai demni, cei mai invidiați: pe regina Franței mai întâi, și apoi pe acest frumos senior, care călărea vitejește alături de el.

Pradă acestor gânduri, cavalerul întorcea din când în când privirea spre tovarășul său de drum. El veghea atent asupra acestui prețios personaj, care ținea în mână toate speranțele sale prezente și toate făgăduințele pentru viitor. E adevărat că nu-i știa deocamdată numele, dar bănuia că e un nume glorios. Nu era oare prietenul de inimă al reginei?

În ochii săi de copil, Ana de Austria înfățișa cea mai înaltă întrupare a măreției și perfecțiunii omenești. Ea îi apăruse în maiestatea dublă a puterii și frumuseții. Era încă orbit de această viziune. Ana avea tot ceea ce poate fermeca o inimă plină de entuziasmul și tandrețea adolescenței: era regină, era femeie. Mystere nu vroia să zăbovească asupra a ceea ce părea echivoc în acea situație. În venerația sa, el înlăturase îndată ideea că acest bărbat ar fi putut să fie amantul Anei de Austria. O regină a Franței nu poate avea

amant, ea e o zeiță intangibilă. Și apoi, nici gentilomul nu avea întrânsul semnele virilității. Această impresie se adâncea cu cât îl examina mai atent.

Cum vedem, cavalerul se gândea la orice, numai la primejdie nu. Și totuși primejdia se apropia, iute ca și galopul gărzii Eminenței sale, impetuos ca și șeful care o comanda.

După ce trecură de Areucil, domnul Bernard încetini pasul. Părea obosit. Fața i se acoperise de o paloare neliniștitoare. Surprins, cavalerul țină din frâu calul și întrebă:

— Se pare că nu vă e bine, domnule?

— Nu e nimic, nu e nimic, răspunse iute celălalt, a cărui voce slabă dezmințea cuvintele. Doar o mică oboseală. Mai avem mult de mers și nu e rău să ne odihnim un pic.

El încercă să suradă, dar și surâsul păru rodul unui efort.

— Sunt indiscret dacă vă întreb unde mergem?

— La Dampierre. Acolo vom schimba caii, înainte de a lua drumul spre răsărit. Astfel, ocolim Parisul și împrejurimile lui, unde n-am fi putut rămâne neobservați.

— Cât e de aici până la Dampierre?

— Șapte leghe.

— Le puteți parcurge fără oprire?

— Trebuie! replică gentilomul.

— Totuși păreți obosit și suferind, zise tânărul apropiindu-se. Privirile sale căzură pe șea, unde văzu niște pete închise. El tresări și zise:

— Ah, domnule, sunteți rănit! Celălalt păru încurcat.

— Nu, nu, lăsați. E o rană veche, s-a putut deschide la drum. O rană la coapsă fără importanță.

— Prin frecare, rana se poate învenina. Ar fi bine să vă pansați. Pot să vă ajut.

— Să nu pierdem timpul. Nu-i nici o primejdie. La Dampierre am să mă pansez.

Grăbit să sfârșească, el slobozi frâul și dădu pintoni. Mystere îl imită. Din această clipă, merseară numai la trap. Domnul Bernard se ținea bine, deși zdruncinăturile calului îi sporeau oboseala. Cavalerul nu-l pierdea din ochi și se ținea aproape de el. de bine, de rău, trecură de Bourg-la-Reine. Târgul se deștepta abia și trecerea lor nu fu observată decât de vreo două gospodine care n-aveau somn. Tancred era optimist. Până acolo nimic nu arăta că ar fi urmăriți. Aveau deci tot timpul. Totuși, ultimele case se mai vedeau încă în

târgul lăsat în urmă și ajunseră la castelul D'Estree, când neliniștea îl cuprinsese din nou. Tovarășul său păli iarăși. O durere mare părea că-l sugrumă. Deodată el se clătină. Dar cavalerul era aproape. El întinse brațul și-l prinse pe rănitul care nu se mai putea ține. Cavalerul se opri, îl sprijini, îl ridică din șea și-l ajută să pună piciorul pe pământ. Dar acest ultim efort îi istovise toată energia ce o mai avea. Mystere îl simți lăsându-se moale în brațele sale și leșinând. Cavalerul îl întinse lângă drum, pe iarbă. Îi luă eșarfa, i-o înmuie într-un ochi de apă și-i udă tâmplele. Dar călărețul nu dădea nici un semn de viață.

— Domnișorii aceștia de Curte au putere doar să sărute femeile! Mystere îi desfăcu nasturii de la tunică și de la cămașă, ca

să-l învieze. Dar, când dădu cămașa la o parte, sări deodată în sus:

— Drace! E o femeie!

Cu mâinile tremurătoare, tulburat, el rămase năucit. Înfațișarea femeiască, muzica ciudată a vocii, finețea trăsăturilor, talia zveltă și mai ales această slăbiciune neașteptată, totul se lămură acum.

— Asta le întrece pe toate: domnul Bernard e femeie! Prietena reginei și a domnișoarei de Cernay. Aveam deci dreptate când socoteam sărutările ei fără nici o urmă.

Încurcat de întâmplare, tocmai voia să tragă cămașa la loc, când frumoasa călăreață deschise ochii. Răcoarea dimineții o înviorase și puterea părea să-i revină. Dintr-o dată se ridică și-și trase, cu un gest speriat, mantaua pe umerii goi. Totodată ochii ei îl întrebară pe tânărul îndrăzneț. Cavalerul îi luă mâna și i-o sărută:

— A fost fără voia mea. Voi uita totul! Vă voi sluji ca și cum ați fi bărbatul pe care mi l-a dat în grijă regina noastră. Nu vreau să știu nimic mai mult. În ochii mei sunteți mereu domnul Bernard.

Călăreața surâse amuzată de ciudățenia întâmplării. Crezând că nu mai era nevoie să se ascundă, își eliberă din nou gâtul, probă evidentă că această frumoasă doamnă se deghiza, mai puțin din pudoare decât din diplomație.

— Zău, zise ea fără falsă jenă, prefer așa, cavaler. Ajutați-mă să-mi aranjez ținuta.

Tânărul se grăbi să-i îndeplinească rugămintea. pe când el își dădea toată silința să-i încheie tunică la gât, doamna privea cu un interes real chipul deschis și loial al tânărului

slujitor.

Grija lui Tancred de a isprăvi iute și fără să-i atingă pielea îi aduse acest compliment ironic:

— Văd că nu sunteți deloc neîndemânatic, așa cum era de așteptat de la un soldat. Ați putea fi o cameristă pe cinste.

— Cred că am de îndeplinit pe lângă dumneavoastră altă menire, mai demnă de un bărbat și de un soldat, replică el mândru.

— Nu sunteți deloc curtenitor, cavalerie. Marii seniori ar da mult să îndeplinească și acest oficiu, de care vă achitați de minune.

Încredințată de discreția tovarășului de drum, ea îi întinse mâna, adăugând:

— Cine știe! Poate că vă veți aminti cândva că ați ajutat-o să se îmbrace pe drumul Spaniei, pe ducesa de Chevreuse!

Auzind acest nume ilustru, cavalerul rămase năucit. Cum? Ducesa de Chevreuse? Acea femeie mai îndrăzneată decât un bărbat, amazoana care personifică nesupunerea și revolta?! Dușmana Cardinalului, coșmarul regelui, demonul independenței și sufletul intrigii, stătea în fața lui! Emoționat, cavalerul făcu o plecăciune adâncă.

— Ia să vedem, ce au caii noștri? Dau semne de neliniște! într-adevăr, caii legați de un pom la marginea drumului păreau nerăbdători. Cu boturile îndreptate spre Paris, ei miroseau aerul într-acolo. Începură să tropăie, scuturând zăbalele și nechezară, agitați.

Mystere ieși în drum și privi îndărăt spre direcția de unde Veniseră. pe deasupra caselor el zări un nor de praf. Zidurile nu îi permiteau să vadă pe cei care îi urmăreau.

— Iute, doamnă! Grăbiți-vă, suntem urmăriți! Ducesa tresări.

— Urmăriți? E imposibil.

Un ropot surd îi răspunse de departe. Nu se mai îndoia acum. O trupă de călăreți venea după ei.

— În șea și să fugim cavalerie! .

— Vai, doamnă, e prea târziu. Nu vom face o leghe și o să ne prindă.

Ea ascultă cu sufletul la gură. Tropotele se apropiau.

— E drept! Cum să ieșim din încurcătură?

— Lăsați pe mine! Suiți-vă în șea și fugiți fără să întoarceți capul.

— Ce credeți că puteți face?

— Rămân aici și le barez calea. Dumneavoastră puneți

pintenii zdravăn în coastele calului și vă înfundați în pădurea Verrieres. Așa, aveți șansa să vă pierdeți urma. În ce mă privește, am eu grijă să-i întârzii până câștigați un avans bun.

— Nici să nu vă gândiți! zise ducesa, văzându-l scoțând sabia. Au să vă ucidă.

— Ei și? Libertatea și viața dumneavoastră mi-au fost încredințate.

— Nu, nu cu prețul vieții dumneavoastră.

— Atunci, am să cred că nu mă găsiți bun decât să vă servesc drept cameristă.

Ducesa șovăia încă. Primejdia se apropia clipă de clipă. Ea se hotări deodată.

— Ar fi un sacrificiu inutil. Nu-l primesc. După o oră aș fi și eu prinsă, după ce te vor fi ucis. Nici puterile nu mă ajută dealtfel. Acum, când sunt pe urma mea, mă vor urmări până la capăt.

— Și aveți să vă dați pe mâna lor?

— Fiți pe pace. Viața mea e mai prețioasă pentru ei chiar decât pentru mine. Nu vor cuteza nimic împotriva mea.

† Capitolul 19 – Dușmani pe viață

Sprâncenele ducesei se încruntară. O dungă îi brăzdă fruntea. Gândul la o primejdie mult mai mare o sperie. Apucă pumnul tânărului Tancred între degetele sale nervoase.

— N-ar fi nimic, dar am la mine scrisori de mare interes pentru dușmanii noștri. Nu trebuie să cadă în mâinile lor.

Iute scoase un pachet de sub mantie.

— Orice-ar fi, trebuie să salvăm acest pachet, sau totul e pierdut ... De el atârână viețile unor oameni! Șansa succesului nostru ... Totul e aici ... Luați-le!

Și-i întinse pachetul. Dar el se dădu înapoi, fără să înțeleagă.

— Ascultați-mă, cavalerie! Trebuie să vă supuneți fără murmur. Veți fugi dumneavoastră!

— Să vă părăsesc? Niciodată!

— Vă împotriviți? Trebuie să fugiți; mă las în seama

dibăciei dumneavoastră. Luați pe Căpitan, e cel mai bun cal al meu. Țineți drumul spre răsărit. Trebuie să ajungeți teafăr la Sedan. Dați plicul contelui de Soisson ... Mă veți aștepta opt zile. Dacă nu voi sosi, înseamnă că soarta mi-a fost potrivnică. Vă veți întoarce atunci la Paris, cu răspunsul contelui, pe care-l veți înmâna reginei.

— Prin domnișoara de Cernay?

— Da! Ea vă va înmâna mesajul contelui semnat de regină.

— Și ce am să fac cu el?

— Domnișoara de Cernay vă va spune cum și unde mi-l puteți înmâna. Bineînțeles, dacă voi fi liberă! În caz contrar, îl veți duce la Londra, lordului Montaigu.

— Am înțeles, doamnă, voi proceda întocmai.

— Mulțumesc, cavalerie. Sunt mulțumită de hotărârea dumneavoastră. Ah ... așteaptă o clipă ...

Doamna de Chevreuse scoase din deget inelul cu care el se făcuse deja cunoscut de ea.

— Acest inel să vă fie scut, cavalerie! Cu ajutorul lui contele vă va recunoaște.

Cavalerul sări în șea. Tropotul cailor dușmani se apropia. Încă puțin și ei vor trece de zidul care-i masca încă.

— La drum prietene. Curaj! Îți recomand să ocolești lupta. Apoi îi spuse iute localitățile prin care trebuia să treacă.

— Ai grijă de Căpitan: e un prieten bun. Adio, cavalerie!

— La revedere, doamnă!

Dădu pintonii calului și porni într-un galop năpraznic. Rămasă singură, zâmbi și se pregăti să-i primească pe urmăritori.

— Între noi doi acum, domnule Cardinal!

Plutonul din gardă apărură brusc la marginea parcului. În câteva clipe ajunseră lângă călărețul care sta cu brațele încrucișate în mijlocul drumului, și-l înconjurară. Comandantul trupelor sări jos din șea.

— Dați-mi sabia. În numele regelui, sunteți arestat, zise el.

Fără rezistență, călărețul scoase sabia și i-o întinse.

— Iată sabia mea. Dar fiți bun și spuneți-mi în mâinile cui o dau?

— Ofițerul se înclină cu politețe:

— Locotenentul d'Artagnan, din corpul de mușchetari ai regelui.

Prizonierul tresări:

— D'Artagnan! Hei, dar ... Porthos, Athos, Aramis?

Locotenentul aruncă o privire pătrunzătoare către misteriosul prizonier, înfășurat în mantie, cu pălăria largă umbrindu-i chipul.

— Vă urmez, domnule d'Artagnan, zise acesta simplu.

— Urcați în șea. Avem ordin să vă conducem la Berny.

— La Berny! zise surprins prizonierul, dar se stăpâni.

Locotenentul însă observase:

— Locul nu vă convine?

— Ba da, dar vă rog să mergem încet.

— Sunteți bolnav?

— Nu tocmai, dar abia îmi revin după o boală și trebuie să-mi cruț forțele.

— Îngăduiți-mi să vă ajut să urcați pe cal.

Trecând la fapte, d'Artagnan observă de aproape pe prizonier. Izbuti să-i vadă chipul. Mantaua se desfăcuse puținel. Mușchetarul nu avu nevoie de mai mult. Ducesa se înclină ușor, șoptind surâzător.

— Înțeleg doamnă ducesă și sunt la dispoziția dumneavoastră. Vom merge cât doriți de încet. Apoi se întoarse spre oamenii din pluton și zise:

— La pas, domnilor!

Ducesa îl privi cu coada ochiului.

— M-ați recunoscut?

— Ar putea d'Artagnan să o uite pe prietena binevoitoare a lui Aramis?

— Totuși mă arestați! Ciudată prietenie și recunoștință îmi arătați!

— N-am încotro, doamnă... eu sunt soldat și acesta e ordinul.

— Iată-vă deci în slujba Cardinalului!

— Eu sunt în serviciul regelui, doamnă.

— Vreți să spuneți că regele v-a poruncit să mă prindeți?

Gasconul nu răspunse nimic. Privi însă îndărăt să se convingă dacă soldații ar putea auzi ceea ce avea să spună. Dar oamenii săi îi urmau la oarecare distanță. Ducesa continuă ironic:

— La prima ocazie, îi voi povesti această aventură veselă cavalerului d'Herblay. Cred că va fi încântat și vă va felicita.

— Veți binevoi să-i spuneți că mi-am îndeplinit numai datoria: cu respect și cu moderațiune.

— Dar ce-ați putea face mai rău?

— Răspund la aceasta, doamnă, întrebându-vă de ce țineți să mergem la pas?

Doamna de Chevreuse tresări:

— Ce vreți să spuneți?

— Așteptați o clipă. Vă întreb încă: ce s-a întâmplat cu tânărul soldat cu care ați ieșit de la Carmélite și care v-a însoțit pe drum până aici?

— Așadar știți? ...

— Nu știu nimic, doamnă! Am ordin să prind pe domnul Bernard. V-am prins. Datoria mi-am îndeplinit-o. Restul nu mă privește.

Mișcată, ducesa îi mulțumi cu un surâs.

— Nu uitați să spuneți asta lui Aramis. Sunt sigur că nu-mi va purta pică.

— Ah, sunteți mereu același d'Artagnan.

Din acest moment nu mai schimbară nici o vorbă. Călăreau alături și-și reaminteau întâmplări comune.

Când ajunseră la Croix-du-Berny, cavalerul Mystere trecuse de mult. Căpitan galopa de acum dincolo de Choisy-le-Roi și de aici apuca drumul spre răsărit.

La Croix-du-Berny, închizând un colț de pădure, era un parc întins. La marginea lui se afla un pavilion. Acolo fu condus prizonierul și închis într-o odaie cu zăbrele la ferestre. Sub o aparență fermă, ducesa de Chevreuse ascundea o mare tulburare. Așadar, i se luase urma de la Babette, înțelegea bine acum. Și totuși i se permisesese să o vadă pe regină la Carmélite. Fusesse lăsată să iasă din Paris și o prinseseră abia afară din oraș. Evident se plănuise compromiterea reginei prin această întrevvedere. Ce plan sinistru ascundea această mașinațiune? Ea nu cunoștea de data asta metodele brutale pe care le practica dușmanul său, Cardinalul. Dar curioasa aventurieră nu era femeia care să dispere cu una cu două. Mulțumită cavalerului, izbutise să se scape de hârtiile compromițătoare: și asta era esențial. Prin bunăvoința prietenului lui Aramis, tânărul mesager putea merge mai departe. Astfel, Mystere scăpa de primejdia de a fi prins în aceeași capcană cu ea. Reântors la Paris, nimeni nu-l cunoștea în afară de mușchetar. Și mușchetarul se prefăcea că nu știe nimic. În această privință, totul era asigurat.

Curierul special spre Sedan avea asigurat succesul. Chiar dacă ar fi trimis-o Cardinalul la vreo închisoare, acesta nu împiedica voința să lucreze mai departe. Mașina infernală fusese de-acum bine pusă la punct. Cavalerul știa bine ce are

de făcut. Era om de cuvânt. Dușmanul nu va scăpa de la pieire. Chiar de-ar muri, și atunci ea ar supraviețui prin trei ființe devotate: cavalerul a cărui dragoste pentru Claire de Cernay o ghicise, lordul Montaigu, cel mai credincios și mai constant dintre adoratorii săi; și, în sfârșit, Claire. Claire era legată de inima ducesei cu legături misterioase. Orfană, mica prietenă a reginei era devotată trup și suflet aceleia pe care o venera ca pe binefăcătoarea sa. Într-adevăr, buna ducesă avusese grijă de ea pe când creștea într-o mănăstire. Ea îi ținea loc de părinți, pe care nu-i cunoscuse niciodată. Da, Claire o iubea. Doamna de Chevreuse se convinsese de acest adevăr în timpul zilelor din urmă, când pericolul fusese comun. Ea simțise cum în inima acestei tinere încolțea un sentiment adânc și gingaș, superior recunoștinței: dragostea instinctivă a fiicei pentru mama ei. Ducesa astfel asigurată, putea să înfrunte fără teamă pe nemilosul ei dușman. În partida care avea să înceapă între cei doi jucători abili, oricât de inegale păreau puterile lor, doamna de Chevreuse avea și ea destule atuuri în mână.

Un uruit de roți pe caldarâm o întrerupse din gânduri. Printre gratii văzu o trăsură oprindu-se în fața pavilionului. Un bărbat sări iute jos. Avea un obraz rotund și frumos, încadrat de păr mătăsos. Pielea obrazului mată și transparentă ca a meridionalilor, ochi de catifea plini de dorinți și foc. Era vreun cavaler trimis de Cardinal? O, nu! Fiindcă un al doilea călător cobora din trăsură, încet, cu nesfârșită grijă, acesta avea înfățișarea frântă a unui bătrân sau a unui bolnav. El se sprijini cu mâna de umărul însoțitorului și împreună înaintară spre pavilion. La un moment dat bătrânul ridică privirea și ducesa nu-și putu stăpâni o tresărire. Richelieu!

Cu toată ura sa și în ciuda primejdiei ce-o amenința, doamna de Chevreuse simți că o cuprinde mila pentru acest dușman pe care-l cunoscuse stând bine pe picioare, înverșunat și înspăimântător, pentru acest luptător pe care-l regăsea sfârșit, o vatră stinsă pretimpuriu de mâinii și de pasiuni. Înapoia ușii, auzi șoapte.

— Da, monseniore. Prizonierul se află aici, zicea d'Artagnan.

— S-a aranjat totul fără scandal? murmură o voce unduitoare. Vocea uscată a Cardinalului tăie scurt:

— Asta nu interesează. Lovitura a izbutit, iată esențialul. Ușa se deschise. În prag apăru Richelieu. Intră singur, cu

fruntea sus, îndreptându-și talia printr-un efort de voință. Ajuns lângă prizoniera sa, el se înclină curtenitor:

— Doamnă, sunt fericit că am ocazia să vă prezint omagiile mele. Uitând rolul său de cavaler, domnul Bernard schiță o reverență de curte.

Richelieu arătă un fotoliu.

— Binevoiți și ședeți, ducesă. Avem de vorbit și fără îndoială că drumul acesta blestemat v-a obosit.

El luă un alt fotoliu și-l așeză în fața ei, în așa fel ca obrazul său să rămână în umbră în timp ce lumina ferestrei cădea în plin pe chipul ducesei.

— Uf! zise el așezându-se. Anii tinereții s-au dus de mult. Niciodată nu i-am regretat ca astăzi. Și niciodată n-am avut prilejul să-i regret mai profund.

El însoți această galanterie depunând un sărut pe mâna frumoasă a ducesei.

— Știți bine, doamnă, că sunt cincisprezece ani lungi de când nu ne-am văzut. Văzându-vă, încep să mă îndoiesc că a trecut atâta vreme și simt că întineresc.

— O, Eminență, n-aveți nevoie de stimulente pentru a întineri. Nu v-am văzut niciodată mai tânăr decât azi.

Ducesa însoți acest compliment echivoc cu un surâs acru. Cardinalul se prefăcu că nu înțelesese ironia. El, continuă ca și cum ar fi vorbit cu el însuși.

— Cincisprezece ani, ce de timp pierdut! Din fericire nu e niciodată prea târziu. Dealtfel, continuă el cu voce tare, în tot acest timp nu v-am pierdut din vedere. Dacă vremuri nenorocite ca acestea ne-au obligat să rămânem departe unul de altul, n-am încetat să mă informez despre ceea ce faceți dumneavoastră.

— Sunt mișcată de atenția perseverentă a Eminenței voastre.

— De aceea, cum vedeți, abia am aflat că sunteți în țară și am simțit dorința fierbinte să vă văd și să stau de vorbă o clipă cu dumneavoastră, cu toată sinceritatea și ca niște prieteni buni.

— Iată, vi se îndeplinește dorința, monseniore.

După cum vedem, ministrul își ascundea ghearele în catifea și se juca delicat cu prizoniera sa, cum se joacă pisica cu șoarecele. Dar introducerea mieroasă anunța un atac apropiat.

— Ascultați, ducesă, mărturișiți cinstit: nu cumva exilul vă apasă?

„Intrăm în subiect”, gândi doamna de Chevreuse. Dar, în loc să-i răspundă se cufundă mai bine în fotoliu, așteptând ca adversarul să se descopere mai mult ca să poată încrucișa cu folos spada.

Richelieu înălță capul. El își amintea că se lovise adesea de o tăcere asemănătoare. Impertinență sau rezervă, era în orice caz diplomatie femeiască.

— Această viață rătăcitoare nu vă pare nedemnă de o prințesă? întrebă el; nedemnă de calitățile sclipitoare ale spiritului dumneavoastră, care se risipesc în zadar?

— Să punem lucrurile la punct, monseniore. Această viață nu mi-am dorit-o, ci mi s-a impus.

— Dar nu depinde decât de dumneavoastră ca să duceți o viață mai profitabilă și mai glorioasă. Ducea ripostă cu semeție:

— Nu poți să-ți alegi singur destinul. Totul este să arăți curaj onoare în orice împrejurare te-ai afla. Richelieu, ridică din umeri imperceptibil.

— Aceasta se cheamă fatalism, doamnă: destinul nu supune decât sufletele slabe. Voința poate să modifice cursul evenimentelor. Există o oră în viața fiecăruia când norocul trece pe lângă el. Cel îndemânatic întinde mâna și îl prinde. Cei neîndemânatici scapă ocazia.

— Eminența Voastră vrea să-mi dea de înțeles că acum a sosit și pentru mine o asemenea oră?

— se prea poate!

Ea întrebă, prefăcându-se foarte interesată:

— Explicați-vă, monseniore!

— Puteți ghici ușor, doamnă ... Vorbind sincer, noi n-am prea fost prieteni până azi. E greșeala mea? Nu cred. Vă amintiți, ducesa, că într-o zi, acum șaisprezece ani, mâna aceasta s-a întins către dumneavoastră?

— Cum aş putea uita.

— Fără îndoială, vă amintiți și de modul jignitor cu care ați respins acest gest de prietenie.

— Eram tânără atunci ...

— Da, erați tânără, dar pe deasupra aveți prieteni care nu erau și ai mei.

— E adevărat, monseniore.

— Ați greșit poate. Dacă mi-ați fi dat un alt răspuns atunci, fără îndoială că ați fi fost scutită de multe neplăceri. Vă întreb acum: unde sunt prietenii dumneavoastră de odinioară?

Punând această întrebare, ministrul îndreptă spre ducesa un surâs de gheață. Aceasta tăcu o clipă, apoi zise:

— Dumneavoastră, nu eu, trebuie să răspundeți la această întrebare.

— Ei au dispărut și odată cu ei s-au stins vechile certuri. S-a făcut pace. În clipa aceasta nimic nu me mai desparte.

— Crede Eminența voastră?

— Ce-ar putea să mai fie între noi, când cei ce me separau nu mai sunt?

Gravă, ducesa replică:

— Din păcate, monseniore, rămâne amintirea lor și ... trecutul. La rândul său, Cardinalul nu se simți în apele sale. Aceste cuvinte de fidelitate răsunară în urechile lui ca un imn funebru. El continuă însă, cu oarecare pornire:

— La vârsta dumneavoastră, trăiți cu amintirile? Ce-a fost ieri, a trecut. Numai ziua de azi are însemnătate. Azi și mâine. Or, prezentul înseamnă pentru dumneavoastră pacea sau războiul. Viitorul este alegerea dumneavoastră: exilul perpetuu sau întoarcerea la o viață strălucită. Ascultați-mă: calitățile înalte, pe care le-ați folosit în intrigi mărunte, în slujba cauzelor pierdute și a unor oameni incapabili să înțeleagă geniul dumneavoastră, aceste calități puteți să le puneți de azi înainte în slujba statului, pentru un scop înalt.

— Dacă înțeleg bine, Eminența voastră dorește să mă aibă aliată?

— Da, zise calm Cardinalul.

— Presupunând că primesc, voi obține clemența dumneavoastră?

— Întreagă!

— Nu mai rămâne deci decât să obțin iertarea de la cealaltă persoană.

— Ce vreți să spuneți?

— Eminența voastră, în mărinimia ei, poate uita lupte îndelungate, amintiri crude și atâta sânge vărsat. Dar există o altă persoană, a cărei supărare e poate mai aprigă și care, nefăcând parte dintre slujitorii bisericii, nu e obligată să ierte ofensele.

— Vorbiți despre rege?

— Da, despre Maiestatea sa. Cardinalul făcu o grimasă disprețuitoare.

— Garantez de iertarea lui.

— Regele s-a schimbat? întrebă ducesa cu un ton ironic.

— Nu, doamnă. Maiestatea sa a rămas așa cum era.

Numai împrejurările s-au schimbat. Ducesă, suntem singuri și putem vorbi pe față. Desigur, regele vă urăște, știți de când și pentru care motiv.

Instinctiv, doamna de Chevreuse scoase ghearele pentru luptă. Convorbirea ajungea la punctul unde ministrul vroise s-o aducă. Ea înțelegea bine aceasta. de aceea, cântărind fiecare cuvânt calculând fiecare gest, ea răspunse:

— Îmi pare că știu, monseniore. Maiestatea Sa vede în mine geniul rău al reginei. El pune pe socoteala influenței mele presupusele greșeli pe care le-a reproșat soției sale regale și care au umbrat autoritatea ei.

Cardinalul scutură capul:

— De-ar fi numai atât, ați fi de mult iertată. Călcarea acestui ordin, regele a uitat-o de mult timp. El nu reproșează reginei și dumneavoastră acest gen de slăbiciuni.

— În acest caz nu înțeleg ...

— Ceea ce e rănit întrânsul nu e atât monarhul, cât bărbatul. Maiestatea Sa e mai gelos pentru onoarea lui de soț, decât pentru aceea de suveran. Și regele crede că s-a adus o mare știrbire onoarei sale de soț. Tocmai această rană secretă îl chinuie de șaisprezece ani. Bănuiala unei infidelități îl roade. De aceea vă urăște, de acolo vine mânia lui.

— Aceste bănuieli sunt nedrepte ...

— Mi-ar plăcea să cred, pentru onoarea maiestăților lor.

— Niciodată nu le-a confirmat ceva.

— Până azi, nu!

— Rog pe Eminența voastră să nu-mi ia în nume de rău această întrebare: aceste bănuieli ar fi dăinuit atâta timp dacă o mână interesată n-ar fi găsit o cale să întrețină focul mistuitor?

Cardinalul sări din fotoliu. Această lovitură țintise bine, căci el apucă mâna doamnei de Chevreuse și strigă cu o voce vibrantă:

— Nu știu dacă a fost așa. A fost într-adevăr un timp când, pentru interesul public, s-a socotit potrivit să nu fie lăsată regina să câștige asupra soțului său o influență prea mare, dar acum, maiestatea sa dând coroanei un moștenitor, este de datoria oricărui supus, nu numai de a nu despărți pe rege de regină, ci de a-i apropia. Acolo este mântuirea statului.

Ducesa înțelese. Nu trebuia să schimbi decât o vorbă, ca să se poată înțelege gândul ministrului: Acolo este mântuirea mea, voia să spună Cardinalul.

— Sunt ca ramura de măslin aleasă de Eminența voastră? întrebă ea părând surprinsă.

— Doamnă, vorbesc serios. Puteți sluji drept punte de legătură între maiestatele lor... Începeți prin a vindeca pe rege de bănuielile lui.

— Îmi sugerați și care e leacul?

— Da. Îi veți dovedi că aceste bănuieli nu sunt întemeiate. Acest lucru îl putem face, împreună. Dumneavoastră și cu mine.

Richelieu se apropie de ea. Vocea sa, aspră și pornită până acum, deveni insinuantă și blândă. Ducesa se temu. Simțea că el avea o nevoie absolută de ajutorul ei dacă-și călca astfel orgoliul și ambiția. Părăsit de toți, bănuitor față de regele care începuse să șovăie, Cardinalul căuta sprijin din partea reginei și el conta pe Marie de Chevreuse, ca să poată intra în grațiile suveranei.

— Nu înțeleg, zise ea. Cum vom putea proba regelui nevinovăția reginei, dacă inima lui îi spune altfel?

— Vă repet: putem ... cu o singură condiție.

— Care?

— Înainte de orice ... vreau să am ... vreau să obțin de la Maiestatea sa și de la dumneavoastră ... o garanție, o probă sigură de prietenie și de alianță.

Ducesa crezu că ghicește și se dădu înapoi cu spaimă.

— Ce anume garanție?

— Din partea reginei, mărturisirea sinceră a greșelilor trecute.

— Și de la mine?

— O declarație scrisă, cuprinzând adevărul întreg, iscălită de mâna dumneavoastră.

Un strigăt de groază ieși de pe buzele înghețate ale Doamnei de Chevreuse. Așadar, asta i se cerea, să o predea legată pe regină, în mâinile Cardinalului. Cu prețul acesta ea va obține iertarea și regina împăcarea cu regele. Această iertare regală o obțineau amândouă: suverana ca preț al umilirii, iar ducesa ca preț al trădării. Marie de Chevreuse făcu iute judecata aceasta și sângele său mândru de Rohan începu să-i vâjaie în urechi.

— Îndrăzniți să o suspectați pe regină? strigă ea într-un avânt de revoltă. O vedeți vinovată?

Richelieu surăse rece:

— Ea e într-adevăr vinovată. O știți mai bine decât mine.

— Eu? Cerule mare! Nu, nu, eu nu știu nimic. E o

minciună.

— Să nu me pierdem în protestări zadarnice ... Ați uitat o oarecare întâlnire nocturnă, într-o grădină, între doi gentilomi și două doamne?

— Calomnie!

— Atunci am să vă împrăpățez memoria. Mai întâi data: 20 aprilie 1624; locul: grădina castelului din Amiens; numele gentilomilor: lord Montaigu și ducele de Buckingham; numele doamnelor: ducesa de Chevreuse și

— Mințiți!

— Copilării! Veți nega prezența gentilomilor și a dumneavoastră? Am dovada!

— Fie! Dar împotriva ei, n-aveți nici o mărturie. Regina nu era în acea grădină!

— Atunci cine era femeia blondă care se afla acolo? Ducea întoarse privirea. Ea îngăimă:

— O, monseniore, încetați!

— Cum se numea?

— Nu e secretul meu.

— Vedeți? Nu aveți curajul să luptați până la capăt? Ducea, frântă, căzuse în fotoliu. Cardinalul se așeză și el în fața ei și zise blând:

— La ce bun să tăgăduiți? Știu totul.

— În acest caz, monseniore, ce așteptați de la mine?

— Dovada care-mi lipsește. Ea îl privi fix, surprinsă.

— Da, reluă el cu vehemență, dovada. Fiindcă există o dovadă. Am căutat-o mult timp, fiindcă numai fiind în stăpânirea ei putem obține încrederea reginei. Numai dovada asta putea să-mi îngăduie să fiu generos, să dovedesc suveranei mele că ținând în mână onoarea și viața ei înțelegeam să o cruț și să o mântui ...

— Cu ce preț? murmură ducea.

— Dar v-ați păstrat bine secretul. Nu mai speram să-l află vreodată. De curând însă, indicii certe m-au asigurat că această probă există, tangibilă, materială.

Neliniștită, doamna Chevreuse înălță capul.

— Nu o am încă în mână, dar mă apropii de ea. Și tremur ... da, tremur, căci această mărturie vie, irecuzabilă, a greșelii regale poate să-mi scape mie și să cadă în alte mâini, cine știe, poate chiar în mâinile regelui.

— Oh, niciodată, niciodată! zise ducea, acoperindu-și fața cu mâinile.

— În sfârșit, văd că mă înțelegeți. Mânia lui ar fi teribilă,

izbucnirea îngrozitoare. Furtuna vă va prinde și vă va zdrobi pe toți în vârtejul ei. Asta voțiți? Gândiți-vă în ce prăpastie de disperare ar cădea regina, prietena dumneavoastră.

„Vai, nu o putem salva, decât dându-i-o în mână!” gândi doamna de Chevreuse cu oroare.

Pe chipul ducesei Cardinalul vedea semnele acestui gând.

— Vedeți, zise el, salvarea e în mâinile mele.

— Ce e de făcut?

— Să-mi îngăduiți să găsesc această dovadă și în acest scop, să-mi spuneți adevărul întreg.

— Asta e totul?

— Fără îndoială. Veți scrie o declarație sinceră, pe care o veți semna ...

— Și pe care regina o va contrasemna?

— Da! Cu prețul acesta eu vă acord sprijinul meu și vă garantez iertare de la rege.

Ducesa, cu degetele crispatе pe brațele fotoliului, se ridică dintr-o dată și fulgerându-l cu o privire de nețărnut dispreț, pe Cardinal, izbucni:

— Ei bine, nu! Mai degrabă lupta cu toate riscurile și primejdiile ... Nu-mi voi trăda regina, n-am să v-o dau în mână! Mâna ei nu va semna propria-i decădere.

— Luați aminte! zise Cardinalul amenințător. Știu unde erați azi noapte, doamnă. Credeți că deghizarea a putut să înșele vigilența oamenilor mei? Știu pe cine ați văzut și ce i-ați cerut folosindu-vă de arma acestui secret pe care mie mi-l refuzați. Dacă alegeți războiul și-mi răpiți sprijinul reginei, va fi vai de dumneavoastră Și de ea ...

— O amenințați pe suverană?

Într-un efort suprem de stăpânire de sine Richelieu păru să-și recapete calmul:

— Pentru prima oară, vă ofer pacea!

— Cu prețul trădării.

— Gândiți-vă, și fără dumneavoastră pot descoperi acest secret.

— Căutați-l, monseniore. de la mine nu-l veți obține.

— de când vă știu, sunteți și ați rămas o aventurieră, zise el răsucindu-și buzele a dispreț.

— Aventurieră, fie! Accept această calificare. În această carieră nu mă voi dezona, cel puțin, ca în aceea pe care mi-o oferiți: spionaj și trădare.

Cuprins de o mânie nouă, Cardinalul îi prinse pumnul.

— Uitați, doamnă că sunteți la discreția mea.

— Nu uit deloc!

— Că vă pot preda pe mâna justiției regelui, fiindcă ați cutezat să vă întoarceți din exil, spre a corupe din nou inima nefericitei noastre suverane.

— O puteți face, monseniore. Maiestatea sa se va întreba însă pe drept cuvânt pentru ce s-a îngăduit acestei exilate să o vadă pe regină, pe care venise s-o corupă? Și ce târg i s-a oferit într-o întrevvedere secretă, într-un loc ascuns? Regele e neîncredător, el va fi poate curios să știe ce puteau conspira împreună ducesa de Chevreuse și cardinalul duce de Richelieu?

Neizbutind cu violența, ministrul se calmă din nou:

— Fie! pot evita acest scandal. Nimeni nu știe despre arestarea dumneavoastră; nici chiar gărzile care au executat-o nu știu cine sunteți. Pentru acești oameni sunteți un conspirator oarecare, un aventurier, înhățat pe drumul mare: Domnul Bernard.

Ducesa simți cum o trec fiorii spaimii.'

— Cine va da alarma deci de arestarea domnului Bernard, chiar de dispariția lui?

— Știu: puteți să mă asasinați fără să vă temeți de pedeapsă.

— Oh, să vă omor? La ce bun? Am eu locuri discrete, tot așa de sigure ca și mormântul, cel ce-a intrat acolo nu mai iese, ca și din mormânt.

Cu tot curajul său, doamna de Chevreuse păli îngrozitor, își stăpâni totuși nervii, ca să răspundă:

— Slavă Domnului! Am destui prieteni care se vor întreba ce s-a întâmplat cu ducesa de Chevreuse. Regina ...

— Regina va tăcea. Căci de-ar vorbi, s-ar demasca.

— Oamenii dumneavoastră pot fi mai puțin discreți.

— Îi am în mână!

— S-ar putea găsi unul mai cu inimă. Poate că vreunul m-a recunoscut.

Rece, Cardinalul o scrută cu privirea.

— În cazul acesta, vai de el!

Ducesa ar fi vrut să numească pe d'Artagnan. Dar amenințarea o opri. Ea își mușcă buzele până la sânge, ca să nu pronunțe numele mușchetarului.

— Vedeți, sunteți la discreția mea. V-am rugat, când puteam să poruncesc și să ameninț, fiindcă vroiam să-mi spuneți secretul de bună voie, și să nu vi-l smulg prin

violență.

— Prin violență? Nu mă tem de ea. Nimic pe lume nu îmi poate descleșta gura și de nimic nu mă tem, în afară de Dumnezeu.

— Ați ales singură zise Cardinalul. Zarurile au fost aruncate. Doborât, el se așeză la masă și începu să scrie cu mâna tremurătoare.

În acest moment, ușa se deschise împinsă de afară de o mână ușoară. Fermecătorul cavaler, care coborâse primul din trăsură în fața pavilionului, se fofilă fără zgomot înăuntru. Salută pe prizonier cu o înclinare mută din cap însoțită de un surâs grațios. Apoi, făcându-i cu ochiul, puse micios un deget pe buze.

Acest gest rapid surprinse în așa măsură pe doamna de Chevreuse, încât nu putu să-și creadă ochilor.

Cavalerul înaintă până la masă și, înclinându-se spre stăpân, îi șopti câteva cuvinte la ureche. Cardinalul tresări. O dungă de nelinește îi bară fruntea și ducesa îl văzu fixând asupra ei o uitătură înflăcărată, plină de ură. Apoi se ridică și începu să se plimbe prin odaie, părând nehotărât.

Ce-ar fi putut să-i spună noul venit ca să-l tulbure într-atâta? Dar nu! Ducesa nu se înșela și aventura lua o întorsătură neașteptată. Ori de câte ori ministrul avea spatele spre ei, în plimbarea lui agitată, cavalerul se folosea ca să reînnoiască ducesei aceleași semne neînțelese de la început.

Brusc, Cardinalul se opri în fața ducesei și, privind-o adânc în ochi, articulă pe un ton aspru:

— Azi-noapte, la Carmelite, n-ați mers singură?

Ducesei nu-i veni răspunsul dintr-o dată. Cavalerul îi făcu un semn pe furiș să răspundă afirmativ. Gândindu-se că mesagerul era de acum departe și că nu mai putea fi prins, ea mărturisii:

— Într-adevăr, monseniore, n-am fost singură.

Richelieu, schimbă o privire cu noul venit, a cărui atitudine rezervată și nepăsătoare nu arăta nimic din ciudata lui intervenție recentă.

— Și însoțitorul dumneavoastră, un tânăr soldat, cunoștea numele dumneavoastră, numele adevărat?

Cavalerul, tot pe furiș, dădu de două ori din cap, voind să spună: „răspunde da!” Și fără să știe cum, supunându-se acestei sugestii, ea răspunse:

— Da.

Un gest de dezamăgire îi scăpă lui Richelieu. Identitatea

prizonierei era cunoscută. Ea nu mai putea fi deci întemnițată sub un nume de împrumut. Ca s-o aresteze sub numele ei adevărat, să-și asume izbucnirea unui proces, riscurile erau prea mari. Regina întăritată, regele bănuitor, conjurații împinși de frică la măsuri extreme. Iute Cardinalul cântări șansele unei atare operațiuni. Doar mânia și orgoliul îl mânau către violență. Hotărârea era de-acum luată. Cu un gest nervos, el apucă bucata de hârtie pe care începuse să scrie și cei de față îl văzură cum o sfășie în bucăți, încet, încet cu părere de rău.

— Frumoasa mea doamnă, zise atunci Cardinalul surâzând forțat, nu vreau să fiu îndurător doar pe jumătate. Amintiți-vă doar atât: că v-am avut în mână și totuși v-am lăsat viața și libertatea.

Ducesa nu îndrăznise să creadă această neașteptată întorsătură. ce cursă nouă ascundea această măsură neprevăzută? Pieziș, privirea ei se îndreptă spre insinuantul personaj. Neobservat, acesta continua semnele lui tainice.

— Domnule d'Artagnan! strigă Cardinalul. La acest apel mușchetarul intră.

— Vă încredințez pe domnul Bernard, zise stăpânul. Îl veți conduce la Boulogne, pe calea cea mai scurtă. Acolo, veți supraveghea imbarcarea sa pe prima navă care pleacă în Anglia. Aveți grijă mai ales ca prizonierul să nu comunice cu nimeni în drum. Răspundeți cu capul de aceasta.

Mușchetarul se înclină fără să clipească.

Atunci Richelieu reveni la ducesă. Îi întinse mâna.

— Gândiți-vă încă, zise el foarte încet, atingând cu buzele degetele înmănușate: aliați, o vom salva pe regină; dușmani, o putem pierde.

Ea păru că n-a înțeles. El insistă:

— Gândiți-vă și la mărturia aceea vie, pe care o pot avea în mână cândva ; poate chiar mâine.

De data aceasta, el o văzu tresărind.

— Atunci vă veți căi, fără îndoială, că mi-ați respins propunerile. Dar va fi prea târziu.

Doamna de Chevreuse nu putea să cedeze. Ea își stăpâni emoția și aruncă acest răspuns plin de fatalism:

— Facă-se voia lui Dumnezeu!

Stăpânul Franței lăsa să cadă mâna mică și, cu un oftat de regret, părăsi pavilionul, pășind rar. Ducesa rămase înmărmurită.

Amabilul cavaler se folosi de ieșirea Cardinalului, ca să

se apropie iute de ea.

— Nădăjduiesc, doamnă ducesă, șopti el, că veți binevoi să vă amintiți că datorită mie, umilul dumneavoastră servitor, sunteți acum liberă și să-i spuneți aceasta Maiestății sale regina.

La rândul său, îi luă mâna, dar nu spre a i-o săruta, ci ca să-i strecoare un bilețel îndoit. Și, înainte ca ea să-și revină din uimire, acela ieși așa cum intrase: alunecând ca o șopârlă.

— Cine e omul acesta? îl întrebă ea pe d'Artagnan. Mușchetarul avu o mutră de dispreț.

— El! Nu e nimic de capul lui. E domnul Mazarini.

„Ce joc face el?” gândi ea, și ce-o fi dorind de la regină?. O idee neașteptată îi veni în minte:

— Unde se afla acest Mazarini în timpul convorbirii mele cu Cardinalul?

D'Artagnan surâse.

— După obiceiul lui: foarte aproape de ușă.

— Dumnezeule! în acest caz a auzit totul!

Atunci, febrilă, desfăcu biletul. Era acoperit cu un scris neregulat, prefăcut, asemeni scrisului cu mâna stângă. Ea citi: „Dacă domnul Bernard vrea să știe ce s-a făcut cu o anumită casetă, uitată de dânsul la Babette, un gentilom care se interesează de dânsul i-o va spune în noaptea asta”.

— O casetă? reflectă ea. O casetă uitată de mine la Babette? ce sens are asta? Fără îndoială vreo cursă a lui Mazarini. Ea continuă să descifreze:

„Această cutiuță e pecetluită cu o stea”.

— O stea! Ducesa se opri, adânc tulburată. Scrisoarea se termina aici. Un singur cuvânt mai era, drept semnătură. Citindu-l, doamna de Chevreuse pâlî, își puse mâna pe piept ca să domolească bătăile inimii. Căci acest cuvânt era „REMEMBER”, ultimul cuvânt al lui Buckingham, adresat reginei de departe.

— Dovada! găfâi ducesa. Dovada tangibilă, materială. Mărturia irecuzabilă, vie! Dumnezeule, ajută-mă.

Ea se hotărî pe loc:

— La noapte îl voi vedea pe acest Mazarini.

Biletul conținea un post scriptum: „Pe stâlpul din dreapta, la ieșirea din pavilion, scrieți numele orașului unde veți fi la noapte. Dacă binevoiți, la Hanul „Stejarul Regal” din Saint Germain veți găsi o casă convenabilă să vă petreceți noaptea”.

Ei ieșiră împreună. D'Artagnan merse să inspecteze șeile cailor, ducesa se apropie de stâlpul numit, pe care scrisese cu un cărbune găsit pe jos: „Saint Germain — Stejarul Regal”. Abia se depărtaseră mușchetarul și prizoniera, pornind la drum, când un bărbat în uniformă gărzilor ieși din umbra parcului, merse la stâlp, citi atent și apoi șterse orice urmă de scriitură. Apoi sări pe cal și ajunse din urmă escorta care însoțea trăsura celor doi bărbați de stat.

În trăsură, Richelieu își mesteca amarnic ura:

— Pe acel tânăr soldat, complicele ei, va trebui să-l prindem cu orice chip; auziți domnule Mazarini?

— Da, monseniore, îl vom prinde.

— Auzi, s-o las să plece! pe ea! când o aveam în mână!

— Vai Eminență. Altfel ar fi fost foarte primejdios. Și fără folos.

— M-aș fi răzbunat cel puțin!

— Să vă răzbunați! șopti italianul. La ce bun? Și el adăugă în sine:

— Să-i joci, e cel mai bine. Să nu-i ucizi niciodată. Richelieu tăcea acum, epuizat.

„Sărmanul domn Cardinal! gândi Mazarini cu milă. E trecut și fără vlagă. Ah, pe Madona, se apropie ceasul când va fi rândul meu.”

† Capitolul 20 — Un comesean ciudat

Cavalerul Tancred străbătu cu mare iuțeală cele câteva leghe de la drumul către Orleans până la drumul către Reims. Trecu prin târguri și sate, peste poduri, ca fulgerul. Trecu Marna în două rânduri; o dată la Cretcil, a doua oară la Joinville. Aici, la cinci leghe de dușmani, el se opri în sfârșit să răsuflă. Putea fi ora șase de dimineață. Cerul se limpezise și drumul strălucea vesel, salutat de cântecul păsărilor. Bucuria de a „trăi umplea inima tânărului cavalier. El simțea

risipindu-se chinul care-l consuma din clipa când, sub presiunea primejdiei, trebuise să o părăsească pe ducesa de Chevreuse.

Era posibil oare ca această uimitoare aventurieră să-și găsească sfârșitul într-o întâlnire atât de banală? Asta s-o creadă alții! Geniala intrigantă trecuse prin primejdii mai mari și ieșise cu bine din toate. Și de data asta va scăpa din încheștarea dușmanului. de altfel, dacă ea rămâne în mâinile Cardinalului, cel puțin voința ei se va îndeplini. Mystere va ajunge la Sedan și se va întoarce. Apoi, vom vedea! îi venea greu să creadă că, cu sprijinul domnișoarei de Cernay și al reginei, nu va izbuti el, Mystere, să elibereze această frumoasă pradă din ghearele tigrlui.

Liniștit în această privință, cavalerul se gândi la propriile lui afaceri. Ca să ajungă la Sedan și să se întoarcă, îi trebuiau trei lucruri esențiale: prudență, un cal bun, și bani.

Prudență? Bravul oștean se lăuda că nu-i lipsește. Și avea într-adevăr, când era vorba să ia hotărâri bune și să închipuie planuri înțelepte de conduită. Numai că, la încercare, când vreun obstacol neprevăzut îi strica treburile și-i încălzea sângele, se lăsa bucuros în seama pornirii lui naturale. Și ca să iasă din încurcătură, se servea de un talisman prețios: sabia. A doua condiție: un cal bun, era rezolvată — prin grija ducesei. Căpitan avea sânge zvăpăiat spaniol. Suplu și furtunos, era totuși rezistent ca un cal de povară. După atâta alergătură, cavalerul îl simțea așa de odihnit, ca și cum atunci ar fi fost scos din grajd. Și în această privință deci totul era bine. Buclucul era cu banii! Toată averea soldatului se afla într-o pungă de piele, care-i umfla zadarnic buzunarul, căci erau într-însa mai mult firfirici decât ludovici. Scoase punga și începu să-și numere averea în palmă. Făcu socoteala adunând până la ultima lețcaie și abia atinse o sută de livre. Presupunând că vor trebui opt zile dus și întors și opt zile de așteptare în Sedan, asta însemna cam șase livre pe zi... Șase livre pentru un om și un cal! Mystere mângâie coama lui Căpitan șoptindu-i la ureche:

— Mi se pare, camarade, că nu o vom duce chiar boierește. Dar fii pe pace: n-am să rod din porția ta.

Atenție delicată, căreia calul îi răspunse dând bucuros din cap. Apoi, își împărți banii în cincisprezece părți pentru nevoile zilnice, îi mai rămăneau doi ludovici, pe care-i păstră ca rezervă pentru situații neprevăzute. După ce luă aceste

hotărâri înțelepte, apăsă ușor din genunchi și-și porni calul la trap. Era aproape ora unsprezece, când cavalerul intră în Coulommiers. Cal și călăreț aveau nevoie de două ore de repaus și de o masă întremătoare. O noapte nedormită, emoțiile dinspre ziuă și o cavalcadă lungă în plin aer îi stârniseră soldatului o poftă grozavă de mâncare și el se simțea în măsură să-l concureze chiar pe Saint-Amant. Intrând pe strada mare, Mystere zări firma unei ospătării; „Pavăza Franței”, așezată aproape de-a curmezișul drumului. Căpitan ciulind urechea, adulmecă mirosul plăcut de fân proaspăt și-și îndreptă nările către acest paradis apropiat. În același timp un miros plăcut de fripturi trecu pe la nasul cavalerului, care coti involuntar spre tinda primitoare. Gazda ca o reclamă vie strălucea de sănătate și de curățenie. Cu mâinile încrucișate pe burta făloasă, stătea la pândă în prag și, cu un surâs îmbietor, privea cum vine acest client însemnat, al cărui cal falnic îl recomanda atenției sale grijulii. La apropierea cavalerului, el își scoase boneta albă și se dădu la o parte, lăsând liberă intrarea. Dar, cu o smucitură de frâu, Mystere îndreptase înainte capul calului și el însuși, oftând a regretat, întoarse ochii de la această priveliște ispititoare. Mândru și demn, trecu prin fața gazdei dezamăgite, afectând o indiferență totală. Era o abținere, a cărei rațiune Căpitan n-o putea înțelege. De aceea Mystere găsi de datoria lui să se scuze.

— Camarade, îmi pare că ești amator de trai bun și de cheltuială nu-ți prea pasă. Nu uita că nu mai ești în serviciul unei înalte doamne bogată și risipitoare. Să căutăm deci un birt mai ieftin, mai potrivit pentru ce avem în pungă.

Merse înainte, fără să întâlnească altceva decât un birt modest, o șandrama plină de cărăuși. Cu toată foamea și oboseala, cavalerul strâmbă din nas cu dispreț și trecu mai departe. Mai departe, nu era decât drumul larg, desfășurându-se ca o panglică albă în bătaia soarelui de amiază. Avea să pornească mai departe frânt de oboseală și cu stomacul gol. Trebuia să se hotărască! într-un acord tacit, cal și călăreț se opriră. Atunci, o luptă scurtă se dădu în mintea lui Mystere — Între nevoia de economie care pleda pentru șandrama și între pofta lui sălbatică de mâncare ce-i dădea ghes către ospătăria ispititoare. În timp ce se desfășura această tragedie intimă în care rațiunea și pofta se războiau fățiș, Căpitan, fără să pară că dădea ascultare sfaturilor ce primise, tropăia de zor, în semn de dezaprobare. Vajnicul

animal, obișnuit cu mai multe menajamente, nu simțea nici o vocație să sufere soarta măgarului lui Buridan care după cum știm cu toții, fiindu-i deopotrivă de foame și sete, a murit nehotărât între o ciutură de apă și un maldăr de fân. În cele din urmă, datoria și rațiunea biruiră în sufletul lui Tancred: el își îndrumă calul spre șandrama.

— Carnea slabă merge bine când ai bani puțini, filozofă el. Dar mirare, cinci minute mai târziu, Mystere își făcea intrarea triumfală n curtea de la „Pavăza Franței”! Minunea se petrecuse astfel: trecând prin dreptul birtului, cavalerul avu o clipă de neatenție și uită să îndemne la stânga. de aceea Căpitan, lăsat în voia lui și neștiind nimic despre hotărârea virtuoasă a stăpânului, îl duse acolo unde avea el chef. Și așa instinctul atotputernic birui rațiunea șovăitoare.

Un rândaș alergă în întâmpinarea lui Mystere. Cu un gest nobil, ca unul care-și cunoaște rangul, acesta-i aruncă frâul și sări la pământ. Apoi chemă gazda și-i comandă pe un ton grav, o masă pe pofta lui princiară. După aceea, el însoți calul în grajd, cu aerul unui mare senior care nu înțelege să lase pe mâini mercenare grija unui animal de preț.

— Încet, omule, strigă el către servitor, încet! Să-mi îngrijești calul ca pe o mireasă.

— Strașnic cal! zise rândașul, plescăind din buze a cunoscător.

— Darul unei ducese, zise cavalerul, plin de mândrie.

Iar în sinea lui se căina: „Vai de pielea mea, darul ăsta mă duce la faliment. Sunt pe cale să-mi știrbesc serios rezerva!... Ei, cu atât mai rău! Nu stă bine mesagerului reginei să se poarte ca un bădăran, și să lege tovărășie cu căraușii. Căpitan își cunoaște meseria”. Și, cum nu ducea lipsă de idei bune, încheie: „Fiecare zi cu grija ei! Vom vedea dacă steaua mea mă părăsește în drum”.

Rândașul luase șeaua de pe calul ducesei cu toată atenția cuvenită unui animal așa de nobil.

— Gentilomul dorește să golească tocurile de la șea? întrebă el, aruncând șeaua pe un maldăr de paie.

— Da, da! zise Mystere. Era să uit această precauție. Adevărul este că, în fuga lui grabnică, uitase cu totul să inspecteze șeaua. Ea putea conține lucruri compromițătoare. Din tocul din dreapta scoase o pereche de pistoale strașnice, pe care le examinează cu un ochi de cunoscător. Bună treabă! Erau arme, nu glumă, care-ar putea folosi la nevoie. Puse pistoalele la cingătoare și trecu la tocul stâng. Acesta era plin

de gloanțe și de iarbă de pușcă.

— Ducea s-a îngrijit de toate, constată Mystere. Păcat că a uitat tocmai ce mă doare! Isprăvind și aici, scotoci la oblânc, în locul unde se purta mantia. Aici avu o surpriză nemaipomenită: primul lucru pe care-l găsi fu un săculeț umflat care, căzând pe pământ, scoase un sunet metalic înbietor.

„Scumpa ducesă, zise cavalerul înduioșat până la lacrimi, a prevăzut totul, chiar și asta!” El cântări săculețul și plescăi din limbă. „Pe legea mea, nobila mea prietenă știe să aranjeze bine lucrurile. Iată-mă mai bogat decât Cresus. Și eu mă gândeam să descind într-un birt mizer. Ah, cavaliere, uiți mereu că ești al reginei și al ducesei. Căpitan a avut de o sută de ori dreptate să procedeze după capul lui... Poate că știa, prefăcutul!”

— Hei! Cheamă gazda, porunci el rândașului. Vestit, acesta alergă grăbit.

— Adaugă două sticle de Bourgogne, din cel mai vechi... Haide prietene! și nu uita că peste două ore plec la drum. Hangiul se retrase cu un șir de plecăciuni. După ce Căpitan fu periat și țeșălat, Mystere putu în sfârșit să se îngrijească și de sine.

Părăsind grajdul ca să se ducă în sala de mese, el trebui să se dea la o parte și să facă loc rândașului care tocmai intra ducând de frâu o catârcă.

În mijlocul curții văzu pe gazdă stând de vorbă cu un călugăr burtos și vesel, purtând capișonul țuguiat al franciscanilor. Când se apropie, capucinel încetini vocea și îl privi cu un ochi bănuitor. Tânărul era prea înfometat ca să dea atenție acestei figuri viclene. Îl întrebă pe hangiul, bine dispus:

— Hei, ce spun cuptoarele duminică? Gata dejunul?

— La dispoziția Excelenței voastre.

— Bine, să nu-l facem să aștepte. S-ar supăra pe noi. Hangiul schimbă o privire de înțelegere cu bunul părinte franciscan și, întorcându-i spatele, se grăbi să-și conducă clientul în sala unde era pregătită masa. Sticlele de vin aveau luciri de rubin și de topaz. Un crap înota într-un sos bogat. Mystere se grăbi să atace acest aperitiv, stropindu-l din belșug cu o cupă mare de vin. Potolindu-și astfel furia foamei, el se uită împrejur, cercetând sala și pe cei de față. Sala, cu plafonul scund și cam întunecată, părea să fie destul de mare. Ea nu primea lumină decât printr-o singură fereastră,

lângă care tocmai se afla masa lui. Prin ea, el putea să vadă o frântură din drumul pe care venise. În spate, o scară ducea la etaj. În fund, într-o sobă înaltă, ardea un foc de lemne, inutil în această zi călduță de primăvară. Alături de sobă, o ușă mică ducea la bucătărie. Zidul lateral nu avea decât o ieșire, ușa prin care intrase el și care răspundea în curte. Afară de locul unde se aflase Mystere, sala era înecată în umbră.

— Bun loc pentru o cursă, gândi el jumătate în glumă, jumătate în serios.

Printr-o ciudată asociație de idei, el își aminti de călugăr și de înfățișarea suspectă a acestuia.

— Puțin îmi pasă! Sunt un soldat care se întoarce la corp. Am în buzunar dovada scrisă de comandant. Sunt în regulă față de cea mai severă inchiziție...

Totuși, bănuitor, căută cu privirea mantia sa, unde ascunsese plicul secret al ducesei. Ea era bine prinsă de același cârlig cu spada, la îndemână. Din exces de precauție, el scoase pistoalele și, după ce le inspectă încercându-le, le așează ostentativ, unul într-o parte pe masă, și altul în cealaltă parte. După aceea, primi cu entuziasm o friptură cu miros plăcut, pe care gazda i-o aducea și o atacă fără zăbavă.

— Senioria voastră, sunteți prea precaut, observă omul, privind pieziș spre pistoale.

— Așa trebuie în vremea de azi, ripostă Tancred cu gura plină.

— Oh, țara e liniștită pentru moment. De când înțeleptul nostru ministru, marele Cardinal, ne-a scăpat de protestanți, ne bucurăm de binefacerile păcii, atât de necesară comerțului.

— În sănătatea Cardinalului, zise Mystere, dând cupa peste cap. Era prudența și diplomația lui! Nu voia să se dea în vileag.

— Gentilomul face parte, fără îndoială, din armată? Cavalerul privi fix pe hotelier. Pricepea că el încerca să-l tragă de limbă. De aceea el căzu la îndoială și răspunse cu un da evaziv.

— Și vă întoarceți la corp?

— Da.

— Frumoasă e cariera de militar și glorioasă! Dușmanii statului au simțit, în timpul ultimei campanii, puterea armatelor noastre.

Rostind aceasta, pântecul rămase cu gura căscată, așteptând un răspuns.

— Da! zise cavalerul iarăși.

— Această nobilă profesie te face să cunoști glorii, dar are și neajunsuri, grandoare și nefericire, asta e!

Și filosoful bucătar oftă adânc.

— Se poate întâmpla!

— Să scoți sabia contra spaniolului sau lorenezului, mai merge! Dar contra piepturilor franceze...

De data asta terenul începea să ardă sub picioare. Cum? Acest poloboc ambulant avea de gând să-l sondeze? Ca nu cumva să-i scape vreun cuvânt primejdios, cavalerul se mulțumi să mestece mai departe.

— Probabil că așa va face și Senioria voastră, continuă gazda. Mă prind că preferați să-i înfrunțați pe spanioli în Flandra și nu mergeți în oastea mareșalului de Chatillon în fața Sedanului.

Mystere, crezu că se sufocă și scutură capul, ca și cum ar fi fost mâhnit.

— Căci, fără îndoială, vă îndreptați spre Sedan?

— Într-adevăr.

— Senioria voastră să-mi îngăduie să beau pentru izbânda sa ca domnii prinți să intre în ascultare fără vărsare de sânge contra înțeleptului nostru Cardinal.

Cavalerul, plictisit, se întreba dacă n-ar trebui să-l arunce pe fereastră pe acest flecar. Dar se stăpâni și, cu un surâs amabil, îi dădu dreptate gazdei, care-și scoase boneta albă și strigă cu entuziasm:

— Pentru victoria armatelor noastre. Trăiască Monsenlorul Cardinal.

— Pentru Maiestatea sa regele Ludovic al XIII-lea, rosti cavalerul cu o voce sonoră.

În această clipă, auzind o tuse ciudată în colțul cel mai întunecat al sălii, cavalerul se uită într-acolo. Înțelese atunci că nu era singur, un alt comesean ocupa un loc în acel colț pierdut. Omul era scuturat de o tuse îndrăcită.

— Priviți pe sârmanul acesta, șopti hotelierul. El e o victimă a disensiunilor noastre interne.

Mirat, Mystere întoarse privirea spre flecar, care, încurajat de întrebarea lui mută, urmă:

— Așa cum îl vedeți, a cunoscut totuși vremuri mai bune. De aceea și continuu să-l primesc, deși e un client nu prea onorabil și consumă puțin. Cum v-am spus tulburările interne l-au adus în săpă de lemn.

— E adevărat?

— Vă dau cuvântul meu... E un negustor de lână din strada Grenetail.

— Din ce stradă?

— Grenetail, la Paris, cartierul Saint-Martin. Are firma „La mielul alb”.

— ce coincidență, gândi Mystere. Acolo locuiește și Cyrano. El se hotărî să nu piardă nici un cuvânt al guralivului hangiu, care vorbea întruna, fericit că e ascultat în sfârșit.

— Întorcându-se din Flandra, unde a făcut cumpărături ca de obicei, el socoti prudent să facă un ocol prin Ardeni, ca să evite provinciile din nord, înțesate de războinici.

— Înțeleaptă precauție!

— Dar proastă inspirație! Lângă Sedan, el fu prădat de cavalerii mercenari din slujba domnilor prinți. Totuși el a reușit să scape o rezervă ascunsă, dar a căzut în mâna unui grup de mercenari ai domnului mareșal și francezii i-au luat și ce mai rămăsese de la germani. Și acum, se întoarce pe jos la Paris și nici de mâncare nu are bani.

În timp ce i se ținea această predică, Mystere cercetase adânc pe străin. Era ditamai lunganul, cu oase lungi, destul de impunător, având mai degrabă înfățișarea unui gentilom decât a unui negustor cumsecade, prădat. Slab și zdrențaros, părea că iese dintr-un post lung. El devora cu dinții lui ascuțiți de lup înfometat, un dejun sărăcăcios, stropit cu un lichid suspect, care semăna bine cu apa chioară. Milostivul cavaler întoarse privirea către propria-i masă supraîncărcată cu tot felul de bucate gustoase și cu vinuri fine și se simți rușinat de belșugul său.

— Dacă-i așa, propuse el, rugați-l pe acest ghinionist să poftească la masa mea. Între creștini, trebuie să ne ajutăm.

Hangiul n-avu nevoie să i se repete ordinul. Ca un bun negustor, care miroase câștigul îndoit, el se grăbi să transmită invitația falsului negustor de lână.

Acela se ridică iute și, cu plecăciune și scuze, întrerupte de voia bună a tânărului, luă loc la masă față în față. Apoi, fără alt preambul, în fața ochilor înveseliți ai cavalerului, lunganul începu să înfulece bucăți după bucăți și să soarbă pahare cu o grabă semnificativă. Așadar, nu era doar o născocire povestirea stăpânului de la „Pavăza Franței”! Totuși, Tancred făcu o remarcă: tot mâncând, omul plimba mecanic priviri neliniștite de la ușă la fereastră și părea că ciulește urechea la cel mai mic zgomot. Aceste mișcări ciudate îi

dădeau înfățișarea unui animal hăituit și înfometat, pradă a două instincte elementare: unul să se ghiftuiască cu orice preț și altul să fugă la apropierea vânătorului. Iar această neîntreruptă agitație se mărea pe măsură ce i se umplea stomacul, ca și cum, odată potolită foamea, instinctul de apărare trecea pe primul plan.

Îndată ce hangiul se retrase, după ce tăiase și împărțise în farfurii o găină, ciudatul comesean puse pe neașteptate mâna pe brațul cavalerului și-i zise iute:

— Tânărul meu senior, ca recunoștință pentru generoasa invitație, vă voi da un sfat bun. Ați făcut o mare greșală.

— Ia să vedem!

— Adineauri, vorbind cu gazda, ați scăpat un cuvânt imprudent. De aceea am și tușit, ca să vă avertizez.

— Un cuvânt imprudent? Dar am spus numai da și nu. Nimic altceva.

— Când gazda a ridicat paharul pentru domnul Cardinal, dumneavoastră ați băut în sănătatea regelui.

— Ei și?

— Vai de mine! Vorbele sunt primejdioase. Pentru orice adept al Cardinalului, nu există în Franța decât un singur rege: Marele Armand! de aceea „Trăiască regele” este un strigăt de răzvrătire.

Cavalerul izbucni în râs:

— Drace! Nu-mi pare să împărtășiți dragostea gazdei noastre pentru Cardinal.

— Sssst! șopti lunganul, al cărui ochi bănuitor se îndreptă spre poartă, ciulind și urechea.

— Haideți, domnul meu, explicați-mi, fiindcă într-adevăr, mă neliniștiți.

— Ascultați! Când ați ridicat paharul pentru rege, v-am recunoscut drept unul dintre-ai noștri. Cu atât mai mult, cu cât v-ați justificat greu prezența pe acest drum care duce la domniile prinți, la Sedan.

— Dar duce în tabăra domnului de Chatillon, zise tânărul neîncrezător.

— Desigur, dar nu prea aveți aerul că mergeți acolo. De când oare un soldat, întorcându-se din concediu, face așa cheltuială și se apără cu două pistoale pe masă?

Cavalerul simți că roșește. Excesul său de prudență fusese o greșală. Neliniștit, el întrebă:

— Și unde vedeți dumneavoastră că merg?

— La prinți! afirmă celălalt, clipind din ochi în semn de

complicitate. Nu haina face pe călugăr și, sub acest costum militar, mă prind că se ascunde un gentilom deghizat.

Bănuind o cursă, Mystere scutură din cap, negând.

— Hei, nu râdeți, domnul meu! Purtați un inel care spune altceva! Și omul arată cu degetul inelul de aur, pe care ducea il petrecuse pe degetul însoțitorului său, în clipa despărțirii. Cavalerul se întreba în ce cursă căzuse, când, spre marea lui mirare, văzu pe ciudatul invitat, cum scoate cu precauție din buzunar un inel întrutotul asemănător. Lunganul adăugă, râzând:

— Iată, priviți inelul acesta, suntem între ai noștri. Dacă sunteți din partea doamnei ducese, eu sunt din partea prinților.

Soldatul era un conspirator prea nou, ca să nu rămână dintr-odată buimăcit. Celălalt profită, ca să continue pe un ton volubil:

— Dar, iertați-mă, e potrivit să mă prezint. Desigur, numele meu nu vă e necunoscut, căci a făcut oarecare vâlvă în lume. Și, după o nouă privire bănuitoare:

— Sunt Jean-Baptiste Eremitul de Vauselle! Cu toată sărăcia mea prezentă, pot să stau cu fruntea sus la masa dumneavoastră, fiindcă port în vine sângele glorios al lui Petru Eremitul, vestitul predicator și al conților de Barcelona. Sunt văr cu Maiestatea sa catolică regele Spaniei.

Enunțând dintr-o singură răsuflare această genealogie zdrobitoare, acest semihidalgo tăcu, așteptând pe celălalt să se prezinte la rândul său. Dar acesta, hotărât să păstreze un prudent incognito, se mărgini să încline capul. Domnul de Vauselle, cu ochiul și urechea mereu la pândă, reluă, cu o ușoară nuanță de dezamăgire.

— Nu vă cer numele, fiindcă îmi pare că vă convine să păstrați anonimatul.

— Credeți-mă că e un simplu scrupul de discreție și nu neâncredere în dumneavoastră.

— Nu insist. Mi-ajunge să știu că suntem din același partid. Vă rog să mă credeți pe cuvânt: oricât aș fi de înfometat, n-aș fi acceptat nici în ruptul capului să mă înfrupt dintr-o friptură cardinalistă!

— O! nu credeam că politica a invadat și bucătăria!

— Aș vrea să vă fiu de folos cu experiența mea, continuă Vauselle, fără să asculte această întrerupere ironică. se înțelege că nu credeți nici un singur cuvânt din povestea patronului. Nu sunt un negustor de lână și nici n-am fost

jefuit.

Mystere nu aşteptase această mărturisire, ca să fie perfect convins că astfel de întâmplări erau plăsmuite. Acum când putuse studia de aproape pe Vauselle, personajul îi părea făcut mai degrabă să jefuiască el pe altul.

— Ceea ce m-a redus la această sărăcie lucie, a fost nevoia să mă ascund de un spion infernal pus de Cardinal pe urmele mele şi care m-a urmărit de la Sedan până la Chalons. Abia de trei zile am reuşit să mă dezbar de acest ucenic al satanei, refugiindu-mă la timp pe o şosea laterală, în clipa când el era pe punctul să mă dea pe mâna unui pichet de dragoni. de atunci, rătăcesc prin păduri şi nu cutesc decât noaptea să ies la drum, după ce mi-am lăsat punga şi calul în mâna țăranilor lacomi, a căror tăcere o cumpăr cu acest Preţ.

— Drace! De trei zile ... Abia acum înţeleg pofta dumneavoastră de mâncare.

— Numai azi am îndrăznit să vin până în această casă ospitalieră, unde steaua mea m-a făcut să întâlnesc un amfitrion generos, într-adevăr, oricât de săracă ar fi fost consumaţia mea, mă tot întrebam cu ce o voi plăti! ce credeţi? Foamea îl scoate pe lup din pădure!

— Nu-i nimic. Voi plăti eu totul. Şi vă mai dau câţiva ludovici, ca să ajungeţi la Paris.

Vauselle schiţă cu mâna dreaptă un gest de refuz discret, iar cu stânga apucă lacom piesele de aur şi le vârî în buzunarele pantalonilor.

— Este aur cardinalist, zise el. De aceea primesc.

— Acum rămâne să vă mulţumesc pentru sfaturi. Înţeleg că e bine să te fereşti de spioni.

— Drumul este presărat cu această sămânţă, care răsare până şi din pietre, zise Vauselle, turnându-şi un nou pahar.

— Dumnezeu ştie dacă nu era plăsmuit din aceeaşi făină şi capucinul de adineauri.

Vauselle, care ducea paharul la gură, se opri scurt, pălind şi tremurător:

— Un capucin? zise el.

— Da, un capucin grăsun. El dă târcoale primprejur. L-am surprins stând de vorbă cu hangiuul.

— Un capucin călare pe o catârcă?

— Călare? Nu! Coborâse!

Vauselle sări în sus. Aruncând jur împrejur priviri rătăcite, el gemu:

— Dumnezeule! El e! Părintele Hilarión, omul meu de la

Chalons. Și, fără să mai stea pe gânduri, alergând iute spre cuier, înșfăcă o manta la iuțea, înfundă pălăria pe cap și alergă spre ușă.

— Hei, mai încet! Ați luat mantaua mea. El îl prinse pe fugar de pulpană și-i luă mantia. Speriat, acesta-și luă jerpelitura proprie, cu un oftat de regret, pe care-l lămurău petele de noroi de care era acoperită și hartapalele care-i curgeau pe margine. Apoi deschise ușa dinspre curte. Obrazul rubicond și burta lată a bunului părinte apărură în pervazul ușii. La vederea lui, Vauselle sări îndărăt, și întorcându-se iute, ușor ca o pisică trecu peste mese și peste scaune, deschise la iuțea fereastra și ieși ca o pasăre la libertate. Călugărul se repezise după el, dar, greoi, se încurcă printre scaunele răsturnate și, când ajunse la fereastră, nu putu prinde decât vântul.

Aceste scene rapide se petrecuseră în câteva clipe, sub ochii distrați ai lui Mystere. Deodată auzi un galop răsunând pe drum și, prin fereastra deschisă, zări pe Vauselle cum trecu ca o nălucă spre Paris într-un vârtej de praf. El izbucni în râs când văzu mutra caraghioasă a capucinelui, dar râsul i se opri în gât. pe drum, patronul alerga urmat de rânđaș, strigând în gura mare:

— Puneți mâna pe el! Puneți mâna pe el!

— Drace, zise Mystere, hidalgo mi-a furat pe Căpitan.

La rândul său era să sară pe fereastră și să se arunce pe urma tâlharului, când un spectacol neașteptat îi impuse mai multă prudență. Din partea opusă, un pichet de dragoni venea în fuga mare. Îndată ce ei putură auzi, părintele Hilarión le strigă:

— După el, la galop! Omul mi-a scăpat printre degete!

Cu degetul întins, el arăta în direcția Parisului, un punct negru pe șoseaua lungă. Atât se mai vedea din Vauselle și din calul spaniol. Grupul trecu la galop, în urmărirea fugarului. Cavalerul simți cum i se scurge o sudoare rece de-a lungul șirei spinării. Fără să aibă cea mai mică bănuială, el căzuse într-o cursă a Cardinalului. Din fericire, acest Vauselle încurcase socotelile și-o luase la sănătoasa, în locul lui. El își salvase mantia cu plicul ascuns în căptușea.

— Nu voi mai ascunde nimic în mantie. E prea periculos! Hotărât să se stăpânească mai bine, el plăti consumația și se informă dacă nu știa vreun cal de vânzare. Primprejur nu se găsea așa ceva. Ar fi trebuit să coboare până la Saint-Maur, ca să cumpere unul. Buimăcit, Mystere, neștiind cum să se

hotărăscă, se îndreptă spre ieșire, când fu împiedicat de un obstacol greu de urnit. Era burta impunătoare a bunului părinte. De la plecarea dragonilor acesta nu încetase să-l observe și, la momentul oportun interveni:

— O clipă vă rog, tinere prieten! Calul era al dumneavoastră?

— Da, părinte, răspunse cavalerul tot încercând să ocolească obstacolul.

— Hm, frumos animal! Trebuie că v-a costat o avere! Cavalerul, nerăbdător, glumi:

— E un dar al unei frumoase doamne, care se interesează de mine.

— Aici ați dejunat dumneavoastră? se informă călugărul, arătând cu degetul înspre sticlele goale și resturile ospățului.

— Probabil!

— Drace! Domnule militar, nu vă uitați deloc la cheltuieli. Și asta e tot un dar?

— Da, șuiere cavalerul, strângând pumnii. Nu poate omul să ascundă nimic!

— Fericită tinerețe! Aveți o frumoasă pe care vă convine s-o răzgâiați și s-o îngrijiți cu devotament, răsă franciscanul, blocând mai departe ieșirea.

Trăsăturile cavalerului se destinseseră deodată și un surâs îi înflori pe față:

— Oh, asta nu e nimic și n-ați văzut încă totul.

— Hei, ce-a putut dăru mai mult această persoană risipitoare frumosului său cavaler?

Sub nasul călugărului, apăru țeava celor două pistoale.

— Încet, încet! strigă părintele Hilarion, sărind în lături.

— Vedeți că sunt două la fel! glumi Mystere. În același timp, sub dubla amenințare a armelor, îndreptată spre ținta mare a pântecului revărsat, el sili pe adversar să se retragă înspăimântat, până în fundul sălii.

Acolo, el dezlegă cu îndemănare brâul de capucin și se ocupă să-i lege strâns pumnii. Celălalt schiță un gest de nesupunere. Dar răcoarea țevii lipită pe tâmplă îl îndemnă să stea liniștit. Ușor, cu un șervet luat de la masă, cavalerul îi legă picioarele, făcându-l inofensiv. Îi puse apoi în gură un alt șervet în chip de căluș. După aceea, când călugărul grăsun nu mai era decât un pachet inform de aspectul unui salam, schingiuitorul său îl legă de rezemătoarea scării cu fața de masă răsucită în chip de frânghie. După aceea, cavalerul avu grijă să închidă ușa de la bucătărie. În sfârșit, se uită jur

împrejur să vadă dacă nu mai era ceva de pus la punct, salută cu umilință pe spionul în sutană, căruia i se vedeau doar ochii, umflați de spaimă.

— Mii de scuze că vă părăsesc. Dar sunt așteptat. În lipsa calului ce mi s-a furat, îngăduiți-mi să împrumut catârca dumneavoastră. O voi schimba la prima etapă și voi da ordin să v-o trimită aici. Adio, respectabile părinte. Binecuvântarea nu v-o cer. Complimente stăpânului dumneavoastră și Dumnezeu să dăruiască viață îndelungată acestui mare bărbat al Franței.

După acest mic discurs, Mystere ieși, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Încuie ușa de două ori, vârî cheia în buzunar și porni spre grajd.

În pragul ospătăriei, hangiul înconjurat de câțiva localnici, comenta aventura extraordinară a negustorului de lână. Trecând prin fața lui, Mystere opri animalul și fără să-i lase timp să-și exprime nedumerirea că-l vedea călare pe catârcă, el zise amenințător, încruntând sprâncenele:

— Bagă de seamă, prietene! Îmi pare că aici primești pe dușmanii regelui și că ușurezi fuga lor dându-le caii celor ce sunt credincioși Cardinalului.

Tonul lui aspru îl înspăimântă pe nenorocit. El vru să protesteze. Mystere îl fulgeră cu o privire groaznică.

— Pune-ți lacăt la limbă, omule! Și dacă ții la pielea dumitale, nu te amesteca în treburile noastre. Mai ales, nu tulbura pe cuvioșia sa. El a rămas în sală, în rugăciune și nu vrea să fie deranjat timp de o jumătate de oră. Ai înțeles?

Ca să-l convingă mai bine, cavalerul argumentă dublu: el arată țeava celor două pistoale și lăsă să-i cadă câteva monede pe caldarâm.

— Am înțeles, monseniore, bâlbâi el.

— Serviciul domnului Cardinal! zise tânărul sărind în șea ... Tăcere!

Și râzând în sinea lui, lovi animalul cu călcâiele. Patronul de la „Pavăza Franței”, năucit, necutezând să facă nici un pas și nici un gest, se tot întreba zadarnic despre clienții care-i călcaseră pagul.

De fapt sosiseră trei: unul călare pe cal, al doilea pe o catârcă și al treilea pe jos. Iar acum pietonul pleca pe cal, cavalerul pleca pe catârcă, cât despre cel ce călărise pe catârcă, nu se știa cum va pleca sau dacă va mai pleca vreodată.

* * * * *